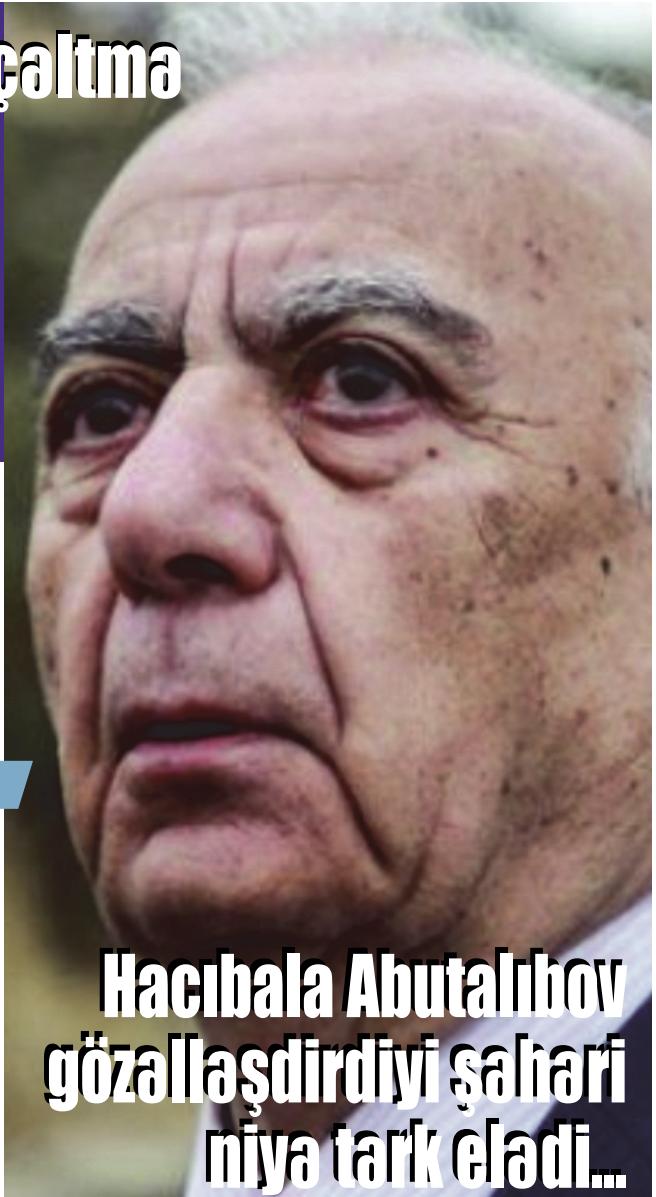

Rusyanın Ermənistəni dirçəltmə planının pərdəarxası

Ermənistən Baş Qərargah rəisi Onik Qasparyan vəzifədən uzaqlaşdırılıb. Onun yerinə sabiq Qərargah rəisi Artak Davatyan yenidən təyin olunacaq. Bu-nunla Paşinyan Baş Qərargahı özünə tabe etdir-məklə, Moskvanın Ermənistanda planın fiaskoya uğratmış olacaq. Artıq proseslər bu is-tiqamətdə gedir.

Səh. 13

Hacıbalı Abutalibov gözalləşdiyi şəhəri niyə tərk etladı...

Sabiq mer vəzifədə ikən büdcə pulları ilə aldığı bahalı dekorativ ağacları axırda təbiət qoynuna, təbii yaşıllıqlara dəyişdi

Yola salmaq üzrə olduğumuz həftənin maraqlı xəbərlərindən biri də Bakı Şəhər İcra Həkimiyətinin sabiq başçısı və Baş nazirin keçmiş müavini Hacıbalı Abutalibov barəsində oldu. Həmin xəbərdə deyilirdi ki, Abutalibov paytaxtdan köçüb. Hacıbalı müəllimin yaxınlarının yerli mediaya verdiyi məlumatda bildirildi ki, Hacıbalı müəllim artıq bir müddətdir ki, Bakıda yaşamır. Onun hazırda Qax rayonunun İlisu kəndində məskunlaşlığı bildirilir. Məlumata görə, Abutalibov hələ vəzifədəyken İlisuda dəbdəbəli villa tikdirib və indi orada yaşayır. Əlbəttə, Hacıbalı müəllimin harada yaşaması onun öz seçimidir. Elə uzun illər yüksək vəzifələr tutduqdan sonra yaşıının ahıl vaxtında sakitliyə çəkilməsində, təbiət qoynunu özünə məskən əlməsində də təəccübüllü heç nə yoxdur.

Səh. 12

Qurucusu: Asəf Rzayev

www.unikal.org

unikal-1@mail.ru

Bayram öncəsi qiymət artımı narazılığa səbab olub

**"Köhnə qvardianın YAP-dan
kənarlaşdırılması durğunluğa son qoyacaq"**

Hakim Yeni Azərbaycan Patiyasının (YAP) qurul-tayında baş verən dəyişikliklər ölkədə isləhatların davamlı olacağı ilə bağlı müzakirələrə yol açıb. YAP-dan köhnə qvardianın kənarlaşdırılması, yeni simaların önə çəkilməsi, köhnə strukturun ləğvi bundan sonra idarəetmədə fərqli istiqamətlərin götürüləcəyi düşünməyə əsas verir.

Səh. 4

**Əsəbil Qasımovun şirkəti
yenidən təqrid hədəfində**

Hələ ötən ayın sonlarına doğru İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Xidməti son vaxtlar bəzi KİV-də çörəyin pərakəndə satış qiymətinin artması barədə yayılan məlumatlara münasibət bildirmiş və qeyd etmişdi ki, çörəyin pərakəndə satışı bazarında...

Səh. 6

**Ermənistən töratdiyi ekoloji terror Dağlıq Qarabağ
haqqatları olaraq dünyaya çatdırılmalıdır**

Ermənistən 28 il Azərbaycan torpaqlarını işgal altında saxlaması nəticəsində Azərbaycan dövlətinə külli miqdarda ziyan dəyib. Həmin ərazilərdə tarixi-mədəni abidələrin, məscidlərin dağıdılması, məzarlıqlara belə vandal münasibət mənəvi baxımdan ziyan vurmaqla yanaşı, şəhər və kəndlərimizin dağıdılması...

Səh. 15

İlham Əliyevin çıxışı erməniləri təşvişə salıb

Ermənistanda Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevin hər yeni açıqlaması təşviş yaradır.

"Unikal" Ermənistən KİV-nə istinadən xəber verir ki, "Çiçəklənən Ermənistən" partiuyasının üzvü, deputat Taron Simonyan İlham Əliyevin Azərbaycanın hərbi qüdrəti baredə verdiyi açıqlamalar, həmçinin martın 15-də Azərbaycan Ordusunun həyata keçirəcəyi genişmiqyaslı hərbi təlimlər fonunda həyecanlı açıqlama verib.

O, Ermənistən təcili şəkildə BMT Təhlükəsizlik Şurasına müraciət edərək yardım istəməli olduğunu deyib.

"Martın 15-16-sı tarixlərində Azərbaycan hərbiçilərinin qəmli Qars müqaviləsinin 100 illiyinə həsr etdikləri hərbi təlimlər güclü nümayişdır. Güc nümayışı isə güc tətbiqinə işaret olduğu üçün mənzərə tam açıqlacaq" - deyə Simonyan əlavə edib.

Əli Əsədov Milli Məclisə hesabat verəcək

Milli Məclisin yaz sessiyasının növbəti iclasının vaxtı açıqlanıb.

"Unikal"ın məlumatına görə, Milli Məclisin yaz sessiyasının növbəti iclasının martın 16-da keçirilməsi nəzərdə tutulur.

Iclasda hökumətin hesabatı dinleniləcək. Hesabatı Baş nazir Əli Əsədovun təqdim edəcəyi gözlənilir.

YAP Gənclər Birliyinin yeni sədri bu şəxs oldu

Yeni Azərbaycan Partiyasının Gənclər Birliyinin yeni sədri seçilib.

Unikal.org xəber verir ki, YAP-ın Gənclər Birliyinin bu gün keçirilən iclasında sədr seçkisi keçirilib.

Bəxtiyar İsləmov YAP Gənclər Birliyinin sədri seçilib.

ELAN

Saatlı rayonu Mirzə Fətəli Axundov kəndinin sakini Abdulayev Güloğlan Sədyar oğlunun (05.01.1968) adına verilmiş torpağa mülkiyyət hüququna dair dövlət aktı (JN-166, kod 90800078) itdiyi üçün etibarsız sayılır.

***

Saatlı rayonu Mirzə Fətəli Axundov kəndinin sakini Abdulayev İlqar Sədyar oğlunun (20.09.1969) adına verilmiş torpağa mülkiyyət hüququna dair dövlət aktı (JN-165, kod 90800078) itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Baş redaktor:
Zaur Əhməd

"Turanbank" ASC Binəqədi filialı.
h/h AZ74TURA41040011963500110944
M/h AZ26NAB0135010000000027944

Kod: 50462

Şəhadətnamə № 3150
Ünvan: 8 mkr. Ə.Naxçıvanı 5ⁿ
Tel./Fax:(012) 561-65-53

Qəzet redaksiyanın kompüter mərkəzində
yığılıb, sahilənləşmiş və
"Futbol+" servis matbaəsində çap olunmuşdur

Sifariş 252.

Tiraj:2500

Laçın polisi ermənilərin atıb qoçlığı silah-sursatı aşkarladı

Xocavənd rayonunda erməni hərbi birləşmələrinin ataraq qoçlığı silah-sursat aşkarlanıb.

Daxili İşlər Nazirliyinin metbuat xidmətinin Bərdə regional qrupundan verilən məlumatə görə, Laçın Rayon Polis Şöbəsinin əməkdaşları tərəfindən keçirilmiş növbəti beşə tədbir zamanı Xocavənd rayonunun Üçtəpə adlanan ərazisində erməni hərbi birləşmələrinin ataraq qoçlığı bir ədəd avtomat, bir ədəd karabin, bir ədəd tüfəng, səkkiz ədəd RQD-5 əl qumbarası və alışdırıcıları, 20 ədəd avtomat sandığı, 3 500-ə yaxın avtomat və pulımyot güllələri aşkar edilərək aidiyəti üzrə təhvil verilib.

Baş nazir sarancam imzaladı

Baş nazir Əli Əsədov dərman vasitələrinin idxalı barədə sərəncamlar imzayıb.

"Unikal" xəber verir ki, sərəncama əsasən, İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi ilə Rusiya Federasiyasının "HUMAN VACCINE" MMC Şirkəti arasında imzalanmış dərman vasitəsinin tədarükünə dair təchizat Sazişinə əsasən 300 000 (üç yüz min) doza "Sputnik V" dərman vasitəsinin Azərbaycana idxalı 180 (yüz seksən) gün müddətində həyata keçirilicək.

Diger sərəncama əsasən, İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi ilə GAVİ ALLIANCE arasında imzalanmış dərman

vasitəsinin tədarükünə dair 2020-ci il 18 sentyabr tarixli Sazişə əsasən İsvəç Krallığının "AztraZeneca" Şirkətinə məxsus 432 000 doza COVID-19 vaksin dərman vasitəsinin Azərbaycana idxalı 180 (yüz seksən) gün müddətində həyata keçiriləcək.

Səhiyyə Nazirliyi və İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyinə bu sərəncamlardan irəli gələn məsələlərin həllini təmin etmək tapşırılıb.

Sərəncamlar imzalandığı gündən qüvvəyə minir.

XİN-dan erməni əsilli Livan vətəndaşının geri qaytarılması ilə bağlı açıqlama

"Livanın Burc Hammud ərazi-sində anadan olan Maral Nacaryan (Maralle Najarian) həm Ermənistən, həm də Livan vətəndaşlığına malikdir. Keçmiş münaqişə bölgəsində Azərbaycan hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən birgə yaşıdığı erməni əsilli Livan vətəndaşı ilə birlikdə saxlanılmışdır".

Unikal.org xəber verir ki, bunu Xarici İşlər Nazirliyinin (XİN) Mətbuat xidməti idarəsinin rəisi Leyla Abdullayeva bildirib. "O, Azərbaycan ərazisində qanunsuz daxil olması və Azərbaycan qanunvericiliyini pozan digər hərəkətlər

yol verməsi barədə ifadələr vermişdir.

Azərbaycan tərəfinin nümayiş etdirdiyi humanizm neticəsində M.Nacaryan, bu ilin 10 mart tarixində azad edilib.

Qeyd etmək istərdik ki, o, şəxslən Ermənistənə deyil, Livana qayıtmışa üstünlük verib. Qeyd etmək istərdik ki, Rusiya tərəfi ilə aparılan müzakirələr neticəsində Livan vətəndaşı olduğu üçün onun Rusiya ərazisindən göndərilməsi mümkün olmayıb. Bu səbəbdən M.Nacaryan Türkiyə üzərində Livan geri göndərilib.

Ümumiyyətə bildirmək istərdik ki, hazırda Azərbaycanda saxlanı-

lan erməni əsilli qadın yoxdur. Vətən mühərabəsi zamanı saxlanılan 5 qadın, əksəriyyəti hətta hərbi eməliyyatlar davam edən zamanı sərbəst buraxılıb", - XİN rəsmisi vurgulayıb.

BNA-dan hava ilə bağlı piyada və sürücülərə müraciət

Sabah paytaxtda hava şəraitinin keşkin dəyişcəyi ilə əla-qədar çovğun olacağı və bəzi yerlərdə qar yağacağı ehtimal edilir.

Unikal.org xəber verir ki, bu barədə Bakı Nəqliyyat Agentliyinin (BNA) hərəkət iştirakçılara müraciətində bildirilir.

"Hava şəraitinin dəyişməsi ilə bağlı sürücüləre xüsusi enişli-yoxlu yollarda yaranma bilecek qəza və digər xoşagelməz halların qarşısının alınması üçün diqqətlə olmaları tövsiyə edilir.

Sürücülərə tövsiyə edirik ki, sürət həddinə eməl etməkə yanaşı, meteoroloji amilləri nəzəre al-

sınlar və digər hərəkət iştirakçılara qarşı anlayışla davransınlar. Ümumilikdə isə qarlı və şaxtalı hava şəraitinin davam etdiyi günlərdə ictimai nəqliyyatdan istifadəye üstünlük verilməsini tövsiyə edirik.

Sənəsinlərdən avtobus dayanacaq pavilyonlarında gözleyərək diqqətlə olmaları, dayanacaq məntəqəsinin ərazisindən kənardə

avtobusa minib-düşməmələri xahiş edilir.

Həmçinin, Nəqliyyat Məbadilə Mərkəzlerinin ərazisində eyni qaydalara riayət edilməlidir. Eyni zamanda, piyadalarla yolu qarşı tərəfə keçərkən mütləq qaydada piyada keçidlərindən istifadə etmələri tövsiyə edirik", - deyə qurum bəyan edib.

Azərbaycanda koronavirusa yoluxanların sayı 600-ü keçdi

Azərbaycan Respublikasında koronavirus (COVID-19) infeksiyasına 608 yeni yoluxma faktı qeydə alınıb, 128 nəfər müalicə olunaraq sağalıb.

Nazirlər Kabinetin yanında operativ qərargahdan "Unikal" a verilən məlumatə görə, COVID-19 üçün götürülən analiz nümunələri müsbət çıxmış be. nəfər vəfat edib. Azərbaycanda indiyədək ümumilikdə 238 383 nəfər koronavirus infeksiyasına yoluxub. Onlardan 230 244 nəfər müalicə olunaraq sağalıb, 3 262 nəfər vəfat edib, aktiv xəstə sayı 4877 nəfərdir. Ölkədə son sutka ərzində 10 503, hazırkı dövrədə isə 2 682 116 test aparılıb.

İcra başçısı ehtiyatda olan baş leytenantə vəzifə verdi

Qax Rayon İcra Hakimiyyətində yeni kadrlar təyinatı olub.

Unikal.org xəber verir ki, Vətən mübaribəsi iştirakçısı Malik Yusif oğlu Həmzəyev RİH başçısı aparatının Vətən mübaribəsi iştirakçıları və şəhid ailələri ilə işin təşkilinə mövzusunun müdürü vəzifəsinə təyinat alıb.

Qeyd edək ki, hazırda ehtiyatda olan baş leytenant Malik Həmzəyev 2020-ci il sentyabrın 27-de başlanan 44 günlük Vətən mübaribəsində iştirak edib. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 15 dekabr 2020-ci il tarixli sərəncamı ilə "Qubadlınin azad olunmasına görə" mədali ilə təltif olunub.

İqtisadi məsalələr üzrə işçi qrupun iclası keçirilib

Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərində məsələlərin mərkəzləşdirilmiş qaydada həlli məqsədilə yaradılmış Əlaqələndirmə Qərargahının nəzdində fəaliyyət göstərən idarələrarası Mərkəzin İqtisadi məsələlər üzrə işçi qrupunun iclası keçirilib.

"Unikal" xəber verir ki, iclasda Azərbaycanın işğaldan azad edilmiş ərazilərində bərpa və yenidənqurma işlərində xarici şirkətlərin iştirakı məsəlesi müzakirə edilib.

Bildirilib ki, bu ərazilərdə sahibkarlıq fəaliyyətinin həyata keçirilməsi ilə bağlı müraciətlərin qəbulu, təhlili, sahibkarların məlumatlandırılmasına, müvafiq tövsiyələrin verilməsi və müraciətlərin aidiyəti olaraq yönənləndirilən iqtisadiyyat Nazirliyinin tabeliyində Kiçik və Orta Biznesin inkişafı Agentliyi tərəfindən təmin olunur. Agentliyə təqdim edilmiş investisiya layihələrinin prioritetliyi təhlil olunur, potensial layihələr müəyyənlenir və informasiya bazasına daxil edilir.

İşğaldan azad olunmuş ərazilərdə sahibkarlıq fəaliyyətinin həyata keçirilməsi məqsədilə fiziki və hüquqi şəxslər tərəfindən indiyədək Ag-

entliyə 409 müraciət daxil olub. Bu müraciətlərin 104-ü (25%) ticarət və xidmət, 93-ü (23%) sənaye, 69-u (17%) kənd təserrüfatı, 70-i (17%) tikinti, 34-ü (8%) turizm, 5-i (1,2%) təhsil, 1-i (0,2%) neqliyyat və logistika və 33-ü (8,5%) isə digər sahələri əhatə edir. Həmin müraciətlərdən 53-ü 12 xarici ölkəni (əsasən Türkiye, Rusiya, Pakistan, Macarıstan, Qazaxstan) təmsil edən şirkətlər tərəfindən təqdim edilib.

Müraciət edən xarici şirkətlər işğaldan azad olunmuş ərazilərin bərpa və yenidənqurma işlərində investor və ya podratçı kimi iştirak et-

mək niyyətindədir. İclasda xarici şirkətlərin seçilmesində təcrübə, ixtisaslaşma, yüksək keyfiyyət və münasib qiymət amilləri nəzərə alınacaq, yeni texnologiya gətirən və yerli resurslardan (maddi və əmək resurslarından) istifadə edən şirkətlərə üstünlük veriləcəyi vurgulanıb. Tədbirdə həmçinin, prioritət sahələr üzrə hazırlanmış layihələrin açıq platformada Azərbaycan, ingilis, türk və rus dillərində yerləşdirilməsi təklif edilib.

İclasda bildirilib ki, İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən hazırlanılan "Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinin 2021-2025-ci illər üzrə bərpası və dayanaqlı inkişafı" Dövlət Programında investisiya cəlbədiciliyinin artırılması üçün investisiya təşviqi mexanizmi nəzərdə tutulur.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2020-ci il 24 noyabr tarixli Sərəncamı ilə yaradılmış Əlaqələndirmə Qərargahına Prezident Administrasiyasının rəhbəri Samir Nuriyev rəhbərlik edir.

Z.Məmmədli

Nazir regional idarəyə yeni rəis təyin etdi

Xaçmaz Regional Mədəniyyət İdarəsinə yeni rəis təyin edilib.

"Unikal" xəber verir ki, bununla bağlı mədəniyyət naziri Anar Kərimov müvafiq əmr imzalayıb.

Əmrə əsasən, Xaçmaz Regional Mədəniyyət İdarəsinin rəisi vəzifəsi Vüsal Hüseynova həvalə olunub.

O, bu təyinatın qədər Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin Dövlət Sosial Müdafiə Fonduunun Quba Rayon Şöbəsinin rəisi vəzifəsində işləyib.

Qeyd edək ki, fevral ayında Mədəniyyət Nazirliyinin Xaçmaz Regional Mədəniyyət İdarəsinin rəisi Nazim Ağayev işdən çıxarılib.

Zakir Həsənov MoİK-in rəisini işdən çıxardı

Mədəniyyət Nazirliyinin Mərkəzi Ordu İdman Klubunun (MOİK) rəhbərliyində dəyişiklik edilib.

MOİK-in rəisi polkovnik Elxan Məcidov tutduğu vəzifədən azad olunub.

Müdafiə Nazirliyinin Metbuat xidmətindən "Report"un sorğusuna cavab olaraq bildirilib ki, həmin vəzifənin icrası müvəqqəti olaraq polkovnik-leytenant Mənsur Nəcəfova həvale edilib.

Xatırladaq ki, Elxan Məcidov MOİK-ə 2019-cu il-dən rəhbərlik edirdi.

YAP-da Qadınlar Şurasının avazına yeni şöbə yaradıldı

Yeni Azərbaycan Partiyasında yeni şöbə yaradılıb. Bu barədə YAP Mətbuat xidmətinin rəhbəri Hüseyin Paşayev məlumat verib.

H.Paşayev bildirib ki, YAP-in VII qurultayında qəbul edilmiş yeni nizamnaməyə əsasən, Qadınlar Şurasının fəaliyyətinə xitam verilib.

Onun sözlərinə görə, qadın siyaseti, qadınlarla iş fəaliyyətini Yeni Azərbaycan Partiyasının Mərkəzi Aparatında yaradılan Gender siyaseti şöbəsi həyata keçirəcək.

"YAŞAT"la Türkiye Ordusundakı fondlar arasında protokol imzalanacaq

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin sədri Ülvi Mehdiyevin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti Türkiye Respublikasında səfərdədir.

Səfər çərçivəsində nümayəndə heyəti Ankarada Heydər Əliyev Parkını ziyarət edib, ümummilli liderin xatirəsi ehtiramla yad edilib, abidəsi önünə əklil qoyulub.

Nümayəndə heyəti tərəfindən, həmçinin Türkiye Respublikasının banisi Mustafa Kamal Atatürkün məzarı - Anıtgəbəri ziyarət edilib, əklil qoyulub.

Nümayəndə heyəti Anıtgəbəri muzeyi ilə də tanış olub, o cümlədən Dövlət Agentliyinin sədri xatirə kitabına ürək sözlərini yazıb.

Sonra Türkiye-Azərbaycan Dostluq, Əməkdaşlıq və Həmrəylik Fonduunun (TADƏHF) ev sahibliyi əsasında Türkiye'də fəaliyyət göstərən azərbaycanlı iş adamları ilə görüş keçirilib.

Düşünürəm ki, qanunvericili əlaqələr siyasi partiyalarla əlaqələrdən daha önemlidir. Əksər demokratik ölkələrdə icra və qanunvericili hakimiyətlər arasında əlaqələr olur. Bu, yalnız iqtidar partiyası və parlamentdəki fraksiyalar vasitəsi ilə olmur. Bir çox ölkədə Prezidentin parlamentdə səlahiyyətli nümayəndəsi olur. O, parlamente qanunvericilik təşəbbüsü çərçivəsində layihələr təqdim edir, deputatların sularına cavab verir. Düzdür biz hezəoralara gelmemişik, lakin dediyim kimi, başlangıç üçün yaxşı addımdır. Ümid edirəm ki, bu, gələcəkdə Prezidentin Milli Məclisde nümayəndəsi təsisatına gətirib çıxaracaq. Həmin şöbənin rəhbəri də o funksiyani daşıyacaq. İstənilən halda, icra hakimiyəti ilə əməkdaşlıq bizim üçün önemlidir. Nisbətən tez bir zamanda rahat keçid lazımdır. Əlaqələr sıxlığıqca yeni ənənələr yaranıb.

Namida

Siyasi dialoq mühiti dərinlaşdır

Deputatlar Ədalət Vəliyevlə keçirilən görüşdən danışdır

Martin 10-da "Siyasi dialoqun Azərbaycan modeli: qanunvericilik hakimiyətinin rolü" mövzusunda konfrans keçirilib.

Videokonfrans formatında keçirilən tədbirdə Milli Məclisin sədri Sahiba Qafarova, Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının Siyasi partiyalar və qanunvericilik hakimiyəti ilə əlaqələr şöbəsinin müdürü Ədalət Vəliyev, Milli Məclisdə təmsil olunan siyasi partiyaların rəhbərləri və nümayəndəleri, Milli Məclisin 80-dək deputati iştirak edib.

Ölkədə siyasi dialoq mühitinin daha da dərinləndirilməsi məqsədilə gerşəklişen konfransın əhəmiyyəti yüksək qiymətləndirilir.

"Unikal" xəber verir ki, modern.az mövzu barədə deputatlarının fikirlərini öyrənib. Deputat Musa Quliyev bildirib ki, Prezident Administrasiyasında qanunvericili hakimiyət və siyasi partiyalarla iş şöbəsinin yaradılması ölkədə siyasi dialoqun canlanmasına getirib çıxırab: "Yeni şöbə fəaliyyətinə uğurla davam edir. Ədalət Vəliyevin rəhbərliyi altında işləyen şöbə ilə six əlaqələr qurmuşaq və dəfələrlə konfranslar keçirilib. Təəssüf ki, pandemiya səbəbi ilə əyani görüşlərimiz baş tutmayıb. Konfranslarımızda aktual məsələlər müzakirə olunur. Eyni zamanda, qanunvericili hakimiyət qarşısında duran vəzifələr bir daha təhlil olunur. İcra hakimiyəti orqanlarına deputatların mərciətlərinin neticələri müzakirə edilir. O cümlədən beynəlxalq və

Hakim Yeni Azərbaycan Patiyasının (YAP) qurultayında baş verən dəyişikliklər ölkədə İslahatların davamlı olacağı ilə bağlı müzakirələrə yol açıb. YAP-dan köhnə qvardiyanın kənarlaşdırılması, yeni simaların öne çəkilməsi, köhnə strukturun ləğvi bundan sonra idarəetmədə fərqli istiqamətlərin götürüləcəyi düşünməyə əsas verir. ADP sədri Sərdar Cəlaloğlu "Unikal" qəzetinə müsahibəsində bu və ya digər məsələlərlə bağlı fikirlərini bələşüb.

-Sərdar bəy, öncə YAP-in qurultayında baş verənlərə bağlı fikirlərinizi bilmək istərdik. Hakim düşərgədə nə baş verir?

-Hər bir məsələyə maksimalist və minimalist yanaşmalar olur. Maksimalist yanaşanda heç bir dəyişiklik olmadı. Amma optimal yanaşanda təbi ki, ciddi dəyişikliklər oldu. Birinci, "5-ci kalon" adlandırılaraq qüvvələr partiyadan kənarlaşdırıldı. İkinci, partyanın idarə edilme qaydaları dəyişdirildi. Əger biz astronomik dəyişikliklər gözleyirdikse, bəli, bu istiqamətdəki gözləntilər özünü doğrultmadı. Amma ümumən götürəndə ortada siyasi cəhətdən mühüm hadisə baş verdi. Qandinin bir sözü var: Hər bir kiçik dəyişiklik alqışlanmalıdır ki, böyük dəyişikliklərə yol açılsın. Yəni, bu gün YAP-da baş verən dəyişiklikləri qeyd etməliyik ki, heç olmasa, arxası gəlsin.

-Sizcə, hakim partiyadakı dəyişikliklər siyasi proseslərə hansı formada təsir edəcək?

-YAP-da olan dəyişikliklər həm iqtidar-müxalifət münasibətlərinə, həm hakimiyyətdaxili vəziyyətə, həm də cəmiyyət-hakimiyyət elaqələrinə təsir edəcək. Çünkü partiyaya yeni adamlar gəlib. Elə adamlar var ki, mən siyasetçi ola-ola onları tanımır. Yəqin ki, bu yeni adamlar cəmiyyət üçün də müəyyən mənada maraqlı olacaq. YAP-dan uzaqlaşdırılan adamları Azərbaycan xalqı 30 ildir tanır. Yəni, köhnə qvardiyanın YAP-dan kənarlaşdırılması durğunluğa son qoyacaq. Ola bilər ki, YAP yəni keyfiyyətdə meydana çıxa biləcək. Xaxşı, yaxud pis olmasına gələcək göstərəcək, amma hər halda yeni bir nəfəs olacaq. İlham Əliyevin də YAP-in yeni programının hazırlanması ilə bağlı tapşırıq vermesi onu göstərdi ki, burada təkcə kadrların dəyişməsi yox, həm də partyanın mübarizə metodlarının da dəyişilməsində səhəbət gedir. Əsas odur ki, dəyişikliklərin qarşısını alan qüvvələr partiyadan kənarlaşdırılıblar.

-Deyirsiz ki, YAP-dakı "5-ci kalon"un nümayəndələri əzaqlaşdırılabilir. Konkret kimləri nəzərdə tutursunuz?

-Bu, aydın məsələdir. Ramiz Mehdiyevdir, Əli Həsənov-

lar və digərləri. Uzun müddət Azərbaycan idarə edən və ölkənin Rusyanın nəzarətindən çıxmına imkan verməyən, totalitar sistemin formalasmasında qeyri-adi dərəcədə rol ola, ölkədəki siyasi həbslerin memarı, siyasi partiyaların, mətbuat azadlığının boğulmasının bəiskarı olan adamlardan səhəbət gedir. Azərbaycanda neqativ tendensiyalar kimlərin adı ilə bağlı idisə onları nəzərdə tuturam.

-Qurultaydan sonra ayəqüstü açıqlama verən Ramiz Mehdiyev də dedi ki, prezidentə sadıq adamları "5-ci kalon" adı ilə ittihad edirlər. Sizcə, bununla nə demək istəyir?

ham Əliyevə sədaqətlidirlər. Halbuki 50 cür oyun oynayırdılar, məqam gələndə rayonlarda təxribatlar törətdilər, iğtişalar yaratdılar. Seçkiləri saxtaşlaşdırıb, birinci şəxsi xalqla üz-üzə qoydular. Bunlar Prezidentə xidmət deyil ki. Əksinə bununla İlham Əliyevi həm xalqın gözündə töhmət altına qoymaq, həm də beynəlxalq təşkilatların hədəfinə çevirmək idi. Yəni, əslində bu sədaqət yox, xəyanət idi.

-Bir qədər də konkretləşdirə bilərikmi?

-Bir misal deyim. O vaxt Amerikadan olan nümayəndələrə bir sual verdim ki, siz İlham Əliyevi niye dəstekləyirsiniz. Onlar da bildirdilər ki, onlar

nəlxalq təşkilatlarla da, xalqla da dil tapa bilir. Son dövrlər hakimiyyətlə müxalifət arasında dialoq başlayıb. Nəyə görə Qərb İlham Əliyevin üzərinə əvvəlki kimi gelmir? Bəzi nöqsanları kənara qoysaq, cəmiyyətdə müsbət bir rəy var. Qarabağın işğaldan azad olunmasından sonra İlham Əliyevə münasibət də deyib. Yəni, həmin qüvvələr olmasayı, İlham Əliyev xalq tərəfindən sevilən, müxalifət tərəfindən desəklenən bir lider ola bilərdi. Amma buna imkan vermədi. Müharibədən sonra yene oyular başlıdı. İqtidarla müxalifətin bir-birinə hücumunu təşkil edədilər, təhqir kampaniyası başladı.

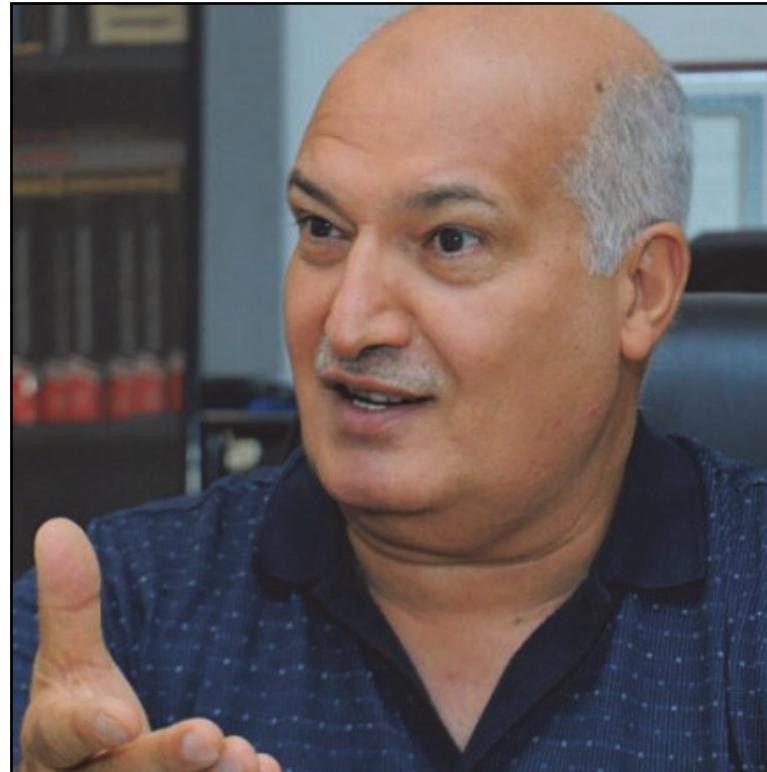
edir.

-Müxalifətin hakimiyyətdən hansı tapşırıq almaq-mi deyək, sifariş almaq-mi deyək, bunun adı nədir?

-Mən demirem ki, sifariş alırıq. Məsələn, Qarabağla bağlı hökumətin hansıa təşkilatların dəstəyinə ehtiyacı var. İqtidar özü rəsmi şəkildə eləmir, əvəzində biz müxalifə olaraq, prosesə qoşulurq, aidiyati beynəlxalq təşkilatlara müraciət edirik. Elə məsələlər var ki, o faktlar hökumətə məlumatdır. Bu barədə bizi məlumatlandırlılar, biz də müxalifə kimi bunun üzərinə gedib Azərbaycanın haqqını siyasi tərəf olara tələb edirik. Türkiye Suriyada müharibə aparanda

"Köhnə qvardiyanın YAP-dan kənarlaşdırılması durğunluğa son qoyacaq"

Sərdar Cəlaloğlu: "Hakimiyyətdəki "5-ci kalon" dediyimiz qüvvələr Azərbaycanda totalitar cəmiyyəti yaranan, demokratik institutları məhv edən, ölkəmizi dünyada nüfuzdan salanlar idi"

-Totalitar bir cəmiyyət yaradılmışdı, bu da prezidentə qarşı müxalif olan, danışanların susdurulmasına, onların sıradan şıxarılmasına getirib çıxarılmışdı. Əslində isə bu vəziyyət İlham Əliyevin özüne qarşı yönəlmişdi. Ölkədə siyasi azadlıqların boğulmasına, söz və mətbuat azadlığının məhdudlaşdırılmasına görə İlham Əliyevə beynəlxalq aləmdən təzyiqlər olurdu, Azərbaycanla bağlı gündə bir bəyanat verildi. Bunların hamısına səbəb olanlar indi sədaqətdən danışırlar. Bir də ki, sən dövlətə və millətə sədaqətli olmaları, Prezidentə yox. Dövlətə və millətə sədaqətli olmadılar, Rusiyaya sədaqətli oldular, adını da qoyular ki, guya İlham özü müxalifətə də, beynəlxalq təşkilatlarla da, xalqla da dil tapa bilir. Son dövrlər hakimiyyətlə müxalifət arasında dialoq başlayıb. Nəyə görə Qərb İlham Əliyevin üzərinə əvvəlki kimi gelmir? Bəzi nöqsanları kənara qoysaq, cəmiyyətdə müsbət bir rəy var. Qarabağın işğaldan azad olunmasından sonra İlham Əliyevə münasibət də deyib. Yəni, həmin qüvvələr olmasayı, İlham Əliyev xalq tərəfindən sevilən, müxalifət tərəfindən desəklenən bir lider ola bilərdi. Amma buna imkan vermədi. Müharibədən sonra yene oyular başlıdı. İqtidarla müxalifətin bir-birinə hücumunu təşkil edədilər, təhqir kampaniyası başladı.

-Hər halda, iqtidar tərəfdən müxalifətə anlaşmaq istiqamətində müəyyən adımlar atılır. Bundan sonra prosesləri necə görürsünüz?

-Mənə elə gəlir ki, bu mühit inkişaf etdirilir. Prezident İlham Əliyev də dedi ki, Azərbaycanda siyasi dialoq modelini yaratmaq istəyirik. Hesab edirəm ki, bu proses çox ciddi şəkildə inkişaf etdirilməlidir. Yeni parlament seçkiləri keçirilməlidir. Hakimiyyətə müxalifət parlamentden kənar fəaliyyət müstəviləri müəyyənləşdirilməlidir. Həmin müstəvilərdə əməkdaşlıqlar olmalıdır. Müxalifət nümayəndələri bütün sahələr üzrə iştirak etməlidirlər.

-Həmişə deyirdiniz ki, bu komanda ilə dil tapmaq cətindir, ya da bunlar danışmayı bacarmırlar. İndi sözünüzdən belə çıxır ki, dialoqa badalaq vuranlar yola salınıb deyə dil tapa bilirsiz?

-Bəli. Bir məsələni deyim. Ədalət Vəliyev mütəmadi olaraq, ölkədə və dünyada baş verənlərlə bağlı, Prezidentin çıxışlarındakı əsas məqamlarla bağlı məlumat verir, müzakirələr aparılır. Hökumətin gördüyü işlərlə bağlı informasiya verilir. Bunun özü ciddi məsələdir də. Yaxud dövlətin, cəmiyyətin həyatındakı vacib məsələrlə bağlı müxalifətənən hansı dəstəyi gözlədiklərini ifadə edirlər. Bunları təşkil etmək, stimullaşdırmağın özü bir yenilikdir. Düzdür, biz hər zaman bəyanatlar verirdik, fikirlərimizi bildirirdik. Amma indi konkret detallardan xəbərdar oluruz. Çünkü Ədalət Vəliyev bütün bunları səliqəli şəkildə təşkil

Ərdoğan xarici işlər və müdafiə nazirlərini müxalifə partiyalarına göndərirdi ki, onlar da siyasi qüvvə kimi prosesdə bu ve ya digər formada iştirak eləsinlər. Düzdür, bizdə XİN rəhbəri hələlik partiya sədrələri ilə görüşə gəlmir, hezə o seviyyəyə qalxmamışq. Hər halda, dediyim qaydada əlaqələrin qurulması Türkiye modelinə yaxınlaşmaq deməkdir. Bize də son dövrlər müəyyən məlumatlar verilir, biz də gücümüz çatan işləri görürük. Bu her yerde belədir. İqtidarla müxalifə millətin və dövlətin maraqlarını birgə müdafiə etməlidir. Səhəbət hakimiyyətin müdafiəsindən getmir.

-Öks mövqelər də var ki, özünüz dediyiniz kimi, başqa ölkələrdə nazirlər müxalifə liderlərinin kabinetinə gedir, bizdə isə müxalifə liderləri administrasiyanın şöbə müdirinin kabinetinə gedir...

-Biz həmişə hər şeyin bir-birə olmasını istəyirik. Deyirik ki, Prezident gəlib bizimlə debata çıxsın. Proses belə başlayır, sonra da dediyim səviyyəyə gəlib çatır. Bəli, Azərbaycanda da iqtidarla müxalifətin münasibətləri dediyiniz səviyyəyə gəlib çatmalıdır. Türkiyədə müxalifə liderləri rəsmi protokola salınıb. Bununla bağlı qanunvericilik var. Bizdə isə belə qanun yoxdur. Bütün bunların hamısı qeyri müəyyəndir. Yəqin ki, müəyyən müddətdən sonra bu məqamlar da öz həllini tapac-

Səhəbtəşdi:
Zaur Əhməd

Azərbaycanda vəzifədə olarkən haqlarında çoxsaylı korrupsiya iddiaları və ittihamları dolaşan eks məmurların qanunsuz əməlləri ilə bağlı araşdırırmalar davam edir.

Yola salmaq üzrə olduğu məzbur həftə Naxçıvan Muxtar Respublikasının iki sabiq nazimanın hebsi bu yazdıqlarımızın növbəti təsdiqidir. Qəzetimizə daxil olan məlumatlar prosesin davamlı olacağını göstərir. Bildirilir ki, qarşındaki dövrdə bir çox sabiq iri məmurlarla bağlı da qanunlar çərçivəsində növbəti ciddi addımların atılması şahid olacaq. Belə keçmiş vəzifelilər arasında Yasamal Rayon İcra Hakimiyyətinin (RİH) keçmiş başçısı İbrahim Mehdiyevin də adı hallandırılır.

Bildirilir ki, Mehdiyev hələ 2000-ci ildən 2006-ci ilədək Bakı şəhər Xətai Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı vəzifəsində çalışarkən köhnə "maşın bazarı"nın arxasında böyük torpaq sahəsini elə keçirib. Onun sözügedən rayonda müklərinin bununla bitmədiyi, Bakı şəhəri, Sarayevi küç. 1 (Əhmədli metrosunun yanına) Soliton Mağazalar Şəbəkəsinin yerləşdiyi binanın, Əhmədli qəsəbəsində bir neçə yerde məşhur hamamlarının, ümumiyyətə isə Xətai rayonunda xeyli çoxmərtəbeli yaşayış binasında mənzillərinin və bahalı villa-larının olduğu deyilir. 6 sentyabr 2006-ci il tarixdə Yasamal RİH-in başçısı təyin edildikdən sonra isə İ.Mehdiyevin sərvəti daha da böyüyüb. Belə ki, sabiq başçı bu rayon ərazisində hər birinin dəyəri milyonlarla manata bərabər olan obyektlə-

rə - uşaq bağçasına, diş klini-kasına, villalara, boş torpaq sahələrinə, müxtəlif şirkətlərə kiyayələnən binalara sahib olub.

Hələ 2017-ci ildə "Unikal.org" saytı yazırkı ki, Nərimanov rayonu ərazisində, metronun yaxınlığında iri kompüter mağazası olan İ.Mehdiyevin oğlu Həsən Mehdiyev İsvəçrədə yaşayır. O, atasının pullarını bu ölkənin banklarında qoruyur, eyni zamanda böyük biznes şəbəkəsi-ne malikdir.

Bundan başqa, dörd il önce Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinin Baş Prokurorluqla birgə yaydığı məlumatda bildirilirdi ki, Bakı şəhəri, M.Mehdiyadə küçəsi 2-4 sayılı ünvanda yaşamış vətəndaşların kollektiv müraciəti əsasında

açıqlamasında bunu yalanlaşmışdır. Halbuki "İnşaat Konstruksiyaları" MMC-nin keçmiş başçısı ilə bağlılığı, məhz onun tərəfindən himaye edildiyi ek-sər dairelərə yaxşı məlum idi...

Xatırladaq ki, Yasamal RİH-in sabiq başçısı 2017-ci ilin iyulunda vəzifəsində azad edilib. Bundan önce isə AZƏRTAC agentliyi Hacı Cavad məscidinin səküləməsini "özbaşına həyata keçirən" vəzifəli şəxsin "cəzalandırıldığı" barədə məqalə dərc edib. Həmin vaxt rəsmi açıqlamalarda isə ölkə başçısının tapşırığının əksinə olaraq, yeni binanın tikintisi başa çatmamış Hacı Cavad məscidinin səküləməsi barədə "özbaşına qərar" verildiğini deyib. Beləliklə, sabiq icra başçısının ciddi səhvinin, özbaşına addi-

İbrahim Mehdiyevlə bağlı şok iddia...

Daha bir sabiq məmuranın başı dərddədir

Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi tərəfindən aparılmış araşdırma nəticəsində İnşaat Konstruksiyaları" MMC-nin vəzifəli şəxsləri tərəfindən Şəhərsalma və Tikinti Məcəlləsinin müddəaları pozulmaqla sözügedən ünvanda mövcud olan yaşayış və qeyri-yaşayış bina və qurğularının səküləmə işlərinin təşkili layihəsi hazırlanmadan və səküləmə işlərinin aparılmasına dair icazə alınmadan 46 sayıda mənzil və 3

qeyri-yaşayış obyektiinin səkülüdüyü müəyyən edilərək bu barədə toplanmış materiallar aidiyəti üzrə Baş Prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsinə göndərilib.

Aparılmış araşdırımlarla İnşaat Konstruksiyaları MMC-nin vəzifəli şəxslərinin qeyd edilən qanunsuz hərəkətlərlə vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə etmələrinə və özbaşına tikinti işləri aparmalarına əsaslı

şübhələr müəyyən edildiyindən Cinayət Məcəlləsinin 308.1 (vəzifə səlahiyyətlərindən suisifadə) və 222-1.1-ci (özbaşına tikinti işləri aparma) maddələri ilə cinayət işi başlanıb. Həmin vaxt İ.Mehdiyevin də cinayət məsuliyyətinə cəlb edilə biləcəyi barədə məlumat yayılmışdır. Belə ki, həmin tikinti şirkətinin Yasamal Rayon İcra Hakimiyyətinin sabiq başçısına məxsus olduğu deyilirdi.

Lakin Mehdiyev mətbuatı

mının qurbanı olduğuna şübhə qalmayıb. Sonralar isə Mehdiyev vəzifədən azad edilməsini onun barəsində dövlət rəhbərliyinin yanlış məlumatlandırılması ilə elaqələndirmiştir. Bu açıqlamaya təəccübəlməmək lazımdır: keçmiş başçı vəzifədeyken də sahibləndiyi nəhəng varidatla bağlı yazıları, söylənilənlərin də yanlış məlumat olduğunu iddia eləməye çalışmışdır.

Orxan Həsənli

Müxalifatdakı hansı partiyalar birləşir... - Siyasi liderlər danışdılar

Ötən həftə Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) müzakirələrə səbəb olan növbədən kənar qurultayında 6 siyasi partiya YAP-a birləşdi. Bundan sonra cəmiyyətdə eyni ideologiyaya xidmət edən müxalif partiyaların birləşməsinin labüdüyü haqqında fikirlər gündəmə gəldi. Əksəriyyət bu cür birləşmənin Azərbaycan siyasi həyati üçün əlverişli olacağının düşündür.

Bununla bağlı Modern.az-a danışan Milli Məclisde mandat sayına görə üstünlük qazanan Vətəndaş Həmrəyliyi Partiyasının (VHP) rəhbəri, deputat Sabir Rüstəmxanlı qeyd edib ki, 6 siyasi partiyanın YAP-a birləşməsi alqışlanmalıdır: "Bu səhəbət müxalifet tərəfində illər uzunu gündəmədə olub. Həmişə müzakirələr aparılır ki, eyni ideyaya bağlı olan partiyalar birləşsinlər. Burada solçular, sağçılar, mərkəzçilər var. Müxtəlif ideologiyalara bağlı olan partiyalar ayrı-ayrılıqla iş görürələr. Eyni ideyalarla daşıyan partiyaların bir yerde olması çox yaxşı olar. Amma Azərbaycanda siyasi partiya qu-

ruculuğu, partiya yaradıcılığı o qədər də böyük köklərə malik deyil. Vaxtılı partiyaların bəziləri zərurətdən, bəziləri şüurlu şəkilidə, bəziləri isə simasını qorumaq üçün bir araya gəlməyə məcbur olublar".

S.Rüstəmxanlı Vətəndaş Həmrəyliyi Partiyasına da birləşmə ilə bağlı müraciətlərin olduğunu söyləyib: "Müxtəlif vaxtlarda birləşmə üçün müxtəlif müraciətlər olub. Bəzən biz razılıq verməmişik, bəzən isə razı-

laşma alınmayıb. Ona görə real birləşmə olmayıb. Yəqin ki, gələcəkdə belə isteklər olacaq. O zaman məsələni dəyərləndirmək olar".

Böyük Qurtuluş Partiyasının sədri, deputat Fazıl Mustafa isə partiyaların birləşməsinin sərf iradəli xarakter olduğunu hesab edir: "Birləşmə partiya üzvlərinin müəyyən dərəcədə öz ideya və fikirlərini reallaşdırıbilməməsindən qaynaqlanan prosesdir. Onlar

düşünürler ki, başqa müstəvidə bunu həyata keçirmək daha məqsədəyəgundur. Amma burada həm də bəlli bir partiyanın ideologiyasının olması əsasdır. Müxtəlif proseslərə fərqli baxışdan səhəbət gedir. Bu baxış yoxdur, əslində partiya fəaliyyəti də mahiyyətə yenilik özündə ehtiva etmir. Ona görə bu partiyaların fəaliyyət göstərməyinin ciddi mənası qalmır".

F.Mustafa qeyd edib ki, təmsil etdiyi partiyanın Azərbaycan cəmiyyətinin geləcəyi ilə bağlı baxışları müxalif dəyərindən digər partiyaların yanaşmasından kəskin fərqlənir: "Bunu daha çox yazılarımızda, fikirlərimizdə ortaya qoyurq və göstəririk ki, həqiqətən də Azərbaycanda istə tarix, istə din, istərsə də medəni şüurun komponentlərin böyük əksəriyyəti müasir reallığa uyğun deyil, bu dəyişməlidir, inkişafımızı əngəlləyir. Amma xeyli partiya var ki, mühafizəkarlığı ilə seçilir. Bizim yanaşmamız dəyişim tələb edən yanaşmadır. Kim bu xətti götürmək isteyirsə, partiyamıza müraciət edə bilər, hansısa partiya modeli olaraq

güzəştə gələ bilər. Amma bizim özümüzün buna ehtiyacımız yoxdur. Çünkü bizdən daha ciddi, düşüncə dəyişimi tələb edən partiya görmürəm. Kiminən öncüllüyü ilə prosesi gerçəkləşdirə biləcəyimizə inansam, təbii ki, birləşmək olar. Hələlik kursumuzu, xəttimizi davam etdirib, hakimiyyətdə fikirlərimizin təmsilciliyinə çalışacaq".

Bütöv Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Partiyasının (BAXCP) sədr müavini Elçin Mirzəbəyli isə xatırladıb ki, birləşmə fikirləri qurultay və ya seçki ərafəsində gündəmə gelir: "Partiyamızın qurultayına çox vaxt var, seçkilər də yaxın zamanda gözlənilir. Bu aspektdən hələlik hansısa siyasi partiyanın BAXCP ilə birləşməsi və ya hansısa partiyaların bir araya gəlməsi haqqında açıq müzakirə aparılır. Partiyalarla birlikdə blok şəklində bir neçə dəfə seçkilərde iştirak etmişik, belə bir təcrübəmiz var. Birləşmə üçünə sosial sifariş, qarşılıqlı niyyət olmalıdır. Hansısa proses gedir, mütələq bunun içerisinde yer almalısan deyə anlayış yoxdur. Sosial sifariş olarsa, buna ehtiyac olarsa, ilk növbədə partiyanın seçkili orqanlarında qurultayında qəbul olunacaq məsələdir. Ona görə, bununla bağlı proqnozlar səyləmək doğru olmaz".

Aysel Aslan

Nazir kapitana yüksək vazifa verdi

Daxili İşlər orqanlarında növbəti kadr dəyişikliyi olub.

Unikal.org-un əldə etdiyi məlumatata görə, Daxili İşlər naziri, general-polkovnik Vilayət Eyvazovun əmri ilə, polis kapitani Səbuhi Məhərrəmov Goranboy rayon Polis Şöbəsi rəisiinin şəxsi heyət üzrə köməkçisi təyin edilib.

Qeyd edək ki, bir müddət önce həmin vəzifədə işləyən polis polkovnik-leitenenti Səməd Akif oğlu Məhərrəmov Şuşa Şəhər Polis Şöbəsinin rəisi təyin edilib.

Famil Fərhadoğlu

Zakir Quliyev videokonfrans keçirdi

Azərbaycan Meliorasiya və Su Təsərrüfatı ASC-də sədr müavini Zakir Quliyevin rəhbərliyi ilə 2021-ci il üzrə respublikanın rayonlarında əkilməsi nəzərdə tutulan pambıq sahələrinin suvarılması mövzusunda videokonfrans keçirilib.

Unikal.org xəbər verir ki, cəmiyyətin sədr müavini Zakir Quliyevin rəhbərliyi ilə keçirilən onlayn konfransda 2021-ci il üzrə respublikanın rayonlarında əkilməsi nəzərdə tutulan pambıq sahələrinin arat suyu ilə təmin edilməsi və vegetasiya suvarmasına hazırlıqla bağlı müzakirələr aparılıb. Videokonfransda Səhmdar Cəmiyyətin şöbə müdirləri və pambıq əkilməsi nəzərdə tutulan rayonların yerli istismar idarələrinin rəhbərələri iştirak edib. Cəmiyyətin şöbə müdirləri yerli istismar idarələrin nümayəndələri ilə birlikdə qarşılıqlı müzakirə aparıb.

İclasda Səhmdar Cəmiyyətin sədr müavini Zakir Quliyev çərçivədə pambıq əkinin nəzərdə tutulan sahələrin rayonda fəaliyyət göstərən Dövlət Aqrar İnnışaf Mərkəzlərinin və pambıq əkinin ilə məşğul olan şirkətlərin nümayəndələri ilə birlikdə dəqiqləşdirilməsi, həmin sahələrə xidmət edən suvarma şəbəkələrində, nasos stansiyalarında və subartezian quyularında həyata keçirilən təmir işlərinin vaxtında başa çatdırılması, mövcud su ehtiyatlarından daha səmərəli istifadə etməklə arat suvarmasının optimal müddətlərdə başa çatdırılması ilə bağlı müvafiq tapşırıqlar verdi.

Şəxsiyyat vəsiqələri ilə bağlı yenilik

Yeni nəsil şəxsiyyət vəsiqələrinin elektron çipinə daxil edilən elektron imza sertifikatlarının aktivləşdirilməsinin ödənişsiz təşkili üçün layihə hazırlanıb.

Unikal.org-un məlumatına görə, bu, Nazirlər Kabinetinin 2020-ci il üzrə hesabatında qeyd edilib.

Hesabatda qeyd edilib ki, məqsəd elektron xidmətlərdən istifadənin kütüvəlşdirilməsidir.

Yeni nəsil şəxsiyyət vəsiqələrinin elektron çipinə daxil edilən elektron imza sertifikatlarının aktivləşdirilməsinin ödənişsiz təşkili üçün layihə hazırlanıb. Hazırkı layihənin razılışdırılması üçün işlər davam etdirilir.

Türkiyə-İran sərhədində zəlzələ oldu

Türkiyə-İran sərhədlərində zəlzələ olub.

Unikal.org Türkiye KIV-ə istinadən xəbər verir ki, yer silkəlməsi Rixter şkalası ilə 4.2 balla qiymətləndirilib.

Zəlzələ İranın Xoy şəhərində və Türkiyədə Van bölgəsinin Başkale ilçəsində hiss edilib. Ocaq yerin 13.38 kilometr dərinliyində yerləşib. İtki və dağıntılarla bağlı məlumat yoxdur.

Hələ ötən ayın sonlarına doğru İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Xidməti son vaxtlar bəzi KIV-də çörəyin pərakəndə satış qiymətinin artması barədə yayılan məlumatlara münasibət bildirmiş və qeyd etmişdi ki, çörəyin pərakəndə satışının bazarında, həmçinin əhali tərəfindən daha çox istehlak edilən "dairəvi zavod çörəyi"nin satışının zamanı sui-istifadəyə və əsəssiz qiymət artımına yol verilməsinin vaxtında müəyyən edilməsi və qarşısının alınması məqsədi ilə müəmmədi monitoringlər aparılır.

Sənəddə qeyd edilib ki, yerli taxıl bazarında unun, həmçinin çörəyin bahalaşması risk-lərini təhlükəsiz idarə etmək məqsədilə və belə halların qarşısını almaq üçün dövlət ehtiyatı kimi saxlanılan və saxlama müddəti başa çatmış bugdanın qiymət sabitliyinin saxlanması üçün mart ayının əvvəllərində istifadəyə buraxılmasına başlanılıb. Neticədə həmin dövrde unun topdansatış qiymətlərində heç bir dəyişiklik olmayıb. Dövlət taxıl ehtiyatları hesabına daxili taxıl bazarına müdaxilə süni qiymət artımının qarşısının alınmasına imkan verib. Bu iki xəber arasında ilk baxışda ciddi əlaqə görünməsə də, son nəticədə belə qənaətə gəlmək mümkündür: Azərbaycanda un bahalaşarkən ilk olaraq yada bu holding və onun rəhbəri düşür. İddia edilir ki, qiymət qalxmasında əsas rolu "Karat Holding" oynayır.

Bu həm adıçəkilən şirkətlər qrupunun inhisarçı mövqelərindən qaynaqlanır, həm də keçmiş təcrübədən. Belə ki, arasında dəyişməyə başlayıb. Belədə çörəyin qiymətində, bu da mümkün olmadıqda onun çəkisində dəyişiklik olması barədə deyilənlər təccüb doğurmamalıdır. Yaranmış vəziyyətdə bütün diqqətlər isə yenidən sabiq deputat və ölkədə un istehsal edən ən böyük şirkətlərdən birinin sahibi - "Karat Holding" MMC-nin rəhbəri Əsabil Qasimova yönəlib. Çünkü Azərbaycanda un bahalaşarkən ilk olaraq yada bu holding və onun rəhbəri düşür. İddia edilir ki, qiymət qalxmasında əsas rolu "Karat Holding" oynayır.

Bu həm adıçəkilən şirkətlər qrupunun inhisarçı mövqelərindən qaynaqlanır, həm də keçmiş təcrübədən. Belə ki,

Əsabil Qasimovun şirkəti yenidən tənqid hadəfində

Çörəyin bahalaşması ilə bağlı məlumatlar niyə səngimək bilmir?

Monitorinqlər zamanı çörəyin pərakəndə satış qiymətində heç bir artım qeydə alınmayıb. "Dövlət Xidməti nəzarət tədbirlərini davam etdirir. İstehlak bazarında sui-istifadə və əsəssiz qiymət artımı halılları ilə rastlaşdırıqdə istehlakçılardan İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Xidmətine müraciət etmələri tövsiyə olunur (tel:498-15-01, 498-15-04)" deyə qurumun açıqlamasında deyilirdi. Yola salmaq üzrə olduğumuz həftənin çərşənbə günü isə məlum oldu ki, Nazirlər Kabinetinin müəyyən etdiyi həcmidə dövlət ərzəqləq buğda ehtiyatlarının yaradılması məqsədilə əsasən yerli istehsalçılardan, zəruret yarandıqda isə idxlə yolu ilə yüksək keyfiyyətli ərzəqləq bugdanın tədarükü sahəsində işlər davam etdirilib.

Bu, Nazirlər Kabinetinin 2020-ci ilde fəaliyyəti haqqında hesabatda əksini təpib.

Monitorinqlər zamanı çörəyi süni bahalaşdırmaq istəyənlər var, onların bu sabotajının qarşısında isə hətta dövlət ehtiyatindəki taxılın müəyyən hissəsi satışa çıxarılb! Sosial şəbəkələrdəki müzakirələrdən isə aydın olur ki, İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Xidməti apardığı monitoringlər neticəsində çörəyin pərakəndə satış qiymətində heç bir artım qeydə alınmadığını bildirsə də, buna cəhdər yetərincədir. On yaxşı halda istehsalçılar qiyməti eyni saxlasalar da, bunu çörəyin çəkisindən kəsməkələ kompensasiya edirlər. Hələ bu ilin əvvəlində aparılan müşahidələrdən aydın olub ki, unun qiymətində ciddi bahalaşma var.

Bələ ki, 1 kisə unun qiyməti əksər pərakəndə satış obyektlərində ən azı 3-5 manat, bəzi yerlərdə hətta 6 manat qalxaraq, 30-33 manat

hələ 2015-ci ildə holdingin əsas istehsal sahəsinin yerləşdiyi İmlişli şəhərində Baş Prokuror yanında Korrupsiyaya Qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin əməkdaşları eməliyyat keçirmişdilər. Neticədə "Karat"da istehsal olunan unun topdansatışı ilə məşğul olan iki böyük anbardan birinin sahibi tutulmuşdu. Lakin bu ümumi vəziyyəti dəyişmedi. İki il sonra - 2019-cu ildə Ə.Qasimovun holdingi ölkədə unun növbəti dəfə bahalaşmasının əsas günahkarı kimi göstərildi. Həmin vaxt sabiq deputat bu qiymət artımına müxtəlif bəhanələrlə haqq qazandırmağa çalışdı. Aradan daha iki il keçib. Unun qiymətində yenidən yüksələş var, bu da çörəyi də bahalaşdırmaq istəyənləri hərəkətə keçirir. Hədəf isə yene dəyişməyib: tənqidlər yenə də Əsabil müəllimin "Karat Holding"ına - bazarın ən böyük un istehsalçısına yönəlib. Keçmiş deputat isə bu tənqidlər qarşısında susqunluq nümayiş etdirir. Bunun səbəbini anlamaq çətin deyil.

2019-cu ildəki qiymət artımından sonra o, unun bir il bahalaşmayacağını demişdi. Həmin açıqlamadan iki il yaxın zaman keçir. Deməli, unun qiymətini yenidən artırmaq olar. Hər halda "Karat Holding" rəhbərini xatırlatdığımız açıqlamasından çıxan nəticə budur. Belə ki, niyə çörəyi bahalaşdırmaq istəyən işbazlarının əlinə girişi düşməsin ki?!

Sənan Mirzə

"Şərurlu İsfəndiyar"ın qeyri-adi maharati

Və ya tanınmış iş adamının məhkəmədəki etirafına sözardı...

Bu həftə 2016-ci ildən fəaliyyəti dayandırılmış "Zaminbank" ASC-nin Müşahidə Şurasının sədri Nadir İsmayılov hakim qarşısına çıxarıldı. Məhkəmə iclası Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində hakim Azər Paşayevin sədrliyi ilə baş tutub.

Məlumata görə, iş üzrə 4 nəfər zərərçəkmiş var. Onlardan biri tanınmış iş adamı, "Şərurlu İsfəndiyar" kimi tanınan İsfəndiyar Axundovdur. Bizim sözügedən işe bağlı ətraflı danışmaq fikrimiz yoxdur, çünki yazımızın mövzusunu başqadır. Həmin məhkəmədəki çıxışında "Şərurlu İsfəndiyar" maraqlı bir etirafda bulunub. Deyil ki, onun adına qanunsuz kredit yazılıb. Sitat: "Kredit ayrılanla heç bir sənədə imza atmamışam. Nadir İsmayılovla illərlə çörək kəsmişik, etibar eləmişəm, savadsızlığımızdan istifadə ediblər". Təsəvvür edə bilirsiz - ölkənin ən böyük tikinti maqnatlarından biri, nəhəng sərvət sahibi olan iş adamı savadsız olmuş! Bunu hansısa media orqanı və ya başqa bir açıq-gizli mənbə iddia eləsə, biz onun ağlinə, dürüstlüyünə şübhə ilə yanaşardıq, uydurduğunu, yalan danışdığını söyləyərdik.

Lakin həmin iş adamının özü məhkəmədə etan edir ki, savadsızdır, buna görə də onun əvəzinə sənəd hazırlanıb və imzalanıb, nəticədə üzərinə külli miqdarda kredit borcu yüklenib. Əlbəttə, istisna deyil ki, "Şərurlu İsfəndiyar"ın bu etirafı qeyri-səmimidir, o, sadəcə həmin borc yükündə qurtulmaq üçün belə bir fəndə əl atmayı məqbul sayıb. Lakin hesab etsək ki, adıçiklən tikinti maqnatı bunu hakim qarşısında etan edir, onda iş adamının səmimiliyi尼 şübhə altına almağa ehtiyac görmürük. Hər halda ən savadsız adam belə məhkəmədə yalan ifadə verməyin cəzası olduğundan xəbərdardır.

Diger tərəfdən, "Unikal" olaraq apardığımız araşdırma nəticəsində aydınlaşdı ki, "Şərurlu İsfəndiyar" əvvəlki illərdə də bənzər etirafçıları dile getirib. Məsələn, 2010-cu illərin ortalarında "nə yazmağı, nə də oxumağı bacarıram" deyib! 2018-ci ildəki müsahibəsində isə bildirib: "...övladlarım təhsil alıblar. Nəvələrimdən biri Amerikada ali təhsil alır, digərləri isə orta məktəbdə oxuyurlar. Deyirəm heç mən oxumasam da, qoy onlar ali təhsil alınlar". Beləliklə, haqqında danişdığını

iş adamının savadsız olması məlum məsələdir. Lakin düşündürүүcү olan sual "Şərurlu İsfəndiyar"ın nə vaxtilə niya təhsil almadığı, nə də bu qədər sərvət sahibi olandan sonra belə nə üçün yazıl-oxumağı öyrənməməsi deyil.

Düşündürүүcү olan sual budur: nece olub ki, özü- öz savadsızlığını dilə getirən bir iş adamı Azərbaycanda ən böyük olqarxlardan birinə çevrilib? Tam əminliklə deyə bilərik ki, bu sualı hansısa inkişaf etmiş ölkə vətəndaşına ünvanlaşsaq onun heyrətdən gözləri bərələ qalar, belə bir uğurlu taleye, bəxtə, məsələn, hansısa lotoreya oyununda şansının gətirməsinə, yaxud kimdənse ona külli miqdarda miras qalmasına bağlayar. Çünkü heç bir iqtisadi kriteriya ilə bu absurdur izah etmek mümkün deyil, həm də XXI əsrə, elm və texnologiya çağında!

Bu gün istenilen sahədə nailiyət əldə etməyin əsas formulu bilgidir. Bilgi olmadan davamlı və dayanıqlı uğur sadəcə mümkünüszdür. Lakin iş adamlarının qeyri-iqtisadi normativlərdən çıxış edərək uğur qazana bildiyi bir yerde yazıb- oxumaq bilmeyen "Şərurlu İsfəndiyar"ın aparıcı maqnatlardan birinə çevrilməsi təəccübüldür.

Hansısa iri məmərun himayəsində olmaq, ona vaxtı-vaxtında "görüm-baxım" ələmək kifayətdir ki, biznesdə olquqca qısa vaxtda uzun məsafə qət eləyəsen. Rəqəbat mühiti kifayət qədər geniş deyilsə, məmər himayəciliyi sayəsində bütün qapıları taybatay aça bilərsənə, savadın nə mənası qalır? Pul gücünə qanunları istədiyi kimi və istədiyin yerə yozmaq mümkündürsə, hətta tikdiyin hansısa binada bir mənzili bir neçə vətəndaşa sata bilərsən. Beləcə, özün qaz vurub qazan doldurarsan, vətəndaşlar isə küçələrde qalar, məhkəmə qapılarında sürünər və bütün olub-bitənlərə görə sənə "gözün üstə qaşın var" deyilməz!

Bütün bu və buna bənzər reallıqlar fonunda oxuyub yazmağı bilmədən ölkənin ən iri tikinti maqnatlarından, iş adamlarından birinə çevrilmək qədər asan nə ola bilər ki?!

Sənan Mirzə

Sabiq icra başçısının habsda olan qohumunun cəzası ikinci dəfə azaldıldı

Bakı Apellyasiya Məhkəməsində Xətai rayon Mənzil Kommunal Təsərrüfat Birliyinin sabiq reis müavini Xalid Məmmədovun şikayəti üzrə məhkəmə prosesi başa çatıb.

Unikal.org xəber verir ki, hakim İlqar Murqozunun sədrlik etdiyi iclasda qərar elan edilib. Qərara əsasən, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin X.Məmmədova verdiyi 8 il 6 ay azadlıqdan məhrumetmə cəzası deyişdirilib. Belə ki, onun əməli Cinayət Məcəlləsinin 311.3.3-cü (külli miqdarda rüşvet alma) maddəsindən 178.2.2, 178.2.3 və 178.2.4-cü (şəxs tərefindən öz qulluq mövqeyindən istifadə etməklə, təkrar töredildilməklə xeyli miqdarda deləduzluq) maddələrinə tövüs edilib. Sabiq reis müavini həmin maddələrlə 3 il müddətinə azadlıqdan məhrum etmə cəzası təyin olunub.

Cinayət Məcəlləsinin 32.4.312.2-ci maddəsi (rüşvet verməyə təhriketmə) ilə təyin edilen 7 il müddətə azadlıqdan mə-

hrum etmə cəzası isə 12 000 manat miqdərində cərimə cəzası ilə əvəz olunub.

İtihama görə, Xətai rayon Mənzil Kommunal Təsərrüfat Birliyinin keçmiş reis müavini X.Məmmədov işlədiyi dövrə qulluq mövqeyində sui-istifadə edərək bir sıra qanunsuz tikililərə görə deləduzluq edib və rüşvet alıb. O, Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə

Baş idarəsinin əməkdaşları tərəfindən saxlanılıb. X.Məmmədov Dövlət Şəhər-salma və Arxitektura Komitəsindən Baş Prokurorluğu təqdim olunmuş materiallar esasında hebs edilib.

Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsi onu 8 il 6 ay müddətində azadlıqdan məhrum edib. X.Məmmədov hökmən Bakı Apellyasiya Məhkəməsinə şikayət verib.

Apellyasiya instansiyası hökmü dəyişdirərək, X.Məmmədovun cəzasını 4 ilə endirib. Keçmiş reis müavini bu dəfə Ali Məhkəməyə üz tutub. Məhkəmə işi yenidən baxılması üçün Bakı Apellyasiya Məhkəməsinə qaytarıb.

2020-ci ilin evvəlində X.Məmmədovun ümumi rejimli cezaçəkmə müəssisəsində menteqə tipli cezaçəkmə müəssisəsinə keçirilməsinə dair ərizəsinə baxılıb və təmin edilib.

Xatırladaq ki, X.Məmmədov Xətai Rayon İcra Hakimiyyətinin sabiq başçısı Razim Məmmədovun qohumudur.

Füzulidə məcburi köçkünlərə yeni evlər verildi

Prezident İlham Əliyev məcburi köçkünlərin mənzil-məşət şəraitinin yaxşılaşdırılmasını sosial siyasetin əsas prioritətlərindən elan edərək, bu sahədə genişmiqyaslı tədbirlər həyata keçirib. İndiyədək on minlərlə məcburi köçkünlər ailəsi onlar üçün salınmış qəsəbə və yaşayış komplekslərində ev və ya mənzillə təmin olunub. Birinci vitse-prezident xənim Mehriban Əliyeva bu kateqoriyadan olan vətəndaşımıza daim xüsusi diqqət və qayğı göstərir, onların yaşayış, təhsil, səhiyyə və digər məsələlərlə bağlı problemlərini həll edir.

Bu barədə Unikal.org-a Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsində məlumat verilib.

"Qaçqınların və məcburi köçkünlərin yaşayış şəraitinin yaxşılaşdırılması və məşğulluğun artırılması üzrə Dövlət Programı"na Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 31 oktyabr 2007-ci il tarixli 2475 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiqlənmiş əlavələrin icrası ilə əlaqədar olaraq Nazirlər Kabinetinin 2008-ci il 7 may tarixli 163s Nəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Tədbirlər Planı"nın əsasən, Füzuli rayonu ərazisində müvəqqəti məskunlaşmış 95 məcburi köçkünlər ailəsi üçün zəruri sosial-texniki infrastruktur olunmuş təmirət işləri başa çatdırılıb. Tikinti işləri Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Fondundan 2020-ci ilde ayrılan vəsait hesabına, Azərbaycan Respublikası Məcburi Köçkünlərin Sosial İnkışafı Fondu sifarişi ilə həyata keçirilib və qəsəbənin inşası ötən ilin oktyabr ayında başa çatdırılıb.

Rayonun Əhmədbeyli kəndi ərazisində 17,3 hektar sahədə salınmış qəsəbədəki evlərin 12-si birotaqlı, 23-ü ikiotaqlı, 48-i üçotaqlı, 12-i dördotaqlıdır.

Qəsəbədə elektrik enerjisi və su təchizatı sistemi yaradılıb, nasosxana tikilib və yanğınsöndürmə hidrantları quraşdırılıb, 2,9 kilometr yol, 5,2 kilometr qaz xətti çəkililib, 7,3 hektar sahə yaşıllaşdırılıb.

Azərbaycan Respublikası Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri Dövlət Komitəsinin Repatriasiya Departamenti qəsəbədəki evlərin bölgüsündə şəffaflığı və ədalətliliyi təmin etmək üçün püşkatma keçirib. Püşkatmanın nəticəsində müvafiq qaydada məcburi köçkünlərin yeni evlərde yerləşdirilməsinə başlanılıb.

Bundan başqa, Bakıda müvəqqəti məskunlaşmış 30 məcburi köçkünlər ailəsinə, onların fərdi müraciətləri əsasında, Füzuli rayonunda ki daimi yaşayış yerlərinin qayıtmaq imkanı yaradılıb. Belə ki, bu ailələrə məxsus olan və birinci Qarabağ mühərabəsi zamanı dağıntıya məruz qalan evlər, Prezident İlham Əliyevin tapşırığına əsasən, yenidən tikilib və sahiblərinə verilib. Tikinti işləri ötən il dövlət büdcəsinən komitəye ayrılmış vəsaitdən əldə edilən qənaət hesabına aparılıb.

Məcburi köçkünlər daimi yaşayış yerlərində məskunlaşdırılqlarına, zəruri məşət şəraitini təmin olunduqlarına görə onların sosial rifahının yaxşılaşmasına böyük diqqət və əvəzsiz qayğı göstərən ölkə rəhbərinə minnətdarlıq bildiriblər.

Zaurə

Ülvi Mehdiyev Türkiyədə safardadır

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin sədri Ülvi Mehdiyevin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti Türkiyə Respublikasında səfərdədir.

Azvision.az xəbər verir ki, səfər çərçivəsində nümayəndə heyəti Ankarada Heydər Əliyev Parkını ziyaret edib, ümummilli liderin xatıresi ehtiramla yad edilib, abidəsi öününe əklil qoyulub.

Nümayəndə heyəti tərəfindən, həmçinin Türkiyə Respublikasının banisi Mustafa Kamal Atatürkün məzarı - Anıtgəbri ziyarət edilib, əklil qoyulub.

Nümayəndə heyəti Anıtgəbir muzeyi ilə də tanış olub, o cümlədən Dövlət Agentliyinin sədri xatire kitabına ürək sözlərini yazıb.

Sonra Türkiyə-Azərbaycan Dostluq, Əməkdaşlıq və Həmrəylik Fondunun (TADÖHF) ev sahibliyi əsasında Türkiyədə fəaliyyət göstərən azərbaycanlı iş adamları ilə görüş keçirilib.

Dövlət Agentliyinin sədri Ülvi Mehdiyev "ASAN xidmət" in və "YAŞAT" Fondunun fəaliyyət istiqamətləri barədə məlumat verib. Diqqətə çatdırılıb ki, əsas prinsiplər kimi səmərəlilik və şəffaflıq əsasında fealiyyət göstərən "YAŞAT" Fondu tərəfindən şəhid ailələrinin və qazilərimizin sosial-məişət şəraitinin yaxşılaşdırılması istiqamətində bir sıra işlər görülüb. Həmçinin vurğulanıb ki, Fondun əməkdaşları məhz qazilərimiz və şəhid ailələrinin üzvləridirlər.

TADÖHF-in sədri, Türkiyə Prezident Administrasiyasının təhlükəsizlik və xarici siyaset komissiyasının üzvü, professor Aygün Attar görüşün məqsədləri barədə məlumat verib. Diqqətə çatdırılıb ki, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan Ordusu tərəfindən 44 günlük Vətən müharibəsində qazanılan qələbə tarixi hadisədir. Qeyd olunub ki, Vətənimizin bütövlüyü uğrunda canlarından keçən şəhidlərimizin ailələrinə və qazilərimizə dəstək olmaq hər birimizin vətəndaşlıq borcudur.

Görüşdə iş adamları tərəfindən "YAŞAT" Fonduна dəstəkli bağlı qərarlar qəbul olunub.

Sonda iştirakçıları maraqlandıran sual cavablandırılıb.

Masallıda toy edənlər carimalındı

Nazirlər Kabinetin yanında Operativ Qərargah tərəfindən qəbul edilən karantin rejim qaydalarının təmin olunmasına nəzarət edilməsi istiqamətində Masallı Rayon Polis Şöbəsinin əməkdaşları tərəfindən növbəti tədbirlər keçirilib.

"Unikal" DİN Mətbuat xidmətinin Lənkəran regional qrupundan verilən məlumataya görə, tədbirlər zamanı Masallı rayonunun Ərkivan qəsəbə sakini Q.Bədelovun karantin rejiminin qaydalarını pozaraq F.Mirzəyevə məxsus restoranda oğluna toy məclisi təşkil etdiyi müəyyən edilib.

Polis əməkdaşları tərəfindən həmin məclisin təşkilatçıları və orada iştirak edənlərə bir daha karantin rejiminin qaydaları izah olunub. 9 nəfər barəsində İnzibati Xəttalar Məcəlləsinin müvafiq maddəsinə əsasən, protokol tərtib edilərək cərimə olunub-lar.

Bayram öncəsi qiymət artımı narazılığa səbab olub

Məmurların ənənəvi bahalaşma sabotajı social gərginliyi daha da artırır

Biz müxtəlif bayramlar ərefəsində müəyyən işbazların bazarlarda qiymətləri bahalaşdırmasına az şahid olmamışq. Bu hətta bir "ənənəyə" çəvrilib. Baxmayaraq ki, istər cəmiyyət, istərsə də aidiyatı qurumlar belə sünə bahalaşdırma cəhdlərində məmən deyillər.

Lakin işbazların iştahının qarşısına keçmək mümkün olmur. Onlar hər bayram öncəsində öz ənənələrinə sadıq davranışlarırlar. Ve belə görünür, bu mənzərə hələ ki, davam edəcək. Çünkü qarşidan gələn Novruz bayramı ərefəsində cəmiyyəti narahat edən əsas məsələ qiymətlərdəki sünə artımdır. Müşahidələr əksər məhsulların dəyərində ciddi bahalaşmanın olduğunu göstərir. Bir sözle, işbazlar, monopolistlər və onları himayə edən məmurlar yenə ənənəvi ampulalarında döldür - qiymət artımı ilə hökumətin iq-tisadi siyasetini, dövlət və xalqın maraqlarını açıq şəkildə sabotaj edirlər!

Əslində ölkədəki qiymət artımlarında monopolistlərin "gizli rol"unun olması təzə səhəbət deyil. İndiyədək bu mövzuda dəfələrlə danışılıb, yazılıb. Lakin dəyişiklik yoxdur: elə indi də ərzaq məhsullarının istehlakının artığı bir vaxtda, bahalaşmanın davam etməsi sual doğurur ve inhisarçıların sünə qiymət artımı ilə faktiki olaraq vətəndaşları soyduğu, əhalidə narazılıq yaratdığı, beleliklə, bir növ sabotaja əl atlığı aydın görünür.

Ekspertlər hesab edirlər ki, bazar da bütün sahələrdə əhəmiyyətli səviyyədə inhisarlıq mövcuddur. "Bazarın liberallaşdırılması istiqamətində görülən tədbirlərin zeif olması və hökumətin əlində olan imkanlardan nisbətən qeyri-çevik istifadə etməsi kimi

məqamlar da burada öz təsirini göstərir. Bazarda bütün sahələrdə əhəmiyyətli səviyyədə inhisarlıq mövcuddur. Bu inhisarlıq da yaranmış çağırışlara qeyri-adəkət cavabin vərilməsi ilə neticələnir. Son olaraq bunun çətinliyini məhz istehlakçılar yaşayır" - ekspertlər bu fikirləri illər uzunudur təkrarlamadan yorulsalar da, köklü dəyişiklik hiss edilmir.

Hələ bir neçə il önce Milli Məclisin plenar iclasında çıxış edən millət vəkili Vahid Əhmədov ölkədə qiymət siyasetinin müəyyənləşdirilməməsindən narazılığını ifadə etmişdi. Deputat monopolianın mövcudluğunu iqtişadi inkişafın qarşısını alan əsas amil kimi qiymətləndirmişdi. Aradan bu qədər zaman keçib, lakin problem öz aktuallığını qoruyur. "Bahalığa səbəb monopoliyadır. Nazirlər məni inandırmaya çalışır ki, monopoliya yoxdur. Bəs, onda nəyə görə, Rəqabət Məcəlləsi layihəsi 10 ildən çoxdur ki, Milli Məclisdə qəbul olunmur" - deyə iqtisadçı millet vəkili sual etmişdi.

Bu sualın cavabı da illərdir ki, açıq qalır. Son vaxtlar hökumətdə həyatda keçirilən kadr və struktur isləhatları daha da sürətləndirilib. Vətəndaşlar bu isləhatlardan bir çox köklü problemlərin, o cümlədən, inhisarçıların özlərinin "qaz vurub qazan doldurmaq" hesabına əhalinin cibinə girməsinə son qoyulmasını gözləyir. Onlar ümidi edirlər ki, işbazların soyğunçu qiymət "siyaseti" tarixin arxivinə gəndəriləcək, ölkədə real, həqiqi rəqabət mühiti berqərar olacaq, monopolistlərin meydanda (oxu: bazaarda!) at oynatmasının qarşısı alınacaq.

Ümid edək ki, bu cür gözləntilər heç de gözlənti olmayıraq qalmayacaq və real bəhəresini verəcək. Əlbəttə, dövlətin və vətəndaşın xeyrinə! Azərbaycanda bahalaşma üçün məqam axtaran, girəvə gezen fürsətlər - işbazlara və onların gizli-aşkar himayədarlarına - müəyyən məmurlara qarşı artıq konkret addımlar atmaq zamanı gelib. Onlara "dur!" demək vaxtdır. Əks halda aradan çox bayramlar gelib keçəcək, ancaq biz hər dəfə əlamət-günlərə sevinmek yerinə bahalaşmanın dərđini çəkməyə davam edəcəyik. P.S. Onsuz da il ərzində qiymətlər mütəmadi olaraq artır. Lakin ən azından bayrlarda bahalaşma sabotajına son qoymaq, insanların minimal imkanlarla da olsa, bayram keçirə bilməsinə şərait yaratmaq mümkün deyilmi?

Ümid edək, bu suala əlaqədar dövlət qurumları axır ki, cavab tapa biləcəklər. Əlbəttə, ona da ümid edirik ki, bu cavab ümumi sözlərdən ibarət olmayacağı, konkret və əməli məzmun daşıyacaq...

Toğrul Əliyev

Hər iki ayağımı itiran qaziya niyə 3-cü qrup alıllıq verilib?

Dövlət Tibbi Sosial Ekspertiza və Reabilitasiya Agentliyi hər iki ayağıını itiran Vətən müharibəsi qazisi Cavadov Ervin Tərxan oğluna 3-cü dərəcə əllilik təyinatı verilməsi ilə bağlı məsələyə aydınlıq getirib.

"Unikal" xəbər verir ki, agentlikdən "Qafqazinfo" ya bildirilib ki, Vətən müharibəsində xəsarət almış Cavadov Ervin Tərxan oğluna Hərbi Həkim Komissiyasının Şəhadətnaməsində qeyd edilən sağ baldırın yuxarı 1/3-səviyyəsindən amputasiyası diaqnozuna əsasən qanunvericiliyin tələblərinə uyğun olaraq III dərəcə ömürlük əllilik dərəcəsi təyin edilib.

Qazimizin sol ayağının ilizarov üsulu ilə osteosintezi diaqnozunu təsdiq edən Hərbi Həkim Komissiyasının yekun Şəhadətnaməsi Tibbi-Sosial Ekspert Komissiyasına təqdim edildiyi halda Ervin Cavadovun əllilik dərəcəsinə yenidən baxılacaq. Bildirilir ki, E. Cavadovun sol ayağından ilizarov aparıcı çıxarıldıqdan sonra Hərbi Hə-

kim Komissiyası tərəfindən yenidən şəhadətnamə verilməlidir.

Məlumatda həmçinin qeyd olunub ki, qanunvericiliyə əsasən, Vətən müharibəsində xəsarət almış qazimizə əllilik (mülki yox) məhz hərbi səbəblərlə, daha doğrusu Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyü, müstəqilliyi və Konstitusiya quruluşunun müdafiəsi ilə əlaqədar təyin edilir: "Bu kateqoriyadan olan əllilliylərə xüsusi imtiyaz və güzəştləri var və onların hər biri həmin imtiyazlardan yararlanacaqlar. Xüsusi imtiyazlar dərəcəsindən asılı olmayaraq əllilik təyin edilmiş bütün qazilərimizə şəmil edilir. 3-cü dərəcə əllilik təyin edilmiş qazilərimizə Prezidentin aylıq təqaüd ilə olaraq 300 manat təqaüd, əlliliyə görə pensiya və ya pensiya hüququ olmadıqda 110 manat əlliliyə görə aylıq sosial müavinət ödənilir. Yeni pensiya hüququ olmadıqda onlara ümumilikdə 300 yox, 410 manat müavinət ödənilir. Pensiya hüququ olurduqda isə onlara aylıq sosial ödənişin

məbləği ən azı 550 manat və daha yüksək olur".

Katırladəq ki, 27 yaşlı gizir E. Cavadov oktyabrın 6-da Cəbrayıllı uğrunda döyüşlərdə hər iki ayağından ağır yaralanıb. 5 dəfə əməliyyat olunan qazinin sağ ayağı dizdən 4 barmaq aşağı kəsilib. Ikinci ayağında da sinir-lər zədələndiyindən tərpənmir.

Qazi ona verilən 3-cü dərəcə əllilik təyinatının adekvat olmadığını bildirir.

"Hələ də küçələrdə, yol kənarlarında müstəqil şəkildə et kəsib satanlar var. Respublika üzrə götürsək, bu işlə məşğul olanların təxminən 50 faizi qaydalarra əməl etmir".

Bunu Modern.az-a açıqlamasında Azad İstehlakçılar Birliyinin (AİB) sədri Eyyub Hüseynov Azərbaycanda, et kəsimi sahəsində vəziyyətlə bağlı danışarkən bildirib.

E.Hüseynov bu sahəde vəziyyətin kafı olmadığı qənaətindədir: "Ət kəsimi yerlərinin yaradılması üçün bir neçə amil-xüsusi yer, 2 metr hündürlükdə divarlar, su təminatı və s. olmalıdır.

İlk dəfə bir məsələni diqqətə çatdırmaq istəyirəm. Qaydalarda qeyd olunur ki, heyvanların cinsiyət orqanlarının satışı qadağandır. Amma

ölkəmizdə ən müasir supermarket-

tapşırılmalı, onlara xüsusi səlahiyyət verilməlidir".

E.Hüseynovun sözlərinə görə, qanunvericilikdə ölü, həmçinin ənənəvi olmayan heyvan etlərinin satışını qadağan edən müddəə yoxdur: "Küçələrdə et kəsimi heyvanların identifikasiyası həyata keçirilənə qədər davam edəcək. Bu işə hələ indi başlanılır, heç ölkədəki heyvanların 1 faizi indentifikasiyadan keçirilməyib. Bu məsələ həll olunmasa, biz yenə də təhlükəli heyvan etlərini yeməyə davam edəcəyik. Küçədə, gözümüzün öndündə kəsilən heyvan sağlam heyvan anlamına gelmir. Çünkü bilinmər axırıcı dəfə baytar heyvana nə vaxt antibiotik vurub, onun bədənidəki antibiotik qalıqları nə qədərdir və s.".

Məsələ ilə bağlı Azərbaycan Qida Təhlükəsizliyi Agentliyindən (AQTA)

aliyyətinin qarşısının alınması, istehlakçıların hüquqlarının müdafiəsidir".

Rəsmi məlumatda o da bildirilib ki, qida təhlükəsizliyinin təmin edilməsi baxımından müstəsna əhəmiyyətə malik, heyvanın və heyvandarlıq məhsullarının "fermadan süfrəyədək" izlənməsinə imkan verən Heyvanların identifikasiyası və Qeydiyyatı Sisteminin yaradılmasına başlanılıb: "Sistemin yaradılması Azərbaycan Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Aqrar Kredit və İnkışaf Agentliyi və Dünya Bankının birgə əməkdaşlığı çərçivəsində həyata keçirilir. Layihə üzrə artıq Dünya Bankının maliyyə dəstəyi ilə program təminatının yaradılmasına başlanılıb. Program təminatı yaradıldıqdan sonra seçilmiş müvafiq ərazidə ibribuynuzlu heyvanlar və atlarda identifikasiye

Logistika sahəsinin qiymətləndirilməsi mövzusunda görüş keçirilib

Dünya Bankının ekspertləri ilə özəl sektorun diaqnostikası çərçivəsində logistika sahəsinin qiymətləndirilməsi mövzusunda növbəti onlayn görüş keçirilib. Tədbirdə Dövlət Gəmrük Komitəsi sədrinin müavini, gəmrük xidməti general-majoru Cavad Qasımov, Komitənin aidiyyəti qurumlarının nümayəndələri, Dünya Bankının eksperti Daniel Saslavski və bankın mütəxəssisləri iştirak edib.

Dövlət Gəmrük Komitəsi sədrinin müavini Cavad Qasımov Dünya Bankının mütəxəssisləri ilə keçirilən görüşlərin ikitərəfli münasibətlərin şaxələndirilməsində, yeni prioritet istiqamətlərin müəyyənləşdirilməsində vacib əhəmiyyətə malik olduğunu vurgulayıb.

Cavad Qasımov Ümumdünya Ticarət Təşkilatının (ÜTT) Ticarətin Asanlaşdırılması Səzişinin gəmrük orqanları tərəfindən tətbiqi, avtomatlaşdırılmış sistemlər, Səlahiyyətli İqtisadi Operator (SİO), tranzit məsələləri və rəqəmsallaşdırma, Ümumdünya Gəmrük Təşkilatının (ÜGT) dərhal buraxılış sistemi və ekspress yüklerin sürətli rəsmiləşdirilməsi barədə məlumatları mütəxəssislərin diqqətine çatdırılıb.

Komitə sədrinin müavini, xüsusilə fiziki şəxslər tərəfindən gəmrük sərhədindən keçirilən qeyri-kommersiya məqsədli yüklerin və poçt daşımalarının rəsmiləşdirilməsi istiqamətində görülen işlər barədə geniş məlumatları təqdim edib. Bildirilib ki, beynəlxalq poçt daşımaları və daşıyıcı şirkətlər tərəfindən getirilən yüklerin sürətli rəsmiləşdirilməsinin həyata keçirilməsi məqsədilə Dövlət Gəmrük Komitəsi tərəfindən "Smart Customs" mobil tətbiqi və www.e.customs.gov.az internet portalı istifadəyə verilib ki, bu da şəxslərin sifariş etdikləri malları gəmrük orqanlarına gəlmədən birbaşa ünvanlarında əldə etmələrinə imkan yaradıb.

Həmçinin, bu sahəde gəmrük rəsmiləşdiriləsinin, daşma xidmətlərinin daha da təkmilləşdirilməsi, malların ən qısa zaman müddətində şəxslər təhvil verilməsi məqsədile yeni vahid logistik mərkəz ideyasının layihələndirildiyi və həyata keçirildikdən sonra poçt daşımalarında vaxt itkinin minimuma endiriləcəyi barədə də iştirakçılar məlumatlandırılıb.

Logistikanın və ticarətin inkişafı, o cümlədən bu sahəde həyata keçirilən layihələrdən danışan Cavad Qasımov Gürcüstanla sərhəddə yerləşən "Qırmızı Körpü" gəmrük-sərhəd buraxılış məntəqəsinin yaxınlığında inşa edilmiş Ticarətin Asanlaşdırılması Mərkəzinin fəaliyyəti barədə məlumat verərək, digər gəmrük sərhəd buraxılış məntəqəlerinin də yaxınlığında bu tip mərkəzlərin inşasının planlaşdırıldığını diqqətə çatdırıb. Mütəxəssislərə, həmçinin yeni gəmrük-sərhəd buraxılış məntəqəlerinin açılmasına dair infrastruktur layihələri barədə də məlumatlar təqdim edilib.

Dünya Bankının eksperti Daniel Saslavski logistika sektorunun qiymətləndirilməsi və özəl sektorun diaqnostikası çərçivəsində Dövlət Gəmrük Komitəsi tərəfindən göstərilən mütəmadi dəstəyə görə dərin minnətdarlığını bildirərək, hazırlanacaq hesabatın nəticələrinin beynəlxalq ticarətin sadələşdirilməsində mühüm rol oynayağınə eminliyini ifadə edib.

Daha sonra görüşdə logistika sektorunun qiymətləndiriləsinin aparılması, özəl sektorun iqtisadiyyatda iştirak imkanlarının artırılması mövzusunda müzakirələr aparılıb.

"Kim harada istəyir, orada at kasır, hələ heyvanın cinsiyat orqanlarını da satır!" - Hayacan tabili

lərdə belə, onların satışı var. İllərdir, hələ AQTA-dan qabaq milyonlarla dollar sərf edilərək, iki böyük et kəsimi məntəqəsi - "AzProteinFood" və "Səhliyalı" yaradılıb. Amma onlara müraciət edən varmı? Əsla! Kim harada istəyir, orada da heyvan kəsimi et satır. Yeni Zellandiyada kimse öz heyvanını kəsərsə, 5 min dollar cərimə olunur. Çünkü heyvanlar identifikasiya olunur. Ümumilikdə, cəza əsulları ilə bazara təsir etmək olmaz. Çünkü bazar tələb və təklif əsasında işləməlidir".

Istehlakçı hüquqlarının müdafiəçisi deyib ki, illərdir Azərbaycanda xəricdən getirilmiş keyfiyyətsiz etlərlə yanaşı, murdar olmuş heyvanların da etləri satılır: "Hətta ənənəvi olmayan heyvanların da eti satılır. Təessüflər olsun ki, bir neçə dövlət orqanı həmin dələdüzələri cərimələyərək, buraxır. Bu sahədə ən effektiv iş Daxili İşlər Nazirliyinin Baş Müşəkkil Cinayətkarlıqla Mübarizə İdarəsi tərəfindən həyata keçirilir. Onların aşkarladığı faktlarla bağlı mütləq cinayət işi açılır. Hazırda bu tip məsələlərlə bağlı 4-5 şəxs həbsdədir. Düşünürəm ki, bu sahəyə nəzarət elə bu quruma

Modern.az-in sorğusuna cavab olaraq bildirilib ki, "Heyvan kəsimi fəaliyyətinin tənzimlənməsi haqqında" Azərbaycan Prezidentinin 11 iyun 2018-ci il tarixli sərəncamının icrasından irəli gələrək baytarlıq-sanitariya və gigiyena normalarına cavab verməyen yerlərdə, küçələrdə, yol kənarlarında heyvan kəsimi və et satışı fəaliyyətinin həyata keçirilməsi qadağandır: "Ət məhsulları sahəsində sağlam mühitin formalasdırılması üçün heyvan kəsimi standartlara uyğun şəkildə həyata keçirilməli və yalnız müəyyən laborator müayinələrdən sonra həmin məhsulların istehlakçılarına çatdırılması təmin olunmalıdır. Bu istiqamətdə Agentliyin metodiki tövsiyələri əsasında sahibkarlar tərəfindən müasir, beynəlxalq standartlara uyğun heyvan kəsimi və et satışı məntəqələrinin yaradılması təşviq edilir. Hazırda respublika üzrə müxtəlif sahibkarlıq subyektləri tərəfindən yaradılan müasir heyvan kəsimi və et satışı məntəqələrinin sayı artırılmaqdadır. Məqsəd olke ərazisində heyvan kəsimi və satışının müasir tələblərə uyğunlaşdırılması, qanunsuz heyvan kəsimi və satışının fə-

aparılmağıla sistemin sınağı həyata keçiriləcək. Sistemin mərhələli şəkildə yaradılması, pilot ərazidə sınaqdan keçirildikdən sonra bütün ölkə üzrə tətbiq edilməsi nəzərdə tutulur".

"Identifikasiya sistemi həyvan mənşəli məhsulun hansı təsərrüfatdan çıxmazı, hansı heyvanın etindən və ya südündə hazırlanması və istehsal müəssisəsində emal olunması barədə məlumatları özündə birləşdirir. Sistemdə heyvanın keçirdiyi xəstəliklər, nə zaman vaksinasiya olunması, hansı baytarlıq preparatlarından istifadə edilməsi və sair barədə məlumatlar yer alacaq.

HİQS vasitəsilə heyvanın peyvəndlədiyi vaksinlər və peyvəndləmədən sonra gözləmə dövrü, müalicə üçün işlədilən dərmanların heyvanın organizmindən xaric olma müddətini izləmək mümkün olacaq. Sistemin tətbiqi heyvanların genetik xətt üzrə izlənməsinə, həmçinin qida təhlükəsizliyi üzrə risklərin aşkar edilməsi və idarə olunması, xəstəliklərə qarşı baytarlıq tədbirlərinin ardıcılı olaraq icrasına imkan verəcək", - deyə AQTA-nın məlumatında bildirilib.

FHN hava şəraiti ilə bağlı əhaliyə müraciət etdi

Fövgəladə Hallar Nazirliyi (FHN) gözlənilən hava şəraiti ilə əlaqədar əhaliyə müraciət edib.

Nazirliyin mətbuat xidmətindən verilən məlumatə görə, bu gündən Azərbaycanın şimal və qərb rayonlarından başlayaraq martın 13-ü səhərədək ölkə ərazisində hava şəraiti qeyri-sabit keçəcək, yağıntılı olacaq, havanın temperaturu enəcək. Xüsusən, Bakıda və Abşeron yarımadasında güclü külək əsəcəyi, çovğun olacağı, qar yağacı, bəzi yerlərdə intensiv olacağı, əsasən dağlıq və dağetəyi rayonlarda yolların buz bağlayacağı gözlənilir.

Gözlənilən hava şəraiti ilə əlaqədar Fövgəladə Hallar Nazirliyi bir daha əhaliyə müraciət edərək, təhlükəsizlik naminə ciddi zərurət olmadan güclü küləklə və çovğunlu havada bayra çıxmamağı tövsiyə edir.

Bununla yanaşı, əger güclü külək və çovğun sizi küçədə haqlayıbsa, yüngül konstruksiyalı və müvəqqəti tikililərdən, bina və reklam lövhələrindən uzaq durun, elektrik direyi və məftillərinin, hündür ağacların altında dayanmayın. Bu zaman diqqətli hərəkət edərək yaxınlıqdakı binanın zirzəmisində və ya möhkəm tikili daldalanmağa çalışın.

Buz bağlamış yollarda hərəkət edərkən:

- ayaqqabını sürüşməye qarşı hazırlayın - ayaqqabının dabani-na metal basma, quru altlığı isə yapışqan plastır, yaxud izolyasiya lenti yapışdırın. Altlığı qum və ya sumbata kağızı ile sürtün;

- ehtiyatla, tələsmədən, ayaqqabını yere bütövlükde basaraq addımlayın. Bu zaman ayaqlar azca zəiflədilmiş, əllər boş olmalıdır;

- yaşlı insanların rezin ucluqlu əsadan, yaxud ucları batıcı olan xüsusi çubuqdan istifadə etməsi tövsiyə olunur;

- sürüssəniz, zərbənin gücünü azaltmaq üçün oturun;

- yixılanda özünü toparlayın, qollarınızı büküb diyrənərək zədə almaqdan qorunun.

Unutmayın: Qaydalara biganəlik - həyatımıza təhlükədir!

Təhlükə zamanı "112"-yə zəng edin!

Azərbaycanda əhalidə sənədləşdirmə işinə qarşı qəribə bir laqeydilik həmişə olub. Nə zamansa işimiz çətinə düşüb, dalana dirənməyənə qədər hansı vacib bir sənədləşmənin aparılmasında, ödənişin edilməsinə öncədən könüllü olaraq maraq göstərmirik.

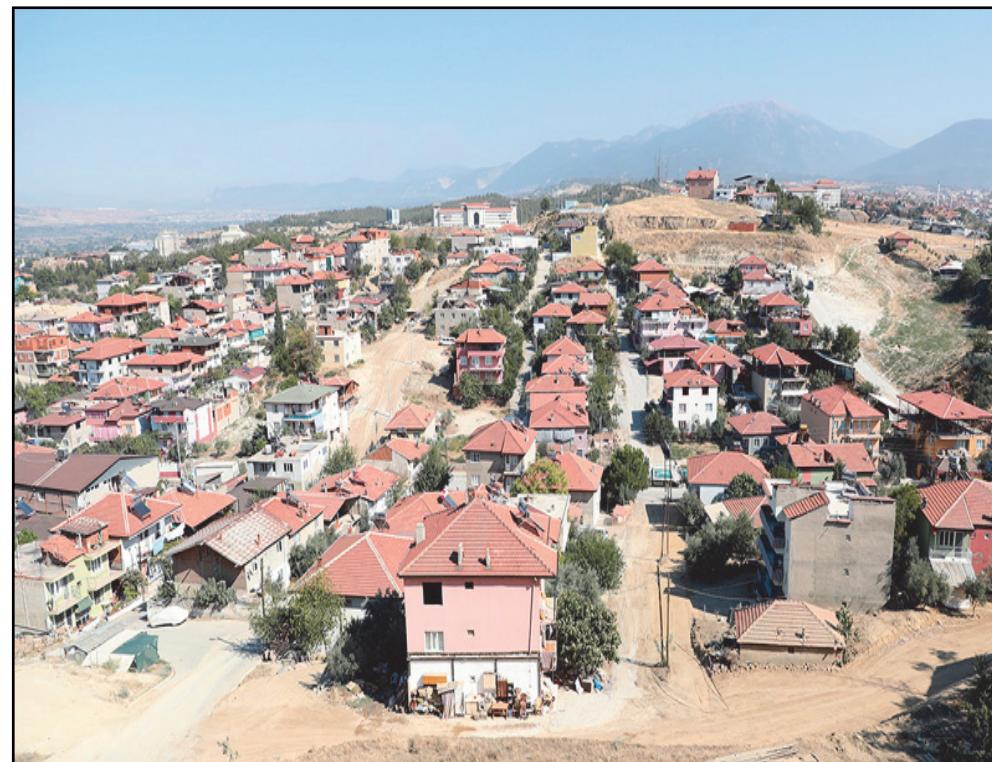
Söz yox ki, istisna təşkil edən insanlar var. Bu yəqin ki, Sovet döneninin insanlara verdiyi arxayınlıdan irəli gəldi, çünkü bütün bürokratik addımları dövlət özü həll edirdi, bu bir məcburiyyət idi. Kənd yerlərində hər hansı daşınmaz əmlakı tikmək, sənədləşdirmək problem təşkil etmir, səhbət Bakıdan gedəndə həll olunması çətin olan problemlər üz-üzə qalırıq. Çünkü, bir daşınmaz əmlakın bir neçə sahibi ola bilir və ya əksinə, insanın illərlə yaşamış olduğu eve sahiblik hüququnu sübut

mənzərələr yaradır. Əslində isə bu məsələ qanunvericilikdə aydın şəkildə təsbit edilib və heç bir qaranlıq məqam yoxdur. Yeganə fərqli əmlakın və torpağın yerləşdiyi coğrafiyadan asılı olaraq vergiye cəlb edilmə məbləğləri arasındakı fərqdir. Başqa sözə, fiziki şəxslərin xüsusi mülkiyyətində olan binaların sahəsinin hər kvadratmetrine görə ödənilməli olan məbləğ fərqlənir. Bu məqsədlə Respublika ərazisi 4 kateqoriyaya bölünmüştür. Birinci kateqoriyada olan Bakı üçün bu məbləğ 0,4 manat, ikinci kateqoriyada olan Gəncə, Sumqayıt şəhərləri və Abşeron rayonu üçün bu 0,3 manat, üçüncü kateqoriyada olan digər şəhərlər və rayon mərkəzləri üçün bu 0,2 manat, 4-cü kateqoriyada olan digər qəsəbələr və kəndlər üçün bu 0,1 manatdır. Bundan əlavə olaraq daha bir məqamı qeyd edim ki, yaşayış binası

rgisi yalnız mülkiyyəti təsdiq edən sənədi olan əmlaklar üçün şamil olunur. Yəni, əgər evin "kupça"sı yoxdursa onun üçün əmlak vergisi nəzərdə tutulmayıb. Təessüf ki, məsələnin bu tərəfi yerlərdə nəzərə alınmır", - deyən ekspert əlavə edir ki, eksər bələdiyyələrde vətəndaşın qapısı döyüllerək, əmlak vergisi tələb olunur:

"Ən qəribəsi de odur ki, vətəndaşın özüne sual verib evinin sahəsini sorusurlar. Bəzisi sahəni aşağı deyir, bəzisi mübahisə edib ödənişdən imtina edir, bəzisi isə qeyri-real vergi məbləği ilə razılaşır. Amma əslində vətəndaşa buna görə öncədən bildirişlər təqdim edilməlidir. Bu bildirişlərdə cari il üzrə borc, köhnə borc, ümumi ödənilməli məbləğ kimi bütün detallar aydın göstərilməlidir. Belə bildirişlər həyət evlərinin üstünlük təşkil etdiyi eksər ərazilərdə vətəndaşa

Sənədsiz evlərdən yiğilan əmlak vergisi qanuniydi? - EKSPERT

edən sənədin olmaması halı da. Bu dəfə laqeydlik səbəbindən yox, bu sənədi almaq üçün konkret bir mərkəzin olmasına, tərtib edilən qanunlarda boşluqlara yol verilməsi, süründürməçilik, bu sənədin alınması üçün müəyyən qurumlarla verilməli olan külli miqdarda rüşvet üzündən.

Necə olur ki, sənədsiz evlərdə, hətta gecəqondularda belə yaşayanlar bütün kommunal xərclərini ödəyir, suyun, qazın, elektrikin saygacı olur, amma bu xidmətlərin geldiyi evin sənədi, adı, üvnəsi olmur? Nəzərə alınsa ki, sənədsiz evlərin sayı yüzminlərdər, onların sənədləşdirilməsi ilə dövlət büdcəsinə böyük məbləğdə daxilolmlar baş verəcək, həm də ev sahiblərinin narahatlılığını son qoyulacaq.

Bu gün Hit.Az iqtisadçı Eldəniz Əmirovla əmlak və torpaq vergisi barədə səhbət edir.

"Əmlak və torpaq vergisilə bağlı təsadülli fikirlər, fərqli regionlarda fərqli

Bakı şəhəri ərazisində yerləşdikdə, bu qeyd edilən dərəcəyə aidiyati icra həkimiyəti orqanı müəyyən əmsallar tətbiq edə bilər. Amma bir şərtlə ki, bu əmsalın sərhədləri 0,7-dən aşağı və 1,5-dən yuxarı olmamalıdır.

Daha vacib bir məsələni vurğulayıb ki, respublikanın hansı koordinatlarında yerləşməsindən asılı olmayaraq, yaşayış sahələrinə aid olan ilk 30 kvadrat metr sahə bu vergiden azaddır. Məsələn, Sumqayıt şəhərində 100 kvadrat metrlik yaşayış sahəsinə malik əmlakdan onun 30 kvadrat metri çıxıldığdan sonra yerdə qalan 70 kv.m. üçün 0,3 manatdan olmaqla 21 manat vergi ödəliyi yaranır. Bütün bunlar qanunvericilikdə qeyd edilsə də, prosesin özünün icrası zamanı yenə də problemlər yaşanmaqdadır. Çünkü, əgər əmlakın Dövlət Reyestr Xidmətinin verdiyi mülkiyyəti təsdiq edən sənədi yoxdur, o zaman həmin mülkiyyətə əmlak vergisi tətbiq edilməməlidir. Əmlak ve

təqdim edilmir. Bunun da bir çox səbəbli var. Ən başlıca səbəb isə həmin ərazilərdə sənədsiz evlərin çoxluğuudur. Hazırda Abşeronda 500 minden çox sənədsiz ev var. Bu problem təkcə vergi sahəsində deyil, eyni zamanda daşınmaz əmlakın siqortalanması sahəsində də ortaya ciddi problemlər çıxarırlar. Buna görə də qısa vaxtda bu istiqamətdə ciddi işlərin görülməsinə ehtiyac vardır. Düzdür, 2015-ci ildə bu problemin həllinə dair fərman imzalandı. Ötən il isə Cənab Prezident İlham Əliyev müvafiq qurumlara yenidən tapşırıqlar verdi. Bu dəfə də virus epidemiyası və ardından müharibə bu mövzunu gündəmdən çıxardı. Lakin bu problem təcili həll tələb edən problemlər katiqoriyasındandır. Təsəvvür edin ki, hər evdə 4-5 aile üzvünün yaşadığını və 500 min sənədsiz evin olduğunu nəzərə alsaq, aydın olur ki, Azərbaycanda 2,5 milyona yaxın insanın yaşadığı evde qeydiyyat olmaması bir yana, ömrünü keçirdiyi bu ünvanın hüquqi təsdiqi yoxdur. Buna görə də ümid edirəm ki, aidiyatlı qurumlara bu problemin həlli üçün daha ciddi addımlar atacaqlar".

Eldəniz Əmirov mülkiyyəti təsdiq edən sənədin olmadığı hallarda sənədsiz həyətyanı sahələrin vergiye cəlb olunması barədə də danışır.

"Sənədsiz həyətyanı sahələrin vergiye cəlb edilməsi yaşayış sahələri olan əmlakın vergiye cəlb edilməsinən dən bilavasitə fərqlidir. Mövcud qanunvericiliyə görə, fiziki şəxslərin Respublika ərazisində olan mülkiyyətində və ya istifadəsində olan torpaq sahələri vergitutma obyekti sayılır. Başqa sözə, bir şəxsin torpağının mülkiyyəti təsdiq edən sənədi olmasa belə, əgər həmin torpaq onun istifadəsindədirse, torpaq vergisi ödənilməlidir. Torpaqla bağlı olan vergi dərəcələri isə Vergi Məcəlləsinin 206-cı maddəsində aydın şəkildə təsbit edilib", - deyə iqtisadçı bildirib.

İlhamə

Milli Məclisdə müzakirəyə çıxarılan "Əmək Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsi birmənalı qarşılanmayıb.

Layihədə Əmək Məcəlləsinin 7-ci maddəsinə 2-3-cü və 2-4-cü hissələrin əlavə edilməsi nəzərdə tutulub:

"2-3. Aşağıdakı hallarda tərəflər arasında yaranan münasibətlər əmək münasibətləri hesab edilir və onların mülki hüquqi müqavilələrlə rəsmiləşdirilməsinə yol verilmir:

"2-3.1. müqavilənin məzmunu bu Məcəllənin 43-cü maddəsinin 2-ci hissəsinə, forması isə bu Məcəllənin 44-cü maddəsinin 2-ci hissəsi ilə müəyyən edilmiş formaya uyğun olduqda;

tarif (vezifə) maaşından, əlavədən və mükafatdan ibarət olduqda;

"2-3.8. müqavilədə bu Məcəllənin 10-cu, 77-ci, 112-ci, 179-cu və 186-cı maddələrində nəzərdə tutulmuş məsələlərin tənzimlənməsi nəzərdə tutulduqda;

"2-4. Bu maddənin 2-3-cü hissəsində nəzərdə tutulan hallardan biri aşkar edildiyi gündən bu maddənin 2-ci hissəsinə uyğun olaraq yazılı əmək müqaviləsi bağlanmalıdır".

Məcəlləyə təklif edilən bu dəyişikliklər qəbul edilərsə, hazırda bir çox iş sahələrində, o cümlədən tiqinti, məsləhət xidmətləri, media, QHT sektorunda üstünlük verilən mülki hüquqi müqavilələrə (xidməti müqavilə) son qoyula bilər. Bu sahələrdə işçi və işəgötürən

statusiyanın 59-cu maddəsində təsbit edilmiş azad sahibkarlıq hüquqlarının reallaşdırılması elementlərindən biri kimi çıxış edir".

Sözügedən normaların fiziki və hüquqi şəxslərin azad suretdə müqavilələr bağlamasına və bu müqavilələrin məzmununu müəyyənləşdirməye təminat verdiyini deyən V.Əliyevin sözlərinə görə, müqavilə azadlığının məzmununu formalasdır elementlər sırasında seçdiyi kontragentlə müqavilə bağlamaq (və ya bağlamamaq), onun növü və formasını, habelə bağlanan müqavilənin şərtlərini, o cümlədən müvafiq qiymətləri müəyyən etmək azadlığı verilib.

Əmək Məcəlləsinin 3-cü maddəsinin 5-ci bəndinə əsasən, əmək müqaviləsi işəgötürənə işçi

Azərbaycanda siqaret bahalası

Bu gündən Azərbaycanda bütün növ siqaretlərin qiyməti artırılıb.

GÜNpress.info xəber verir ki, ötən günlə müqayisədə qiymətlərdə 20 qəpik artım var.

"Siqaretin topdan satışı ilə məşğul olan firmalar bu gündən bizi malları yeni qiymətlərlə göndərib. Qiymət artımı bütün siqaret markalarında olub", - pərakəndə siqaret satıcıları bildirib.

Bakı-Astara yolunda maşhur obyektlər sökülr

Bakı-Ələt-Astara yolunun üzərindəki restoranlar və yanacaqdoldurma məntəqəsi sökülr.

"Qafqazinfo"nun əldə etdiyi məlumatə görə, bununla bağlı iki ay önce Baş prokuror yanında Korrupsiya Qarşı Mübarizə Baş İdarəsi tərəfindən araşdırma başlayıb.

Məlum olub ki, obyektlərin yerləşdiyi kafe və yanacaqdoldurma məntəqəsinin torpaq sahəsinin sənədləri qanunsuz olub.

Təxminən bir ay önce Korrupsiya İdarəsi tərəfindən magistral yolun üzərində yerləşən "Hacıoğlu", "Ulduz", "Cız-bız", "Masallı" restoranları və SOCAR-ın yanacaqdoldurma məntəqəsinin fəaliyyəti dayandırılıb. Magistral yoldan bu obyektlərə giriş təmin edən yol da bağlanılıb.

Artıq SOCAR-ın yanacaqdoldurma məntəqəsi başda olmaqla sözügedən obyektlərin bir neçəsinin söküntüsünə başlanılıb.

Məlumatə görə, "Hacıoğlu" restoranı bələdiyyənin balansında olan torpaq sahəsində tikilib, "Ulduz" kafesinin yerləşdiyi torpaq sahəsi isə əvvəller Meşə təsərrüfatının balansında olub. Sonra isə 3 sayılı Ekolojiya və Təbii Sərvətlər İdarəsinin hesabına keçib, da-ha sonra isə Əmlak Komitəsi həmin ərazini dövlət torpağı kimi balansa keçirib. Sahibkar isə Əmlak Komitəsi ilə müqavilə imzalayaraq torpağa dair alqı-satçı edib.

"Cız-bız" restoranının yerləşdiyi ərazi Xələc kənd bələdiyyəsinin balansında olub. 2006-ci ildə isə kənd sakini Yudif Nəzirova satılıb və onun şəxsi mülkiyyətinə keçib.

DİN "Safe Life" MMC-ni carimaladı

Dövlət Yol Polisi (DYP) "Safe Life" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti (MMC) barəsində inzibati qaydada protokol tərtib edib.

Unikal.org-un məlumatına görə, şirkətin şikayətinə Binəqədi Rayon Məhkəməsində hakim Aygün Qurbanovanın sədrliyi ilə baxılacaq.

"Safe Life" MMC İnzibati Xətalar məcəlləsinin 347-ci (hüquqi şəxsin istifadəsində olan nəqliyyat vasitəsi) inzibati xətanın törədilməsi zamanı idarə etmiş fiziki şəxs haqqında məlumatın səlahiyyətli orqanın (vezifeli şəxsin) bu barədə sorğusu daxil olduğu vaxtdan 5 gün müddətində verilməməsinə görə maddəsi ilə təqsirlər bilinir.

Qeyd edək ki, bu xətanın töredilməsinə görə vezifeli şəxslər yüz əlli manat məbləğində, hüquqi şəxslər üç yüz manat məbləğində cərimə edilir.

"2-3.2. bu Məcəllənin 48-ci maddəsinə uyğun olaraq tərəflər arasında münasibətlərin rəsmiləşdirilməsi və müvafiq qeydlərin aparılması üçün əmək kitabçası təqdim edildikdə;

"2-3.3. tərəflər arasında münasibətlər müvafiq pesə və ya vəzifəyə qəbul (təyin) edilər, o cümlədən ödənişli seçili və ya təyinatlı, habelə müsabiqə əsasında vəzifəni tutma, kvota üzrə işə düzəlmə, məhkəmənin qərarı ilə işə bərpa olunma ilə bağlı yaranıqdə;

"2-3.4. tərəflər arasında münasibətlər işəgötürənən əsas fəaliyyət sahəsinə aid işlərin (xidmətlərin) yerinə yetirilməsi ilə bağlı yaranıqdə;

"2-3.5. tərəflər arasında münasibətlər işlərin (xidmətlərin) əvəzçilik və ya müvəqqəti əvəzətəmə qaydasında yerinə yetirilməsi ilə bağlı yaranıqdə;

"2-3.6. yerinə yetirilmesi şərtlərinə görə iş (xidmət) müvəqqəti xarakterə malik olduğu halda müqavilənin müddətinin uzadılması bu Məcəllənin 73-cü maddəsinə uyğun tənzimləndikdə;

"2-3.7. yerinə yetirilən işə (xidmətə) görə ödənilən haqqın tərkibi bu Məcəllənin 157-ci maddəsinin 3-cü hissəsində göstərilən aylıq

münasibətləri əmək müqaviləsi ilə tənzimlənilərdir.

Bununla bağlı fikirlərini Valyuta.Az-a bölüşən vergi ekspert Vəli Əliyev əmək müqaviləsi bağla-maqla əlaqədar məcburiyyətin digər qanunvericilik aktları ilə ziddiyət təşkil etdiyini deyib:

"Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 35-ci maddəsinə əsasən, əmək fərdi və ictimai rifikasiyə əsasıdır. Hər kəsin əməyə olan qabiliyyəti əsasında sərbəst surətdə özünə fəaliyyət növü, pesə, məşğulliyət və iş yeri seçmək hüququ vardır. Konstitusiyasının 35-ci maddəsinin 4-cü bəndinə əsasən Əmək müqaviləleri sərbəst bağlanılır. Heç kəs əmək müqaviləsi bağla-mağaya məcbur edilə bilməz".

Ekspert müqavilə azadlığının sahibkarların öz hüquqları reallaşdırılması üçün əsas vasitələrdən olduğunu vurgulayıb: "Məlki Məcəllənin 390.1-ci maddəsinə əsasən, fiziki və hüquqi şəxslər azad surətdə müqavilələr bağlaya və bu müqavilələrin məzmununu müəyyənləşdirə bilərlər. Məlki Məcəllənin 390-ci maddəsində müəyyən edilən müqavilə azadlığı Konstitusiyanın 29-cu və Məlki Məcəllənin 152.1-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş mülkiyyət, eləcə də Kon-

arasında fərdi qaydada bağlanan əmək münasibətlərinin əsas şərtlərini, tərəflərin hüquq və vəzifələrini eks etdirən yazılı müqavilədir.

Eyni zamanda Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 35-ci maddəsinin 4-cü bəndinə eksini tapmış prinsipə əsaslanaraq Əmək Məcəlləsinin 42-ci maddəsi əmək müqavilələrinin sərbəst bağlandığını və əmək münasibətləri yaratmayan və ya yaratmaq istəməyen heç kəsin əmək müqaviləsi bağla-mağaya məcbur edilə bilməzliyini tənzimləyir. V.Əliyev vurgulayıb ki, Əmək Məcəlləsinə təklif edilən yeni dəyişikliklər bu prinsiplərə ziddiyət təşkil edir:

"Məsələn, qanun layihəsində qeyd edilir ki, tərəflər arasında münasibətlər işəgötürənən əsas fəaliyyət sahəsinə aid işlərin (xidmətlərin) yerinə yetirilməsi ilə bağlı yaranıqdə əmək müqaviləsi bağlanmalıdır. Fiziki şəxsin, xüsusi ilə intellektual iş ilə bağlı əmək münasibətlərinə daxil olmaq istəməsi səbəbindən əmək müqaviləsinin bağlanması razı deyilsə, bu həmdə konstitution hüquqdursa niyə təklif olunan dəyişiklik vətəndaşı müqavilə bağla-mağaya məcbur etməlidir? Bu həmdə Məlki Məcəllənin 390-ci (müqavilə azadlığı) maddəsi ilə ziddiyət təşkil edir".

Ekspert xüsusi ilə qeyd edib ki, tikinti şirkətinin fiziki şəxslər tikinti xidmətinin alması ağlabatan deyil. Lakin kommersiya mühəbəsələrində ixtisaslaşan hüquq şirkətinin, inzibati mühəbəsələrde ixtisaslaşan hüquqşunasdan hüquqi xidmət alması normaldır. Eləcə də bina tikintisi üzrə ixtisaslaşmış mühəndis-lahiyələndirmə xidməti göstərən şirkətin, iri həcmli su quşğularının tikintisi üzrə ixtisaslaşmış mühəndisden xidmət alması normaldır.

V.Əliyev hesab edir ki, müzakirə edilen qanun layihəsi mikro sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğil olan fiziki şəxslərin azad sahibkarlıq hüquqlarını məhdudlaşdırır.

Tahir Budaqovun YAP rəhbərliyinə gatırılması bu cür şəhər edildi

"Tahir Budaqov martin 9-da YAP-in mərkəzi qərargahında kollektivə təqdim olunub. O, artıq partiyanın aparat rəhbəri kimi işə başlayıb".

Bunu Unikal.org-a açıqlamasında Milli Məclisin deputati Elman Nəsirov deyib.

Deputat bildirib ki, T.Budaqov partiya işində kifayət qədər təcrübəli insandır: "O, idarəetmə məktəbi keçib. İnsanlarla işləmək qabiliyyəti kifayət qədər güclüdür, ünsiyyətcidir. Mən onu tanıyorum, on əsası odur ki, çox təmiz imicə malik şəxsdir. Tahir müəllim çox təmiz insandır. Hesab edirəm ki, belə insanların partiya rəhbərliyinə gətirilməsi partiyanın qarşısına qoyulan yeni hədəflərə çatmaq baxımdan çox böyük imkanlar açır".

Famil Fərhadoğlu

Azərbaycan Ordusundan revanşistlərə güc nümayışı

Xəbər verdiyimiz kimi, martin 15-dən Azərbaycan Ordusunda qoşun (qüvvə) növlərinin cəlb edilməsi ilə əməliyyat-taktiki təlimləri keçiriləcək. Müdafiə nazirinin rəhbərliyi ilə keçiriləcək təlimə 10.000 nəfərədək şəxsi heyət, 100-dək tank və digər zirehli texnika, 200-dək müxtəlif çaplı raket və artilleriya qurğusu, reaktiv yayım atəş sistemi və minaatanlar, 30-dək hərbi aviasiya və müxtəlif təyinatlı pilotsuz uçuş aparatları cəlb olunacaq.

Dağlıq-meşə və çətin relyefli ərazilərdə keçiriləcək təlimlərdə Vətən müharibəsində qazanılan döyüş təcrübəsi nəzərə alınmaqla əsas diqqət qoşunların idarəolunması, döyüşə hazırlama vəziyyətinə gətirilməsi və yenidən qruplaşması, o cümlədən ümumqoşun birləşmələri, Rakət və Artilleriya Qoşunları, aviasiya, Xüsusi Təyinatlı Qüvvələr arasında döyüş uzlaşması və qarşılıqlı fealiyyətin tekmilləşdirilməsinə yönəldiləcək.

Martin 18-dək davam edəcək təlimlərdə qoşunlar terrorçu dəstələr (qruplar), həmçinin qanunsuz silahlı qruplaşmalar ilə mübarizə və anti-terror əməliyyatları üzrə tapşırıqları icra edəcək.

Vətən müharibəsində qazanılan qələbədən sonra keçiriləcək ilk böyük təlimlərin əhəmiyyəti barədə Azvision.az -a danışan hərbi ekspert Ədalət Verdiyev bildirib ki, bu təlimlərdə Azərbaycan Ordusunun müharibədə əldə etdiyi döyüş təcrübəsi nəzərə alınacaq.

Onun sözlərinə görə, təlimlərdə qoşunların çətin relyefdə, xüsusilə dağlıq ərazilərdə idarə olunması ciddi önem daşıyacaq.

"Qoşunların müxtəlif səviyyəli döyüşə hazırlıq vəziyyətinə getirilməsi, yenidən qruplaşmaların keçirilməsi ilə bağlı fərqli addımlar atılacaq. Qoşunların terrorcu dəstələr (qruplar), həmçinin qanunsuz silahlı qruplaşmalar ilə mübarizə və anti-terror əməliyyatları üzrə tapşırıqları icra edəcəyi barədə açıqlama təsadüfi deyil. Biz bilirik ki, hazırda Qarabağ ərazisindən heç də bütün erməni silahlıları təmizlənməyib. Əfsuslar olsun ki, bu funksiyalar sülhməramlıların oraya daxil olması ilə paralel şəkildə, həm də həmin sülhməramlılar tərəfindən həyata keçirilməli idi. Bu proseslər bu günə qədər nə vizual, nə də rəsmi bəyanatlarda öz əksini təpib.

Odur ki, Azərbaycan Ordusu mövcud hərbi-siyasi vəziyyət fonunda təlimlərin mövzusunu məhz real şəraitə uyğunlaşdıraraq erməni silahlı birləşmələrinə, Ermənistandakı revanş tələb edən müxalif qüvvələrə bir daha öz imkanlarını nümayiş etdirəcək. Düşünürəm ki, bu təlimlər Ordumuzun qələbədən sonra əldə etdiyi təcrübəni digər hissə və bölmələrlə paylaşması, qarşılıqlı əlaqənin təşkili baxımdan böyük əhəmiyyətə malikdir. Təlimlər həm hərbi, həm də hərbi-siyasi məqsədlər daşıyacaq".

Yola salmaq üzrə olduğu-muz həftənin maraqlı xəbərlərindən biri də Bakı Şəhər icra Hakimiyyətinin sabiq başçısı və Baş nazi-rin keçmiş müavini Hacıbala Abutalibov barəsində oldu. Həmin xəbərdə deyilirdi ki, Abutalibov paytaxtdan köçüb. Hacıbala müəllimin yaxınları-nın yerli mediaya verdiyi məlumatda bildirilirdi ki, Hacıbala müəllim artıq bir müddətdir ki, Bakıda ya-şamır. Onun hazırda Qax rayonunun İlisu kəndində məskunlaşlığı bildirilir.

Məlumatə görə, Abutalibov hələ vəzifədəyəkən İlisu dağlıqda villa tikdirib və indi orada yaşayır. Əlbəttə, Hacıbala müəllimin harada yaşaması onun öz seçimidir. Elə uzun illər yüksək vəzifələr tutduqdan sonra yaşının ahil

belə idi, bu gün də belədir, gələcəkdə də belə olacaq. Ona da şübhə yoxdur ki, son 15-20 ilde Bakı sürətlə dəyişib, müasirləşib, modernleşib. Bir çox baxımdan gözəlliyyinə gözəllik qatıb. Ancaq bunu da qeyd etmək lazımdır ki, xüsusilə 2000-ci illərin əvvəllerində - Abutalibov paytaxtın icra başçısı təyin edildikdən sonra burada misli görünməmiş tikinti bumu başladı. Sonrakı müddətdə Bakıda çoxsaylı yeni binalar inşa edildi, bu binalar şəhərin görkəmini müsbət mənada xeyli dəyişsə də, plansız və proqramsız tikili-lər sayesində istər estetik, istərsə də ekoloji baxımdan ölkənin birinci şəhəri ilə bağlı ürək açmanın mənzərələrin də şahidi olmağa başladıq.

Məsələn, bu gün paytaxt-da yaşıllıqların az olması ciddi məsələlərdən biridir. Deko-

çox az məsafə saxlanılır və bu da bir sira təhlükəsizlik qaydalarının pozulmasıdır. Üstəlik, bu binalar heç bir estetik zövq daşımir. Bundan başqa, paytaxtın ekoloji tarzlığını pozur, insanları sıxır, boğur. Hacıbala müəllim isə paytaxt meri olarkən heç vaxt bu cür həyəcan təbəllərinə adekvat reaksiya verməyib.

Neticədə o və ətrafi, eləcə də məmər himayəciliyindəki iş adamları görünməmiş sürətlə zənginləşdiyi halda Bakı ilə bağlı çox sayda problemlər, fəsadlar meydana çıxıb. Tə-əssüfle qeyd etmək lazımdır ki, bu gün artıq çoxları paytaxtda ərazilərin tarzlı istifadəsi və inkişafı, yol-nəqliyyat infrastrukturunun və ictimai nəqliyyat sisteminin inkişafı, ətraf mühitin və ekoloji durumun yaxşılaşdırılması, mühəndis-kommunikasiya si-

Hacıbala Abutalibov gözəlləşdirdiyi şəhəri niya tərk etdi...

Sabiq mer vəzifədə ikən büdcə pulları ilə aldığı bahalı dekorativ ağacları axırda təbiət qoynuna, təbii yaşıllıqlara dəyişdi

vaxtında sakitliyə çəkilməsin-də, təbiət qoynunu özünə məskən eləməsində də tə-əccüblü heç nə yoxdur.

Lakin nəzərə alanda ki, Abutalibovun həm də paytaxt-birdəfəlik tərk etdiyi deyilir, bax onda sual yaranır: Hacıbala müəllim 1960-ci illərin ortalarından yaşadığı, müxtəlif vəzifələrde çalışdığı, uzun illər rəhbərlik etdiyi Bakıda dincəlməyi niye istəməsin ki?

Ümumiyyətlə, paytaxtdan nə üçün bürüllük əzaqlaşın ki? Axi sabiq mer özü az qala hər çıxışında Bakı və onun gözəlliyyi, rahatlığı ilə bağlı ürəkdən danişirdi. Bəs niye günlərin birində paytaxt tərk edərək ucqarlarla çəkilmək qərarı verib? Şübhəsiz, Bakı gözəl şəhərdir. Bu dünən də

rativ ağaclarla üstünlük verən Hacıbala müəllim illər uzunu təbii yaşıllıqların "tikinti bu-mu"nun qurbanına çevrilmesinə göz yumdu. Nəinki göz yumdu, hətta ağacların kəsilib yerində göydələnlər, ticarət obyektləri, kafe-restoranlar inşa edilməsinə rəvac verdi.

Ekspertlər, mütəxəssislər illərdir həyəcan təbili çalır: paytaxtda son 20 il ərzində çoxlu sayda göydələn tikilsə də, şəhərin relyefi çoxmətəbəli binalar üçün əlverişli deyil, bu, sürüşmə təhlükəsi yaradır. Çoxmətəbəli binaların eksəriyyəti şəhərsalma qaydalarına uyğun deyil. Belə ki, iki bina arasında məsafə onları hər ikisinin hündürlüyünün yarısına bərabər olmalıdır. Bakıda isə binalar arasında

steminin yaxud ictimai məkanların inkişafı, əsaslı tikinti və tikinti sıxlığının tənzimlənməsi kimi məsələləri öne çəkməkdər.

Halbuki Abutalibov Bakıya rəhbərlik etdiyi 17 il (2001 - 2018) boyunca bu istiqamətdə önəmlü addımlar ata bilərdi. O isə paytaxtın görkəmində daha çox zahiri və kosmetik yenilənməyə, dəyişikliyə üstünlük verdi. Yəqin ona görədir ki, axırdı sabiq merin özü belə ömrünün ahil çağlарını Bakıda deyil ondan xeyli uzaqdakı bir kənddə yaşamağı daha doğru sayıb.

Düz 12 il mer olduqdan sonra - 2013-cü ildə Hacıbala müəllim jurnalistlərə demişdi: "Bakımız gözəlləşir, çalışacaq ki, Bakını dünyanın en gözəl şəhərinə, yaşıllıqlar, fəvvarələr şəhərinə əvvərə bilək". Bu sözleri söylədikdən sonra Abutalibov daha beş il mer postunda qaldı. Deməli, o, üst-üstə 17 il ərzində paytaxtda arzuladığı (!) gözəlliyyi yarada bilməyib ki, sonda paytaxt kənddə dəyişib. Bakını bəzəmək üçün od qıymətinə xaricdən alıb gətirdiyi dekorativ ağacları axırda təbiət qoynundakı təbii ağaclarla dəyişib.

Nə deyirik, Hacıbala müəllim, xoş istirahətlə! Ancəq arada Bakıya baş çəkməyi unutmayıb ki, uzun illər paytaxtda maddi maraqlar naminə apardığınız plansız-proqramsız tikintilərin hansı fəsadlara yol açdığını da görə bilesiniz...

Orxan Həsənli

Ermənistan Baş Qərargah rəisi Onik Qasparyan vəzifədən uzaqlaşdırılıb. Onun yerinə səbiq Qərargah rəisi Artak Davatyan yenidən təyin olunacaq. Bununla Paşinyan Baş Qərargahı özünə təbe etdirməklə, Moskvanın Ermənistanda planın fiaskoya uğratmış olacaq. Artıq proseslər bu istiqamətdə gedir.

Ermənistanda siyasi vəziyyət həlledici mərhələyə qədəm qoyur. Paşinyan bundan sonra müxalifətə qarşı xüsusilə R. Koçaryan və V. Manukyanın palnalarını pozmuş olacaq. Demək olar ki, R. Koçaryan klani, Baş Qərargah, prezident və onlara dəstək verən Moskva N. Paşinyana məğlub oldu. Paşinyanın bundan sonra, əsas stratejiyası ordunu Koçaryan, Sarkisyanın adamlarından təmizləmək olacaq. Belə olan təqdirdə Ermənistanda silaha əl atıla bilər.

İran ərazisindən və Hərbi nəqliyyat təayyarları vasitəsilə Erebuni bazasına silahlar daşıyr. Bununla yanaşı Rusyanın Gümrükə "102-ci" bazası erməni ordusunu şəxsi heyətinin döyüş hazırlığının artılması istiqamətində yeni təlimatlar hazırlayıb. Rusyanın Ermənistandan silahlandırmaş ve ordusunu yenidən qurması əsasən, Cənubi Qafqazda Azərbaycana qarşı formalasdırmaq. Həmçinin Ermənistanda qalıcılığını qorumaqdır.

Qeyd edim ki, Ermənistanda Baş naziri Nikol Paşinyan hakimiyyətini möhkəmləndirməklə, Rusyanın Ermənistanda varlığına son qoymağın başa düşürər. Ermənistanda vətəndaşları, məhz Paşinyanın anti-Rusiya siyasetinə dəstək verir. Ona görə de Rusiya-erməni cəmiyyəti ilə deyil, Ermənistanda ordusunu yenidən formalasdırmaq və silahlandırmaqla öz dayaqlarını möh-

lahlı qüvvələrini gücləndirməlidir. Həzirdə Azərbaycan ordusu mütəmadi hərbi təlimləri, yeni silahların alınması Rusyanın Ermənistandan siyasetinə cavabdır. Regionda təhlükəsizlik təmin edilməyib. Moskva Ermənistandan vasitəsilə təhlükəsizliyi təhdid edəcək siyasetə üstünlük verəcəyinin işaretləri görünür".

Politoloq Elxan Şahinoğlu isə biziylə səhəbtində xatırladı ki, Rusiya, Azərbaycan və Ermənistanda liderlərinin Moskvada 11 yanvarda qəbul etdikləri bəyanat 4 maddədən ibarət idi. Onun sözlərinə görə, 4 maddəlik bəyanatın ümumi mənası bu idi ki, 3 dövlət arasında işçi heyət və ekspertlərdən ibarət altqruplar yaradılmalıdır: "İşçi heyətdə əməkdaşlığın aktual mövzuları müzakirə edilməli və sonda yekun sənəd hazırlanaraq imzalanmaq üçün liderlərə verilməliydi. İşçi heyətə və ekspertlərə martın 1-i qədər sənədi ha-

**Deputat Ceyhun Mammadov
hesabat verdi**

Milli Məclisin Elm və təhsil, İctimai Birliklər və qini qurumlar komitərinin üzvü, 120 sayılı Cəbrayıl-Qubadlı seçki dairəsinin deputati Ceyhun Məmmədov təmsil etdiyi dairə üzrə gördüyü işlərin 6 aylıq hesabatını təqdim edib.

"Unikal"ın məlumatına görə, deputat qeyd edib ki, ümumilikdə VI çağırış Milli Məclisin iş fəaliyyətinin dünyadakı pandemiya dövrü ilə üst-üstə düşməsi hər kəs kimi millət vəkilləri üçün də xeyli çətinliklər yaratdı.

"Bu çətinliklərə baxmayaraq çalışdıq ki, işlərimizi Prezident İlham Əliyevin VI çağırış Milli Məclisin ilk açılışındakı konseptual çıxışında ireli sürdüyü fəaliyyət planına uyğun quraq, hər bir seçicimizin yanında olaq, onların problemləri ilə ya-xından tanış olaq, onlardan gələn müraciətləri qısa zaman ərzində aidiyatlı qurumlara yönləndirək və həlli üçün lazımi tədbirləri görek.

Fəaliyyətimin ilk ayından bütün dünya ölkələri kimi Azərbaycan da tarixdə görünməmiş çətin bir dönmə daxil oldu. Dünya tanış olmayan, haqqında heç bir elmi əsər yazılmayan bir virusla mübarizəyə başladı. Virus bizi bir-birimizdən uzaq tutsa da, istər Milli Məclisdə, istərsə də müxtəlif Kütłəvi İnformasiya Vasitələrində öz çıxışlarımızla, yazılarımıza daim yanınızda olduq, zəngleriniz üçün gecə-gündüz telefonlarını açıq saxladıq, onlayn qəbullar etdik, aramızda yaranmış məsafəni bu yollarla aradan qaldırmağa çalışırdıq", - deputat seçicilərinə ünvanlaşdıq hesabatda qeyd edib.

Onun sözlərinə görə, bu müddətdə ümumilikdə yazılı 67, şifahi 598, sosial şəbəkələr vasitəsilə 473 müraciətə baxıb.

"Müraciət edən hər bir şəxsle əlaqə yaradılıb, problemlər diqqətdə saxlanılıb. Kütłəvi İnformasiya Vasitələrinə 100-dən artıq müsahibə verilib".

C. Məmmədov xatırladı ki, 2020-ci il ölkəmiz üçün həm də uğurlu olub. 44 günlük Vətən müharibəsi Azərbaycanın qüdrətini, dünyaya göstərib.

"Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə əlde olunan bu tarixi uğurlar bütün Azərbaycan cəmiyyətində olduğu kimi, mənim də həyatimdə heç bir zaman silinməyəcək xoş təəssüratlar yaratdı. Bu gün artıq mənim də təmsil etdiyim Cəbrayıl və Qubadlı rayonları işğaldan azad olunub. Bundan sonra bizim qarşımızda görüləcək daha çox işlər var. Rayonumuzun yenidən bərpası üçün, inkişaf üçün bütün gücümüzle çalışaraq bize göstərilən etimadı doğrultmaqdə davam edəcəyik.

Ümid edirik ki, 2021-ci ilde bizim iş fəaliyyətimizə ciddi təsir göstərən koronavirus pandemiyası ilə üzləşməyəcəyik. Bu çətinliklər arxada qalacaq və seçicilərimizdən daha çox yanında olmağa çalışacaq, onlarla birgə uğurlu nəticələrə nail olacaq", - deyə Ceyhun Məmmədov bildirib.

Rusyanın Ermənistani dircəltmə planının pardaraxası

Politoloq hesab edir ki, Moskva Ermənistandan vasitəsilə təhlükəsizliyi təhdid edəcək siyasetə üstünlük verəcəyinin işaretləri görünür

"Unikal" qəzeti açıqlama verən MCP sədrinin muavini, politoloq Məhəmməd Əsədullazadə hesab edir ki, Azərbaycan Ermənistandaki prosesləri diqqətən izləməli, sərhəddə təxbatlara qarşı hazır olmalıdır: "Məhz Azərbaycan ordusunun böyük miqyaslı təlimlərə başlaması, məhz baş verən problemlərdən qaynaqlanır. Hazırda erməni silahlı birləşmələri Qarabağda fəaliyyət göstərir. Zəngəzurda Rusiya hərbi bazası yaradılıb. Bu da ölkəmizin hərbi vəziyyətini gücləndirməye və hazırlıq vəziyyətində, hərbi təlimlər keçirməyə vədar edir".

Politoloq onu da qeyd edib ki, Rusyanın Ermənistandan ordusunu yenidən qurması və silahlandırmaş birbaşa Rusiya müdafiə naziri Sergey Shoigu-nun nəzarətindədir. Onun fikrincə, hər həftə erməni vəzifədaşı Vaqarşak Arutyanla telefon əlaqəsi saxlayır, prosesləri kordinasiya edir: "Rusiya

kəmləndirir. Bununla Ermənistani öz nəzarətində saxlamağa çalışacaq. Həmçinin əlverişli siyasi şərait yaradıqda Ermənistanda hakimiyyəti Koçaryan kimilərin vasitəsilə orudunun əli ilə nəzarətə alacaq".

M. Əsədullazadə hesab edir ki, bununla yanaşı növbəti mərhələdə Azərbaycana qarşı istifadə etməsi de mümkündür: "Nikol Paşinyan Rusyanın bu siyasetinin qarşısını almasa, öz hakimiyyəti üçün, həm də Ermənistan üçün yeni problemlərin ortaya çıxmazı gözlənilir. Məhz bu plana uyğun olaraq Rusiya Ermənistani silahlandırır. Azərbaycan Rusyanın Ermənistandan siyasetini diqqətən izləməlidir. Moskvanın erməni ordusunu silahlandırmaş prezident İlham Əliyevin bir neçə dəfə haqlı narazılığına səbəb olub. Əger, Rusiya bunu edirse, təbii ki, Azərbaycan-Türkiyə-Pakistanla ortaq bir hərbi ittifaqı qurmalıdır. Öz si-

zırlamaq tapşırılmışdı. Bu sıraya kommunikasiya xətlərinin açılması və beynəlxalq daşımaçılığın təmin olunması daxil idi. Ermənistandan bəyanatın əsas bəndini yerinə yetirməyib. Doğrudur, baş nazirlərin müavinləri bir neçə dəfə Moskvada görüşüb, ancaq bəyanatda deyildiyi kimi ekspertlərdən ibarət altqrupların fəaliyyətə başlaması barədə məlumat yoxdur. Digər tərefdən martın 1-i geridə qalıb, ancaq liderlərə təkliflər paketi təqdim edilməyib".

Politoloq deyib ki, Ermənistandan baş naziri Nikol Paşinyan onu əsas getirə bilər ki, ölkəsində vəziyyət gərgindir və hazırda onun və komandasının Azərbaycanla əməkdaşlığı dair təkliflər paketi hazırlanıb. Hələ yoxdur: "Ancaq Ermənistanda xaos uzun müddət davam edə bilər. Bu o deməkdir ki, Paşinyan bunu bəhanə edərək kommunikasiya xətlərinin açılması məsələsini yubada bilər? Elə Ermənistan Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat katibi verdiyi açıqlamalarda daima Naxçıvanla Azərbaycanın materik hissəsi arasında koridorun mümkün olmadığını səsləndirir. Belə çıxır ki, Paşinyan Moskvada qəbul etdiyini onun naziri təkzib edir və ya Paşinyan özü XİN vasitəsilə imza atdığı bəyanatdan yayınmağa çalışır. Görünür, Paşinyan müxalifətə ona təzyiqi artırmaq üçün əlavə alət vermək istəmir. Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev son geniş mətbuat konfransında dedi ki, Ermənistanda kommunikasiya xətlərinin açılmasına mane olmağa çalışır".

Aydındır ki, Nikol Paşinyan indiki vəziyyətdə kommunikasiya xətlərinin açılmasına hazır deyil. Ancaq Azərbaycan onun buna nə zaman hazır olduğunu gözləyə bilməz. 11 yanvar bəyanatın müəllifi Rusiya prezidentidir. Deməli, Moskvadan İrəvanın məsələni gecikdirilməsiylə bağlı izahat istənilməlidir".

Z. Məmmədli

Ukrayna iki yera parçalanmaq təhlükəsi ilə üz-üza qalıb - Politoloqdan şərh

Ukraynanın rəsmi dövlət nümayəndələrinin, millət vəkiliinin və tanınmamış Donetsk Xalq Respublikası rəhbərinin çıxışı Donbasda hərbi əməliyyatların aktivləşəcəyi ilə bağlı fikir yaradır. KİV-də artıq xarici dövlətlərin hərbi qüvvələrinin, təlimçilərin təmas xəttində olması, Ukrayna silahlı qüvvələrinin hazırlığının yoxlanması ilə bağlı məlumatlar dərc olunur.

Mövzu ilə bağlı Bakivaxti.az-a açıqlama veren politoloq Elxan Şahinoğlu bildirdi ki, Ukraynanın şərqində vəziyyət gərgindir: "Atəşkəs intensiv olaraq pozulur. Separatçıların təxribatları davam edir, Rusiya isə onları dəstəkləyir. Rusiya Kiyevi müharibə başladığı təqdirdə Donbası özüne birləşdirmək hədələyir. Yalnız Donbasla kifayətlənməyərək, Herson, Xarkov, Nikolayev, Odessa, Azov dənizinə çıxışı olan Mariupolu ələ keçirib yarımcıq qalmış bir planı tamamlamaq istəyir. Beləliklə, iki bölünmək təhlükəsi ilə üz-üzə qalan Ukraynada vəziyyət gərgindir. Dündür, Ukrayna ordusu son 4-5 ildə güclənib, modern silahlar alıb və separatçılarla müharibə ərefəsində yüksək döyüş hazırlığı nümayiş etdirir. Amma Ukrayna üçün müharibənin böyük riskləri də var, çünkü qarşısında Rusiyadır. Rusiya Qərbin sankiyalarından çəkinməyərək növbəti torpaqları işğal edə bilər. Atəşkəs intensiv olaraq pozulur, itkiler barədə məlumat var. Atəşkəsin pozulması hər an lokal toqquşmalara və müharibəyə gətirib çıxara bilər".

Bəhruz Salmanov

Xaçatryanın şikayəti üzrə məhkəmə iclası təyin edilib

Ermənistən inzibati məhkəməsinin hakimi Mari Ambarsumyan Silahlı Qüvvələrin Baş Qərargah rəisinin keçmiş birinci müavini Tiran Xaçatryanın işi üzrə aprelin 29-na məhkəmə iclası təyin edib.

Məlumatı "Novosti Armenia" yayıb. Bildirilib ki, Tiran Xaçatryan 2021-ci il fevralın 24-də tutduğu vəzifədən azad edilməsi ilə bağlı Ermənistən prezidenti Armen Sarkisyanın qərarının qanunsuz sayılması tələb edir.

İş üzrə cavabdeh Ermənistən prezidenti Armen Sarkisyan. Məhkəmədə üçüncü şəxs qismində baş nazir aparatı və Ermənistən Silahlı Qüvvələri Baş Qərargahı çıxış edəcək.

Qeyd edək ki, fevralın 24-də Armen Sarkisyan general-leytenant Tiran Xaçatryanın vəzifəsindən azad olunması haqqında ferman imzalayıb. Buna səbəb general-leytenantın Nikol Paşinyanın "İsgəndər" raketiñin "10 faizinin partlaması" ilə bağlı dediklərini ələ salması olub. Tiran Xaçatryan jurnalının "Paşinyanın iddia etdiyi ki mi "İsgəndər" raketiñin 10 faizinin partlaması mümkünürmü?" sualına əvvəlcə xeyli gülüb, sonra isə deyib: "Əlbəttə, mümkün deyil. Necə? "İsgəndər?" Bir atəş? ... 10%?.. Bağışlayın, amma bu qeyri-ciddidir".

Ermənistən Mütəfiə Nazirliyi bundan bir neçə sonra geniş bəyanatla çıxış edib. Nazirliyidən deyil ki, Xaçatryanın sözləri guya "təhrif olunub".

Papa Fransisk xristianlarla müsəlmanlar arasında körpü qurmaq üçün getdiyi İraqda ən təsirli şəhərideri olan böyük ayətullah Əli əl-Sistani ilə bir araya gəldi. Sistaninin Nəcəfdəki evində reallaşan bu görüş bir Papa ilə bir şəhərider arasıda keçirilən ilk görüş idi.

Papanın Ərbildə kurd siyasetçilərlə keçirdiyi görüşlər və Mosulu ziyarət etməsi isə öz daxilində bir çox məna daşıyırırdı.

Bu tarixi səfər, liderlərindən birinin qlobal səhnədə tanındığını görmək baxımından, şələr üçün da çox önemli idi. Çünkü görüş ABŞ-la İraqdakı İran dəstəklə şəhər milis qrupları arasında qarşıdurmanın şiddetləndiyi bir vaxta təsadüf etdi.

Papa Fransisk "hamımız qardaşlıq" mesajı ilə "sizə hacı olaraq gəldim" dedi. Peygəmbərlərin babası İbrahimin şəhəri Urda dua edərək də dünyaya və 3 səmavi dinin mənsublarına bir mesaj verməyə çalışdı.

Əslində, Ur əsrlərdir unudulmuş

maq məsələsində israrçı davrandı. Məncə, yaxşı etdi...

Ziyarətin əsil məqsədi 2003-cü il sonrası xristian azlığından ətzizlərinə işq tutmaq olsa da, ümumi məqsədi ölkədə dini azlıq mövqeyində olan katolik kəldanilərdən assuriyalılara, böyük qismi İŞİD istilası öncəsi çörəkpulu qazanmaq üçün İraqdan xarice qaçan ermənilərdən İŞİD-in zülmünə meruz qalan yezidilərədək, müxtəlif məzhəblərdən olan xristianları rahatlatmaq idi.

Xülasə, Papa, Vatikanın assuriyalılara və kəldanilərə xüsusi önəm verdiyi məlum bir durum olsa da, xristianların öz torpaqlarını tərk etməsini istəmir. Doğrusu, Həzreti İsanın (ə.s.) danışdığı aramı dilində söylənən mahniylarla qarşılandığı zaman çox duyğulandığı müşahidə edilirdi.

Papanın İraq ziyarətinin son dayanacağı olan Qaraquş, Ninova düzündəki köklü xristian ailələrinin six yaşadığı bir bölgə idi. 2014-cü ildə İŞİD terror təşkilatının buraya girməsilə birləşdə, illərlə hüzur içinde

hətta kurd administrasiyasına belə, hazırda YPG-yə verdikləri kimi, silah dəstəyi vermədilər.

Bölgədəki müxtəlif etnik və məzhəbçi qruplara mənsub yüz minlərlə insan, bu coğrafiyada minlərlə məglubiyyətin, xəyanətin və məyusluğun formalasdırıldı bir tarixin öyrətdiyi kimi, səbrlə gözlayırdı.

Tarix 18 avqust 2014-cü ili göstərir. İŞİD Mosulda irəliləyərən, biz də bölgəyə getmişdik. Kəldanı xristianlarının kiçik şəhəri olan Alkoşa doğru getdim. Çünkü Mosulun içindəki 17 kilsə və xaricindəki bütün xristian ibadət mərkəzləri yağmalanmış və partladılmışdı. Alkoşa təqribən 7 min xristian ailə yaşayırırdı. Amma şəhər boş idi. Qəbiristanlıqdakı ölülər belə, yalnız qalmışdır. "Kəldanilərin Vatikanı" kimi tanınan antik monastırın o kədərlə göründüsü isə qorxunc idi.

O gün yollara tökülen ailələri idarə olunan şəkildə şəhərdə çıxaran rahib Qabriel İbrahim, rahib Qassan Hadiri və rahib Rafael Hudami ilə bir az səhbət etmişdim.

XRİSTİANLARLA MÜSALMANLARIN KÖRPÜ QURDUĞU İRAQ

Ibrahim peyğəmbərin şəhərindən dünyaya hansı mesajlar verildi?

bir şəhərdir. İlk dəfə 2003-cü ildə bu şəhərə getdiyim zaman necə sahibsiz qaldığına şahid oldum. Daha sonra 11 dəfə getdiyim bu şəhərdə Səddamdan sonra da bir şey dəyişməmişdi.

Ibrahim peyğəmbərin şəhəri olan və əhalisi bülərə ibadət etməyi rədd edən Ur, Papanın ziyarəti, belə bir böyük ziyarət sürprizi olana qədər, 6 min il boyunca, elektrik və təməl xidmətlər görməyən bir şəhər idi. Ziyarət səbəbile yollar asfaltlandı, elektrik kabelləri döşəndi, divarlar boyandı, küçələr təmizləndi və şəhər, on illər ərzində hökumətlərin gündəliyinə belə girməməsinə rəğmən, 3 gün içinde işıqlandı.

Papa yaşından irəliləməsinə, yoluxucu xəstəliyin olmasına, hava limanlarına, bazalara və həssas nöqtələrə raketlərin yağış kimi yağmasına baxmayaraq 20 ildir təxire salınmış olan bu ziyarəti reallaşdır-

yaşayan və ölkənin əsas hərəkətverici qüvvəsi mövqeyində olan xristianlar da yezidilər kimi bu dünyadan ən barbar təşkilatının hədəfi olmuşdular. Bu torpaqların tarixində şiddet və qorxu bir daha özünü İŞİD timsalında göstərirdi. Minlərlə xristian ailə Zaho və Dohuka qaçmağa məcbur olmuşdu. O dövrə dünya onlardan danişirdi, amma onlara ilk əadir və humanitar yardımını məhz Türkiye çatdırımışdı.

2014-cü ildə İŞİD bölgədə irəliləməye başlayarkən bura ilk yetişən də yənə Türkiye idi. Bir ovuc xristian gənc əllərində olan köhnə silahlarla ailələri qorumağa çalışırdı. O dövrə xristian gənclərin bir çoxu ailələrinin yaşayışını təmin etmək üçün Avropaya işləməyə getmişdi.

Burada əsasən qadınlar və uşaqlar qalmışdı... O zamanlar amerikanlar əliaçiq deyildilər. Nəinki bu xristian azlıq-

Qabrielle Qassanın etdiyi o dualar heç yadımdan çıxmadi. Qabriel "Beş il sonra burada artıq xristian qalmayacaq. Tariximiz başa çatdı. Bizi istəməyən dünyada yalnız qaldıq. Roma da bizi tərk etdi" demişdi.

Əslində, Qabrielin mövqeyi dəqiq idi, açığı, verdiyi reaksiya Papa qarşı idi...

O dövdə Papanın İraqa, III minilliyyin yaşandığı bir dövdə dünyadın ən böyük ağrılardan yaşandığı coğrafiyaya gəlməli olduğunu mən də kurdlerin vəzifeli şəxslərinə söyləmişdim. Aradan 7 il keçəndən sonra Papa orada qalanlara, yəni, qəçmənlərə Tanrıının daima mövcud olduğunu göstərmək üçün gəldi.

Papa İraqda bütün xristianların siğindığı kurd bölgəsinə də xüsusi bir təşəkkür etmək üçün getdi. Çünkü 2003-cü ildən bu yana İraqlı assuriyalı, kəldani və ermənilərin siğina bildikləri yegana bölgə bura idi. Kurd administrasiyası, xristianların öz azad həyatlarını yaşamağa davam etmələri üçün Ərbil, Süleymaniyyə və Dohukda bölgələr ayrırdı. Papa Ərbile bu səbəble xüsusi təşəkkür etmək üçün getdi.

Adam məyus olmaya bilmir. Kaş biz də Türkiye olaraq 2014-cü ildə yerini-yurdunu tərk edən xristianların həyatlarını nece xilas etdiyimizi, onların təhlükəsizliyini təmin etmək üçün necə silah verdiyimizi və humanitar yardım etdiyimizi dünyaya çatdırı, anlada bilsəydik... Çünkü onların köməyinə ilk gedən, onlara ilə uzadan biz idik.

Çətinər Çətin
"Habertürk", Türkiye, 08
mart 2021-ci il

Ermənistan-Azərbaycan, ərazilərin işğaldan azad olunması haqqında həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması, Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi.

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkışafı Agentliyi

Ermənistanın 28 il Azərbaycan torpaqlarını işğal altında saxlaması nəticəsində Azərbaycan dövlətinə külli miqdarda ziyan dəyib. Həmin ərazilərdə tarixi-mədəni abidələrin, məscid-lərin dağıdılması, məzarlıqlara belə vandal münasibət mənəvi baxımdan ziyan vurmaqla yanaşı, şəhər və kəndlərimizin dağıdılması, infrastrukturun məhv edilməsi, işğal dövründə Azərbaycan dövlətinə vurulan ölüyəgəlməz maddi zərərdir.

Millet vekilleri torpaqlarımızı işğaldan azad etməkə tarixi ədaləti bərpə etsek də, işğalçı dövlətin vurdugu ziyanı ödəmeli olduğunu söyləyirlər. Ekspertlər Dağlıq Qarabağ həqiqətlərinin dünyaya məhz Ermənistanın işğal dövründə ekoloji, mədəni, sosial terroru vasitəsilə bəyan edilməli olduğu qənaətindədirler.

Milli Məclisin deputati Əli Hüseynli bildirir ki, Azərbaycan dövləti işğal dövründə vurulmuş ziyanı görə təzminat almaqdə israrlı olmalıdır. Onun sözlərinə görə, erməni varvarları zəbt etdikləri Qarabağ torpaqlarını vi-ran qoyub, bütün infrastrukturunu məhv edib, evləri, binaları tala-yaraq yerlə-yeşən edib, xal-qımızın tarixi, mədəni ve mənəvi irləri ağır zərər vurublar:

"100 min hektar kənd te-sərrüfatı teyinatlı münbit tor-paqlar, 54 min hektar meşə fon-du məhv edilib. Bölge ekoloji fe-lakət həddine çatdırılıb. Bu van-dallıq hətta 10 noyabr üçterəfli Bəyənatın qəbul olundusundan sonra da davam edib. Vurulmuş ziyanın həcmi 100 milyardlarla ölçülür. Artıq dünyadan aparıcı media qurumları da Ermənistən tərəfindən barbarcasına dağıdıl-an əraziləri Xoresima ilə müqayisə edirlər. Onları ruhlar şəhəri adlandırırlar. Həmin ərazilərdə iqtisadi aktiviliyin dayan-ması ciddi ziyan kimi hesablan-malıdır. Bu baxımdan, Ermənistən işğal altındakı əraziləri-mizə vurdugu ziyan, sadəcə, onun birbaşa etdiyi dağıntılar ilə məhdudlaşmayacaq. Həmin ərazilərimizin böyük iqtisadi pot-ensialını nəzərə alsaq ümum-daxili məhsula dəyən ziyanın ayrıca hesablanması, təzminat

Ermənistanın töratdiyi ekolojii terror Dağlıq Qarabağ həqiqətləri olaraq dünyaya çatdırılmalıdır

Mirnuh İsmayılov: "Düşmən işğal etdiyi ərazilərdə işğal dövründə vurduğu ekoloji ziyanın təzminatını ödəməlidir"

məbləğinə daxil edilməsinə ehtiyac yaranır".

Ə.Hüseynli deyir ki, bununla bağlı Dünya Bankı, BMT kimi beynəlxalq institutların aydın metodologiyası var: "Təbii re-surslarımızı icazəsiz istismar edən xarici şirkətlərin də məsuliyyətə cəlb olunması gündəlik-dədir. Bu beynəlxalq cinayətdir. Digər tərefdən, tarix və mədə-niyyət abidələrinin mühafizəsi, bununla da insanların mədəni hüquqlarının təmini tək o ölkələrin daxili qanunvericiliyi ilə deyil, həmcinin beynəlxalq hüquq normaları ilə tənzimlə-nir".

Bələliklə Milli Məclisin deputati Əli Hüseynli deyir ki, tarix və mədəniyyət abidələrinin mühafizəsi, bununla da insanların mədəni hüquqlarının təmini tək o ölkələrin daxili qanunvericiliyi ilə deyil, həmcinin beynəlxalq hüquq normaları ilə tənzimlənir.

Qeyd edək ki, torpaqlarımızın işğaldan azad olunması isə Qarabağın ekoloji problemini və bu problemin həlli ilə bağlı mövzunu bir daha gündəmə getirib. Mütəxəssislər işğaldan azad olan torpaqlarımızda həyata keçirilən ekoloji terrorun ölüyəgəlməz olduğunu söyləyirlər. Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Coğrafiya İnstitutunun elmi katibi Mirnuh İsmayılovun sözlərinə görə, müharibə başlayandan Qarabağ bölgəsi ekoloji təcavüze məruz qalıb. Mirnuh İsmayılov deyir ki, hərbi istehkamlar, ağır texnikanın hə-

ekoloji mühitin pozulmasında rol oynayıblar. Əvvəller kənd olan və onun etrafında ekosistem olan ərazilər var ki, onlar tamamilə məhv ediliblər. Ekosistemin bərpası da çətin gedən bir prosesdir. Pozulan təbii ekosistemi olduğu kimi bərpa etmək bizim imkanımız xaricindədir. Çünkü bu ekosistem min illər ərzində formalşmışdır. Onlar yanğınlar törətməklə, yeraltı qazıntı işlərinin düzgün aparılması, hərbi texnikanın necə gəldi istifadəsi ilə torpaqlarımıza külli miqdarda ziyan vurub". M.İsmayılov bildirir ki, digər

bunlarla bağlı beynəlxalq aləmə çağrış edilməli, dəymış ziyan araşdırılmalıdır. Risk və təhlükələri özündə eks etdirən çoxsaylı xəritələri bu ilin sonuna dək hazırlayıb verməliyik. Düşmən işğal etdiyi ərazilərdə işğal dövründə vurduğu ekoloji ziyanın təzminatını ödəməlidir. Bununla bağlı da təzminat davası açılmalıdır".

Onu da qeyd edək ki, Beynəlxalq Münasibətlərin Təhlili Mərkəzinin eksperti Nağı Əhmədovun məlumatına görə, mütəxəssislərin ilkin hesablamalarına görə, Ermənistan tə-

ekoloji problem isə bitki örtüyü ilə bağlıdır: "Dağlıq Qarabağ zonası zəngin, qeyri-adı bitki örtüyü ilə seçilən bir ərazidir. Yay olaqlarında, meşə zonalalarının yuxarı ərazilərdə yüzlərle dərman bitkileri var ki, ermənilər dağ-mədən sənayesini həyata keçirməkə həmin bitki örtüyünü degradasiyaya uğradıb. Bizim mebel sənayesi üçün xüsusi önem kəsb edən qızılı palıdımız var. Bu və bu kimi ağacların qırılaraq meşələrdən aparılması da ekoloji fəlakətdir.

Bütün bunlar çayların sularının azalmasına, bəzi yerlərdə bulaqların qurumasına səbəb olur. "Qaragöl" və "Bəsütçay" Dövlət Təbiət Qoruğumuz da həmin ərazidədir. "Bəsütçay"da dünyada yalnız üç yerdə rast gəlinən cınar ağacları, cınar meşəsi vardi. Biz kosmik şəkillərlə o Cinar meşəsini demək olar ki, tapa bilmirik. Onun yerində kol görürük. Bu görüntüler adamın ürəyini ağrır.

Həmsöhbətimiz onu da bildirir ki, digər ekoloji problem isə su ehtiyatları ilə bağlıdır. Su ehtiyatlarının idarəsi və istifadəsi yenə də ciddi ekoloji pozuntulara səbəb olub: Onlar ekoloji normalara əməl etmədən çayların üzərində su anbarları tikiblər. "Bele su anbarlarının yaradılması çay dərəsi boyunca formalşmış, yüz illərlə əmələ gəlmiş, biomüxtəlifliyi ilə seçilən çay-dərə ekosistemini demək olar ki, məhv edib. Azərbaycanın "Saqqızçay" meşəsi vaxtı ilə su ilə böyüyüb inkışaf etmişdi ki, sonradan ermənilərin yaratdığı su anbarları bu ərazilərdə bizim üçün müəyyən problemlər əmələ getirdi. Bütün

rəfindən illərdir töredilən ekoloji cinayətlər nəticəsində ətraf mühitə və təbii sərvətlərə dəyən zərər təxminən 265,3 milyard dollar dəyrindədir.

Qısaca desək, işğal nəticəsində Qarabağ bölgəsi "ekosid" kimi xarakterizə oluna bilən ekosistemin kütləvi məhvini uğrayıb və bu, cinayət məsliyyəti tələb edir.

Qeyd edilir ki, torpaqların işğaldan azad edilməsi nəticəsində Azərbaycan 30 ilə yaxındır ki, bu torpaqlarda ermənilərin həyata keçirdiyi yeni ekoloji terror faktlarını aşkar edib.

Azad edilmiş ərazilərin flora və faunasının həqiqi vəziyyətini öyrənmək üçün yerində müvafiq araşdırma və obyektiv elmi qiymətləndirmələr aparmaq və təbiət vurulmuş ziyanı müəyyənləşdirmək lazımdır. Bununla yanaşı, bölgədəki biomüxtəlifliyin genişləndirilməsi və ekosistemin bərpası geniş bir programın hazırlanmasını tələb edir.

Bildirilir ki, mütəxəssislər tərəfindən ətraf mühitə vurulmuş ziyan qiymətləndirildikdən sonra "ekosid" cinayəti töredənლerin məsuliyyətə cəlb edilməsi və təzminat tələb edilməsinin hüquqi mexanizmlərini müəyyənləşdirmək mümkün olacaq.

Eyni zamanda o da vurğulanır ki, Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ və ona bitişik bölgələrin-deki təbiətə qarşı düşmən münasibət və eko-terror yalnız Azərbaycanın ekoloji taraklığı, flora və faunası üçün ciddi təhlükə yaratır, həmcinin bölgədə sülh və təhlükəsizlik üçün də ciddi bir təhdiddir.

Melək Eyvazlı

Yevlaxda dövlət əmlakını oğurlayan şəxslər saxlanıldı

Nəqliyyatda Baş Polis İdarəsinin Dəmiryolu Nəqliyyatında Polis İdarəsinin Yevlax st. Xətt Polis Şöbəsinin əməkdaşlarının keçirdiyi tədbirlər nəticəsində Azərbaycan Dəmiryolları QSC-yə məxsus yüksək gərginlikli elektrik keçiricilərini (drossel tağlarını) oğurlayan şəxslər saxlanılıb.

Daxili İşlər Nazirliyinin (DİN) Mətbuat xidmetinin Bərde regional qrupundan verilən məlumatə görə, mart ayının 10-da daxil olan məlumat əsasında Yevlax st. Xətt Polis Şöbəsinin əməkdaşları tərəfindən həyata keçirilən əməliyyat-axtarış tədbirləri ilə drossel tağlarını oğurlamaqda şübhəli bilinen Yevlax şəhər sakinləri, əvvəllər məhkum edilmişlər Azad Hüseynov və Dilqəm Abdullayev maddi sübutlarla birlikdə tutulub.

Araşdırmaclarla onların 100 metr uzunluğunda dövlət əmlakı olan tağları oğurlamaqla 1520 manat dəyərində ziyan vurduları müəyyən edilib.

Dindirmə zamanı hər iki şəxs törətdiyi cinayət əməlini etiraf edib.

Faktla bağlı araşdırmaclar davam etdirilir.

Bakı sakini çayxanada işləyən anasını öldürdü

Martın 10-da saat 09 radələrində Bakı şəhəri, Xətai rayonu, Sabit Orucov küçəsi 28 ünvənində yerləşən çayxanada xadimə işləyən Baxşıyeva Mahirə Hüseyin qızının üzərində çoxsaylı kəsilmiş-deşilmüş xəsarətlərlə zoraklıq əlamətləri olan meyitinin aşkar edilməsi barədə rayon prokurorluğununa məlumat daxil olub.

Bu barədə "Unikal" a Xətai Rayon Prokurorluğunandan məlumat verilib.

Cinayət prosessual qanunvericiliyinin tələblərinə əsasən, prokurorluq əməkdaşları tərəfindən məhkəmə-tibb ekspertinin iştirakı ilə hadisə yerinə ve meyitə baxış keçirilib, digər prosessual hərəkətlər yerinə yetirilib.

Aparılan ilkin araşdırmaclarla zərərçəkmişin oğlu - 1990-ci il təvəllüdü Baxşıyev Zəmin Aferin oğlunun şəxsi münasibətlər zəminində aralarında yaranan mühəbişə zamanı bıçaqla çoxsaylı xəsərətlər yetirərək Mahirə Baxşıyevanı qəsdən öldürməsinə əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

Faktla bağlı Xətai Rayon Prokurorluğunda Cinayət Məcəlləsinin 120.1-ci (qəsdən adam öldürmə) maddəsi ilə cinayət işi başlanıb.

Zəmin Baxşıyev şübhəli şəxs qismində tutularaq istintaqa cəlb edilib, cinayətin predmeti olan bıçaq, həmçinin iş üçün əhəmiyyət kəsb edən digər maddi sübutlar müvafiq qaydada qablaşdırılmışaq götürülüb.

Hazırda cinayət işi üzrə istintaq hərəkətləri davam etdirilir.

Astarada əmioğlular arasında dava - ölan və yaralanan var

Astarada əmioğlular arasında dava olub. Hadisə rayonun Şəmətük kəndində baş verib.

Belə ki, 1991-ci il təvəllüdü Musa Arzuman oğlu Ağayevlə əmisi oğlu, 1994-cü il təvəllüdü Amil Qəyyum oğlu Ağayev arasında şəxsi münasibətlər zəminində münaqışə əlbəyaxa davaya çevrilib.

İlkin məlumatə görə, hər iki şəxs bir-birinə bıçaqla xəsəret yetiriblər. Amil Ağayevin vurduğu bıçaq zərbəsi Musa Ağayevin ürək nahiyyəsinə dəyiib. O, hadisə yerində keçinib.

A. Ağayev isə ayaq nahiyyəsində bıçaq yarası alıb. Mərhumun meyiti aidiyəti üzrə təhvil verilib.

Faktla bağlı araşdırma aparılır.

Astarada polisi öldürmək istəyən şəxsin işi mahkəmədə

Astara rayonunda polisi öldürməyə cəhd etməkdə ittiham olunan Seyhun Məmmədovun cinayət işi üzrə ibtidai istintaq başa çatıb.

Telegraf.com xəbər verir ki, cinayət işi baxılması üçün Lənkəran Ağır Cinayətlər Məhkəməsinə göndərilib.

İş araşdırılması üçün hakim Xamməd Nuriyevin icraatına verilib. Yaxın günlərdə məhkəmə başlanacaq.

İttihama görə, ötən il avqustun 17-də saat 03 radələrində Astara rayonu ərazisində polis əməkdaşı Xanlar Hüseynovun xidməti vəzifəsini yerinə yetirərkən bıçaqlanması barədə rayon prokurorluğununa məlumat daxil olub.

Dərhal prokurorluq əməkdaşları tərəfindən hadisə yerinə baxış keçirilmiş və digər zəruri prosessual hərəkətlər yerinə yetirilib.

Araşdırmaclarla Daxili İşlər Na-

zirliyinin Baş Narkotiklər Mübarizə İdaresinin Cənub Regional Şöbəsinin əməkdaşları tərəfindən Astara rayonu, Şahəgaci kəndi ərazisində keçirilən əməliyyat-axtarış tədbirləri ilə əlaqədar kənd sakini Seyhun Məmmədovun şəxsi avtomobilinə baxış keçirilərək onun polis əməkdaşı Xanlar Hüseyno-

vun xidməti vəzifəsini yerinə yetirəməsinin qarşısını almaq məqsədilə sonuncun döş qəfəsi nahiyyəsinə bıçaqla zərbə vurub öldürməyə cəhd etməsinə əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

Həmçinin, hal şahidlərinin və müdafiəçinin iştirakı şəxsi axtarış aparıllarkən Seyhun Məmmədovun üzərində və avtomobilində narkotik vasitələr və psixotrop maddələr aşkar edilərək götürülüb.

Istintaq orqanı tərəfindən Seyhun Məmmədovun barəsində Cinayət Məcəlləsinin 29.120.2.3 (zərərçəkmiş şəxsin xidməti vəzifəsini və ya ictimai borcunu yerinə yetirəməsi ilə əlaqədar onun özünü və ya yaxın qohumlarını öldürməyə cəhd) və 234.4.3 (qanunsuz olaraq narkotik vasitələri, psixotrop maddələri əldə etmə, saxlama, daşma, göndərmə və ya satma külli miqdarda tərəfdildikdə) maddələri ilə ittiham elan edilib.

Silahların və 30 kq narkotik vasitanın Azərbaycana keçirilməsinin qarşısı alınıb

Dövlət Sərhəd Xidmətinin (DSX) əməkdaşları tərəfindən növbəti dəfə texmini çəkisi 30 kilogram narkotik vasitənin, psixotrop və güclü təsrlili maddələrin, eleca də silah-sursatın dövlət sərhədində qacaqmalçılıq yolu ilə Azərbaycan Respublikasına keçirilməsinin qarşısı alınıb.

Bu barədə "Unikal" a DSX-dan məlumat verilib. Fevral ayının 27-də Dövlət Sərhəd Xidmətinin Sərhəd Qoşunlarının "Horadiz" sərhəd dəstəsinin xidməti ərazisində Beyləqan rayonunun İmamverdili kəndinin yaxınlığında yerləşən sərhəd zastavasının xidməti sahəsində şübhəli şəxs qismində saxlanılmış 1991-ci il təvəllüdü Nəcəfzadə Ceyhun Eyvaz oğlu olması müəyyənləşdirilmiş şəxsin əlindeki bağlamaya baxış zamanı 192,8 qram heroin, 982,2 qram tiryek, 3007,1

qram həşış qətranı, 60 ədəd metadon, 100,1 qram metamfetamin, 224 kapsulda preqabalin dərman həbləri aşkar edilib.

Mart ayının 6-da Beyləqan rayonunun İmamverdili kəndinin yaxınlığında yerləşən sərhəd zastavasının xidməti sahəsində dövlət sərhədinin gücləndirilmiş üsulla mühafizəsi üzrə tədbirlər nəticəsində sərhədboyu ərazidə hərəkətdə olan "Nexia Ravan" markalı 90 PN 378 dövlət nömrə nişanlı avtomobil içerisinde 3 nəfər sərnişin ilə birlikdə saxlanılmışdır.

Avtomobile baxış zamanı 1 ədəd göy rəngli bağlamanın içərisində 16983,18 qram tiryek və 400 ədəd

M40 həbləri aşkar olunaraq götürülmüşdür. Avtomobildəki şəxslərin Bakı şəhər sakinləri 1998-ci il təvəllüdü İbrahimov Zaur Məzahir oğlu, 1998-ci il təvəllüdü Zeynalov Ramiz Rafiq oğlu və Şamaxı rayon sakini 1998-ci il təvəllüdü İbadov Sərvən Sərvə oğlu olması müəyyənləşdirilib. Araşdırma zamanı onlar tövətdikləri cinayət əməllərini etiraf edərək əraziyə narkotik vasitə götürməye gəldiklərini bildiriblər.

Bütün faktlar üzrə cinayət işləri başlanılıb, saxlanılan şəxslər təqsir-ləndirilən şəxs qismində cəlb olunaraq barələrində həbs qətimkan tədbiri seçilib.

DYP: Lüzumsuz siqnal verən sürücülər cari malanacak

Bakı şəhər Dövlət Yol Polisi İdarəsi sürücülərə xəbərdarlıq edib.

İdarədən verilən məlumatə görə, son zamanlar paytaxt küçələrində intensiv hərəkət müşahidə olunur: "Günün pik saatlarında şəhərin mərkəzi küçə və prospektlərində yaranan sıxlıq zamanı sürücülər lüzumsuz olaraq səs siqnallarından istifadə edirlər. Qeyd olunan hal ilk önce paytaxt sakinlərinin narahatlılığını və haqlı narahatlılığını səbəb olur. Sürücülərimiz onu bilməlidir ki, "Yol Hərəkəti Haqqında Qanun"un tələbləri çərçivəsində

səs siqnalları yaşayış məntəqələrində yalnız yol-nəqliyyat hadisələrinin qarşısının alınması məqsədilə istifadə oluna bilər. Əks təqdirdə bu hal inzibati xəta tərkibi yaradır və sürücülər İnzibati Xətalar Məcəlləsinin 329.3-cü maddəsinə əsasən cərimə oluna bilərlər. Bir daha sürücülərdən xahiş edirik ki, paytaxt sakinlərinin, həmçinin yolda hərəkətdə olan digər şəxslərin hüquqlarının pozulmaması və inzibati məsuliyyətə cəlb olunmamaları üçün bə növ qayda pozuntusu törətməkdən çəkinsinlər".

Ölkə iqtisadiyyatının davamlı və tarazlı inkişafının təmin edilməsi, regionların inkişafının sürətləndirilməsi ölkəməzin səsial-iqtisadi inkişafının hazırlı mərhələsinin prioritet vəzifələrindəndir və qəbul edilmiş məqsədli dövlət programları çərçivəsində uğurla yerinə yetirilməkdədir.

Hazırda bu sahədəki siyaset sahibkarlığı dövlət himayəsinin sistem şəklində həyata keçirilməsinin, sahibkarlara dövlət dəstəti tədbirlərinin səməresinin yüksəldilməsinin təmin edilməsinə yönəldilir.

Bu strateji xəttin reallaşdırılması istiqamətində Azərbaycanda hansı ardıcıl tədbirlər həyata keçirilir? Biznes sahələrinin inkişaf etdirilməsi üzrə 2019-cu və 2020-ci illər üzrə hansı fərqlər və dəyişikliklər var? Yeni ildə hansı yeni sahələr üzrə şirkətlərin yaradılması gözlənilir?

BiznesMedia məsələ ilə bağlı Kiçik və Orta Biznesin inkişafı Agentliyinə (KOBIA) sorğu göndərib:

2020-ci ildə daha çox iş yerləri açılan sahələr

- Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına əsasən, 2020-ci il ərzində statistik vahidlərin (fərdi sahibkarlar istisna olmaqla) sayı 6,3% artaraq 2021-ci il yanvarın 1-i 155435-e çatıb. Hazırda ölkə üzrə kommersiya təşkilatlarının ümumi sayının 92,1%-ni mikro sahibkarlıq subyektləri təşkil edir və onların əsas hissəsi ticarət (32,1%), digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi (15,8%), tikinti (10,3%) və kənd təsərrüfatı (8,1%) sahələrində yaradılıb.

2021-ci il yanvarın 1-i vəziyyətinə ölkə üzrə kommersiya təşkilatlarının ümumi sayının 5,3%-ni kiçik sahibkarlıq subyektləri təşkil edib və onların əsas hissəsi ticarət (29,4%), tikinti (12,6%), emal sənayesi (9,3%) və peşə, elmi və texniki fəaliyyət (7,3%) sahələrində yaradılıb.

Qeyd olunan dövrədə ölkə üzrə kommersiya təşkilatlarının ümumi sayının 2,1%-ni orta sahibkarlıq subyektləri təşkil edib və onların əsas hissəsi ticarət (25,5%), tikinti (16,3%), emal sənayesi (11,9%), nəqliyyat və anbar təsərrüfatı (5,6%) sahələrində yaradılıb.

İri sahibkarlıq subyektləri ümumi sayın 0,5%-ni təşkil edib və onların əsas hissəsi ticarət (18,3%), emal sənayesi (15,3%), tikinti (15,0%), nəqliyyat və anbar təsərrüfatı (6,8%) sahələrində yaradılıb.

2021-ci il yanvarın 1-i vəziyyətinə hüquqi şəxs yaratmadan sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olmaq üçün qeydiyyatdan keçmiş fərdi sahibkarları sayı 1 milyonu ötüb. Hesabat dövründə hər dörd fərdi sahibkardan üçü "Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və baliqçılıq", "Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri", "Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı" və "Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi" sahələr üzrə qeydiyyatdan keçiblər.

Ötən il KOBIA-ya yaradılmasına dəstək göstərilməsi üçün müraciət edən yeni sahələr üzrə şirkətlər

- 2020-ci ildə pandemiya səbəbindən iqtisadiyyatın bir çox sektorlarında mövcud biznes mədəllər, istehlakçı davranışları əhəmiyyətli dərəcədə dəyişib. Ötən il KOBIA-ya əsasən onlayn xidmət-

lər, çatdırılma xidmətləri, dezinfeksiya və tibbi ləvazimatların istehsalı, qida, tikinti materialları və içki istehsalı üzrə kiçik istehsal müəssisələrinin yaradılması və s. kimi sahələrdə biznesin qurulması üçün müraciətlər daxil olub. Agentlik səlahiyyətləri çərçivəsində qeyd edilən sahələrdə yeni biznes subyektlərinin yaradılmasına lazımi dövlət dəstəyini və xidmətləri təmin edib.

2020-ci ilin startaplari - Edilən güzəştər

- 2020-ci ildə də mikro, kiçik və orta biznes subyektlərinə bizneslərinin genişləndirilməsi üçün dəstək və xidmətlər davam etdirilmək yanaşı, startaplara və öz biznesini qurmaq istəyənlərə də KOBIA

de Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində nəzərdə tutulan bir sıra vergi güzəştərləri verir.

2019-cu və 2020-ci illərin biznes mühiti müqayisədə

- 2019-cu ildə sürətlə inkişaf edən turizm və ictimai işə sektorları 2020-ci ildə pandemiyanın neqativ təsirlərinə məruz qalıb. Dövlət dəstəyi hesabına pandemiyanın bu sektorlara mənfi təsirinin qarşısı nisbətən alınsa da, ümumiyyətdə bu sektorların inkişafında geriləmə müşahidə edilib. Ötən il əsasən onlayn xidmətlər, tibb, dezinfeksiya və kimyevi təmizləmə sahələri üzrə biznes sahələrinin yaradılması, eləcə də bizneslərin onlayn və elektron xidmətlərini in-

əhatə edən sənədlər qəbul edilib. Həmçinin Azərbaycan Respublikası Prezidenti tərəfindən 19 mart 2020-ci il tarixli "Coronavirus pandemiyanın Azərbaycan iqtisadiyyatına, makroiqtisadi sabitliyə, ölkədə məşgulluq məsələlərinin və sahibkarlıq subyektlərinə mənfi təsirinin azaldılması ilə bağlı bir səra tədbirlər haqqında" Sərəncam imzalanıb. Pandemiyanın zərər çəkmiş sahələrdə fəaliyyət göstərən mikro sahibkarlara birbaşa maliyyə dəstəyi göstərilib, muzdlu işçilərə emək haqqının bir hissəsi dövlət tərəfindən ödənilib, vergi güzəştərləri və tətilləri, həmçinin yeni güzəştli kreditləşdirmə mexanizmləri işə salınıb. Pandemiyanın zərər çəkmiş sahibkarlara dövlət maliyyə dəstəyi və digər dəstək tədbirləri hazırda da davam

şüggüluqda payının artırılması istiqamətində müvafiq tədbirlər 2021-ci ildə də davam etdirilecək. Belə ki, Agentliyin strateji hədəflərində irəli gələrə KOB-lara göstərilən dövlət xidmətlərinin yaxşılaşdırılması və vahid məkanda həyata keçirilməsi üçün KOB evlərinin əhatə dairəsi genişləndiriləcək. Yaxın günlərdə Yevlaxda KOB əvinin fəaliyyətə başlaması nəzərə tutulur. 2021-ci ildə Şəki, eləcə də digər şəhər və rayonlarda KOB-ların biznes-önümlü təlimlər, peşəkar məsləhət və şəbəkələşmə xidmətlərinə çıxışını təmin edən, bazara və mövcud maliyyə resurlarına çıxışına dəstək göstərən KOB inkişaf mərkəzləri fəaliyyətə başlayacaq. Bundan başqa, cari ildə KOB-lara yerində zəruri dəstək və xidmət-

Azərbaycanda biznesin inkişafına pandemiya necə təsir edib? - SORĞU

tərəfindən ödənişsiz olaraq müvafiq məsləhət, təlim-tədris, bazarlara və maliyyə resurslarına çıxış, potensial tərəfdəşərlərin tapılması, dövlət müəssisələri və qurumları ilə əlaqələndirmə və digər istiqamətlərdə dəstək və xidmətlər göstərilər.

Belə ki, KOBIA-nın strukturuna daxil olan və ötən il fəaliyyətə başlamış dörd KOB İnkişaf Mərkəzi (Bakı, Sumqayıt, Xaçmaz və Yevlax şəhərləri üzrə) tərəfindən bir sıra startaplara müvafiq dəstək təmin edilib, biznes ideyaları mövcud maliyyə resurslarına yönləndirilib.

Ötən il KOBIA İsləm İnkişaf Bankı ile birlikdə Beynəlxalq Startap Yarışmasının Azərbaycan turunu keçirib. Azərbaycan üzrə milli seçim mərhələsinə mobil tətbiqlər, ağlılı cihazlar, onlayn xidmətlər kimi sahələrdə fəaliyyət göstərən 15 startap tərəfindən müxtəlif layihələr təqdim edilib. Münsiflər heyətinin qərarı ilə "W-ball" layihəsi Azərbaycan üzrə milli turun qalibi olub və ölkəməzin dünyasının 80 ölkəsində startaplارın iştirak etdiyi Beynəlxalq Startap Yarışmasında təmsil edilib.

Həmçinin, KOBIA-nın təşəbbüsü və iştirakı ilə "Startapın müəyyən olunması meyarları" hazırlanıb və Nazirler Kabinetinin 29 yanvar 2021-ci il tarixli qərarı ilə təsdiq edilib. Startap şəhadətnəməsi bu sənədi əldə edən hüquqi ya fiziki şəxslərə 3 il müddətin-

etdirilir. Xüsusi qeyd olunmalıdır ki, qəbul edilmiş dəstək programlarında biznesin qısa və orta müddədə dəstəklənməsi nəzərdə tutan tədbirlər öz əksini tapıb, KOB sektorunun qorunması prioritət təşkil edərək diqqət mərkəzində saxlanılıb.

KOBIA da mövcud dövlət dəstəyi mexanizmləri və Agentliyin göstərdiyi dəstək və xidmətlərlə pandemiyanın zərər çəkən KOB-lara dəstək göstərib. Belə ki, pandemiyanın ölkədə biznesin inkişafına təsirini öyrənmək üçün KOBIA sahibkarlara davamlı şəkildə temasda olub. Müxtəlif sektorlardan olan sahibkarlarla üzbüz və onlayn formatlarda sahəvi görüşlər təşkil edilib, sorular keçirilərək sahibkarların çətinlikləri, gözləntisi və təklifləri öyrənilib. Sorularda sahibkarlar pandemiya nəticəsində alıcı və müşterilərinin sayının, əlavə işçi qüvvəsinə tələbin azaldığını, icarə haqqı, kredit, kommunal və digər xərclərin ödenilməsində çətinliklərinin qeyd ediblər. Toplanılan informasiyalar aidiyəti üzrə müvafiq qurumlara təqdim edilib. Bunlarla yanaşı, fərdi müraciətlərə individual yanaşma tətbiq olunmaqla hər bir sahibkarın pandemiyanın zərərinin minimuma endirilmesine Agentlik selahiyətləri çərçivəsində dəstək olub.

2021-ci il biznesin inkişafına DƏSTƏK

- 2021-ci ildə KOBIA dövlətin prioritətlərinə uyğun olaraq işğaldan azad olunan ərazilərin iqtisadi imkanlarının reallaşdırılması üçün bu ərazilərə özəl investisiyaların cəlb edilməsi, dövlət-özəl tərəfdəşliginin inkişaf etdirilməsi və müxtəlif dövlət dəstəyi mexanizmlərindən istifadə etməklə bölgənin iqtisadi dəyər zəncirinə qoşulması istiqamətində dövlət tərəfindən həyata keçiriləcək tədbirlərə dəstək göstərəcək.

Pandemiyanın biznesə neqativ təsirlərinin azaldılması istiqamətində həyata keçiriləcək dövlət tədbirlərinə KOBIA tərəfindən ötən il olduğu kimi bu il də müvafiq dəstək davam etdiriləcək.

Həmçinin, KOB subyektlərinin rəqabət qabiliyyətinin daha da artırılması, onların ÜDM-də və mə-

ləri təmin edən, sahibkarların çətinlikləri ilə yerində tanış olan və operativ həlli üçün hərəkəflə dəstək göstərən "KOB Dostu" şəbəkəsinin əhatə dairəsi genişləndiriləcək.

Eyni zamanda KOB-ların məhsullarının satışına və tanıtılmasına, yeni bazzarlara çıxışına dəstək davam etdirilecək, bu sahədə yeni onlayn platforma istifadəyə veriləcək. KOB-ların müraciətləri əsasında yeni məhsul və xidmətlərin yaradılması, rəqabət-qabiliyyətli istehsalın stimullaşdırılması üçün daxili bazar araşdırmalarının aparılmasına dəstək davam etdiriləcək.

Həmçinin, yaxın günlərdə mikro, kiçik və orta sahibkarlığın inkişafı ilə əlaqədar təhsil, elm, tədqiqat və dəstək layihələrinin maliyyələşdirilməsinə başlanılırla, eləcə də sahibkar və mənecərlərin beynəlxalq təcrübəni öyrəməsinə və işgüzar əlaqələrinin genişləndirilməsinə dəstək davam etdiriləcəkdir.

İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə biznes MÜRACİƏTLƏRİ

- Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, müzəffər Ali Baş Komandanımız cənab İlham Əliyevin qətiyyəti, şanlı ordumuzun şücaəti və xalqımızın bir yumruq kimi birləşməsi sayəsində işğaldan azad olunmuş torpaqlarımızın böyük biznes və investisiya imkanları var.

Torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsindən sonra bu ərazilərdə biznes qurmaq istəyən sahibkarlar KOBIA-ya müraciət edirlər. İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə sosial-iqtisadi, humanitar, təşkilati və digər təxirəsalınmaz məsələlərin həlli, eləcə də bu sahədə fəaliyyətin əlaqələndirilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 24 noyabr 2020-ci il tarixli Sərəncamı ilə yaradılmış Əlaqələndirme Qərargahının, eləcə də bu istiqamədə veriləcək digər müvafiq qərarlara uyğun olaraq, KOBIA işğaldan azad edilmiş ərazilərdə biznes qurmaq və investisiya yatırmaq istəyən sahibkarlara informasiya, əlaqələndirmə, məsləhət və digər xidmətlər göstərəcəkdir.

Nübar Lətifli

Düşmanın başına od alayan Vətənin ığid oğlu

Dünyaya göz açlığı gündən Vətən sevgisi ilə boy atan Elnur Cəlal oğlu Dadiyev bu, ilahi sevginin qanadlarında əbədi olaraq milyonların üzəyində yaşamaq hüququnu qazandı.

Onun ömür yolu 22 il çəkdi. Qaldı ki, olduqca qısa həyatı qüruruna, vüqarına, mərdliyinə tapındığı millətinə şəref gətirdi. Qəlibi sevdalı Lerikli balası Vətən mühəribəsində 30 il qəddar erməni diğaların əsaretinde

olmazın bələlər çəkən əzəli yurd yerimiz Qarabağ torpaqların azadlığı naminə canını fəda etməyi bacardı. Bir ığidımız də, Odlar yurdu Azərbaycanımızın şərəfli tarixində torpağı, bağlandığı Vətənə zaman-zaman sevgi, sədaqət nümunəsi kimi örənə döndü.

Elnur Lerik rayonunun qartallı qayalar, dağ vüqarlı, saf, dürr, süfrəsi halal çörəkli insanların qüdrəti ile tanınan Buruq kendində anadan olmuşdur. Qeyrətdən, qürurdan həyat yükünü tutan dağlar oğlunun ailəsi Bakı şəhərinə köçür, Səbuncu qəsəbəsində özlərinə yurd-yuva qururlar. Elnur 14 sayılı Bakı Peşə Liseyində oxuyub dərzilik peşəsinə yiyələnir. 2016-ci ildə onu Lerik rayon Hərbi komissarlığı tərəfindən həqiqi hərbi xidmətə göndərirlər. Cəbhə bölgəsində Vətənin keşiyində durmağı özünə böyük şərəf sayır. Onu göz-bəbəyi tek qorumaqla əsgərlərin, komandirlərin üzəyinə nüfuz edir, hörmət qazanır. Yeri gələndə, bir sıra əməliyyatlarda müqəddəs Vətən torpaqlarına göz dikən yağı düşmənə yerini göstərməyi də bacarıdır. Məhz bütün bunlara görə ailəsinin yanına üzüağ qayıdır.

Əsgərlidən sonra Elnur ailəsinə kömək etmek məqsədilə dərzi işləməyə başlayır. Xoşbəxtliyini Vətənini azadlığında, insanlara nümunəvi xidmətdə görən sağlam əqidəli genc səliqəli, zövq oxşayan işi ilə eve yaxşı qazanc aparır. Təkcə onu narahat edən erməni diğaların Qarabağımıza təcavüzü olur. Hər an Vətən torpaqların bir qarışı da düşmən ayaqları altında qalmasın deyə, gülə qabağına getməyə hazır durur. Odur ki,

Elnur ikinci Qarabağ mühəribəsi başlanan andan xüsusi göstəriş gözləmədən düşmənlə mühabibəyə girir. Füzuli və Xocavənd uğrunda gedən ağır döyüş meydanında mərdliyi, cəsarəti qəhrəmanlıq tariximizə düşür. Diğaların başına od eləyir. Azad olunan torpaqlar qəlbindəki Vətən sevgisini bir daha coşdurur. Ölümün gözüne dik baxa-baxa sərrast atəşle ermənilərin neçə-neçə texnikasını sıradan çıxardır, canlı qüvvəsini sarsıdır. 26 oktyabr 2020-ci il tarixində şəhid olsa da, qəhrəmanlığı Zəfər günlümüzə qədər döyüşü yoldaşlarına cəsarət verdi.

Lerikli balası Vətənin hər qarışını canından əziz bilirdi. Dağlar diyari Lerikdə dünyaya gəldi, sinəsinə əbədi baş qoyduğu torpaq Zabrat qəbiristanlığı oldu. Yaşadığı yer isə könüllər olmaqla göz açlığı, üz qoyduğu hər iki doğma yer Elnurla fəxr edir. Dövlət tərəfindən layiq görüldüyü "Vətən uğrunda", Füzulinin, Xocavəndin azad olmasına görə medalları bizlər yaxşı təsəllidir...

Zəfər Orucoğlu, AJB üzvü

Rayonda qaçırlan qız ailəsinə qayıtarıldı

Gəncə şəhər Baş Polis İdarəsinin və Nizami rayon Polis İdarəsinin birlikdə keçirdikləri əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində Samux rayon sakını Vüsal Sadov tərəfindən evlənmək məqsədi ilə qaçırlan Güllər Mirzəyeva tapılaraq ailəsinə təhvil verilib.

Bu barədə APA-nın yerli bürosuna DiN-in mətbuat xidmətinin Gəncə regional qrupunun baş inspektoru Eşqin Qasimov bildirib.

Faktla bağlı Nizami rayon Polis İdarəsində araşdırmaclar davam etdirilir.

"Artıq bir ildən çox müddətdir ki, COVID-19 pandemiyası dünyanın həyerində, o cümlədən ölkəmizdə də tuğyan edərək həyatımızı çətinləşdirmiş, xeyli sayıda insanlarımızın xəstələnməsinə və itkilərə səbəb olub. Pandemiyanın ilk günündən Dövlətimiz bu infeksiyaya qarşı bütün resurslarını səfərbər edərək mübarizə aparır. Təəssüflə qeyd etmək istərdik ki, virusa qarşı hələki effektiv bir dərman vasitəsi icad olunmayıb".

Bu fikirləri Lent.az-a açıqlamasında Səhiyyə Nazirliyinin baş infeksiyonist Təyyar Eyvazov deyib.

Təyyar Eyvazov bildirir ki, belə bir durumda pandemiya ilə mübarizənin ən ənənəvi yolu onun profilaktikasıdır: "İlk ay larda bunlar yalnız müxtəlif gi-

effektivliyi və təhlükəsizliyi aparılmış çoxsaylı elmi araşdırımlarla sübut olunub. Ölkəmizdə istifadə olunan peyvənd, təhlükəsizliyi və effektivlik dərəcəsi illərlə sənanmış ənənəvi üsulla, inaktivləşdirilmiş, yeni ölüm virusdan hazırlanıb. Hər bir vaksinin yan təsirləri mövcuddur. Bu əsasən az hallarda rast gələn, zəif ifadə olunmuş və qısa müddətli, inyeksiya yerdə müləyim ağrı hissi, qızartı, yüngül ümumi zəiflik, baş ağrırları, subfebril herəret və s. dir. Bu əlamətlər orqanızın yeridilən yad maddələrə qarşı verdiyi təbii reaksiyasıdır və immun sistemin yetərli fəaliyyətini eks etdirir. Tətbiq olunan vaksinin qeyd olunan xüsusiyyətləri ölkə üçün vaksin seçimi zamanı bu sahənin əksər aparıcı alım və mütəxəssisləri tərəfindən nəzərə alınaraq dəstəklənib və müvafiq dövlət

uğuruna kölgə salmaq istəyənlər də var. Son günlər sosial şəbəkələrdə peyvənd edilən vətəndaşların iflic olması, ağır xəstələnməsi, hətta ölüməsi, vaksinasiyanın geləcəkdə sonsuzluğa səbəb olacağı barədə heç bir elmi əsası olmayan və həqiqəti eks etdirməyən məlumatlar yayılır. Bu çür yoxlanılmayan şayələr tırajanaraq insanlarda çağşınlıq yaradır. Nəzərinizə çatdırmaq istərdik ki, Səhiyyə Nazirliyinə indiyənədək vaksin olunmuş insanlarda bu tip qeyri-adi ağrılaşmalar barədə heç bir məlumat daxil olmayıb. Bir daha əhalinin nəzərinə çatdırırıq ki, peyvənddən sonra hər hansı bir güclü reaksiya baş verərsə bu haqda mütləq qaydada müvafiq tibb qurumlarına müraciət etsinlər.

Artıq 400 mindən çox vətəndaşımız peyvənd olunub

Baş infeksiyonistdən əhaliyə müraciət: "Həyatımıza qayıdaq"

giyenik qaydalara və karantin tədbirlərinə əməl olunması ilə məhdudlaşdırırsa, artıq insanların xilası üçün daha effektiv və etibarlı vasitə olan vaksinler tətbiq olunur. Yada salmaq istərdik ki, vaxtılıq insanların kütləvi ölümünə səbəb olmuş təbii çiçək xəstəliyinə də məhz vaksinasiya yolu ilə qalib gelənib. Vaksinasiya nəticəsində qızılca, difteriya, göy öskürək və s. kimi bir sira infeksiyalarla xəstələnmə halları xeyli azalıb, yüz minlərlə insanların həyatı xilas edilib".

Baş infeksiyonist qeyd edir ki, indiyədək yeni koronavirus infeksiyasına qarşı müxtəlif vaksinlər hazırlanıb:

"Bəzilərinin hazırlanma metodları elmi tərəqqinin ən son nailiyyətlərinə əsaslanır. Artıq əminliklə deyə bilərik ki, hazırlanmış və tətbiqinə icazə verilmiş bütün vaksinlərin yetəri

qurumlarına tövsiyə edilib. Nazirlər Kabinetin tərəfindən qəbul olunmuş "Vaksinasiya Strategiyasına" əsasən artıq xeyli vətəndaşımız peyvənd olunub və vaksinasiya prosesi bu gün də davam edir".

Vaksinasiyanın məqsədi yoluxma hallarını əhəmiyyətlilə azalmasına nail olmaqla infeksiyani nəzarət olunan həddə saxlamaq, ölüm hallarını minimuma endirmək olduğunu bildirən Təyyar Eyvazov qeyd edir ki, bu məqsədə yalnız əhalinin əksəriyyəti peyvənd olunduqda çatmaq mümkündür:

"Vurğulamaq istərdik ki, dünyada vaksin qılığının olması səbəbindən lazımi sayıda preparatın ölkəyə birincilər sırasında gətirilməsini təmin etmək dövlətimizin nailiyyətidir. Təəssüf hissi ilə qeyd etmək istəyirəm ki dövlətimizin bu

ve hər gün vaksin olunmaq üçün minlərlə insan könülü olaraq müvafiq tibb idarələrinə müraciət edir. Sevindirici hədir ki, peyvənd olunanların sayı bir il ərzində bu infeksiya ilə xəstələnənlərin rəsmi statistik göstəricilərini üstləyib. Bu o deməkdir ki, yaxın gelecekədə bu qədər insan infeksiyaya yoluxmayacaq və hətta az sayıda yoluxmalar olsa belə onlar arasında ölüm halları baş verməyəcək. Ümid edirəm ki, tezliklə peyvəndləmənin müsbət effektini hər birimiz öz həyatımızda hiss edəcəyik".

Sonda baş infeksiyonist əhaliyə müraciət edərək şayələrə deyil, elmi faktlara əsaslanaraq peyvənd kompaniyasında könüllü iştirak etməyi, bu infeksiyaya qalib gələk və normal həyatımıza qayıtmağı məsləhət görürür.

Məktəblı qızlar niyə intihar etdi? - Atası elə sözlər dedi ki...

Dünən axşam saatlarında, elə bu vaxtlar 11-ci sinif şagirdi olan iki qızın bir yerdə intihar etməsi medianın gündəmini dəyişdi.

Lent.az-in əməkdaşı hadisənin təfərrüatını öyrənmək üçün intiharın baş verdiyi Lökbatan qəsəbəsinə, oradan isə həmin qızların yaşadığı Qobu qəsəbəsinə yollanıb.

Amma indilikdə Lökbata ndayış. Qobu qəsəbəsindəki Ənvər İbrahimov adına 2 sayılı məktəbin 11-ci sinif şagirdləri Mətanet Quliyeva və Əfruz Səmədova həyatlarına son qoymaq üçün məhz bu qəsəbədəki yaşıyış kompleksinin kənardakı binanı seçmişdilər.

Sakinlər və komendant vəzifəsini yerinə yetirən Samir adlı şəxsə səhbət zamanı məlum oldu ki, sən demə, binanın damına çıxışın qapıları daim bağlı olur. Həmin binanın damına çıxanda məlum oldu ki, əslində ele deyil, qapılar açıqdır. Bir sözlə, mənzərədən aydın oldu ki, binanın bu baxımdan təhlükəsizliyi ürəkaçan deyil.

Digər tərəfdən necə ola bilərdi ki, bu iki yeniyetmə qız qapısı pultla açılan bloka daxil ola bilməşdi?

Bina sakinləri yeniyetmə qızların azyaşlı uşaqların vasitəsilə binaya girdiklərini deyirlər. Onların fikrincə, uşaqlardan biri qapını açıb içəri daxil olub ardınca qızlar bloka giriblər. Amma hadisə şahidlərinin sözlərinə görə, evvelcə intiharın baş verdiyi bloka süpürgəçi qadın girib. Ondan sonra bu iki qız içəri keçə bilib. Onu da qeyd edək ki, hər blokun qarşısında təhlükəsizlik kamerası var. Şahidlər deyir ki, binadan özlərini atarkən qızlardan biri 3-cü mərtəbədəki kondisionera dəyib. Daha sonra ikisi də eyni yere düşərək keçiniblər. Hazırda həmin ərazi torpaqla örtülüb.

Bəs hər iki qızın bir yerdə el-ələ verərək özünü binadan atmasına nə səbəb nə ola bilərdi ki?

Müəmmalara cavab tapmaq üçün üz tutduq Əfruz və Mətanətin yaşadığı, oxuduğu Qobu qəsəbəsinə.

Qəsəbədə evvelcə onların təhsil

aldığı Ənvər İbrahimov adına 2 sayılı orta məktəbə baş çəkdik. Oradakı gözetçilərdən yalnız "biz heç nə bilmirik, məlumat verə bilmərik. Təhsil Nazirliyi açıqlama verər" kimi sözlər eşitdik. Bir qədər sonra Əfruz və Mətanətin sinif rəhbəri Səmayə Hüseynova irəli gelərək suallarımızı cavablandırıldı:

- Əfruz rəssam idi. Şəhidlərimizin məktəbdəki rəsmələrini də o çəkmişdi. Dəfələrlə keçirilən çempionatlarda məktəbimizi temsil edib. Hər ikisi eləçi, məktəbin gözü idi. Sinfimizin qızları arasında pis münasibət yoxdur. İndiyədək onlarda hansısa sıxıntı, problem hiss etməmişəm.

Məktəbdən ayrılib Mətanətgilin hüznə dolu evlərinə yollanıraq. Mətanətin atası Elşən Quliyev deyir ki, onun ailəsində 3 uşağı var. Mətanət isə evin son beşiyi idı:

- Mətanət məktəbi yaxşı qiyamətlərlə oxuyurdu. Birinci qrupa imtahan vermək istəyirdi. Evdə heç bir sıxıntı olmayıb, hər hansı problemlə qarşılaşmayıb. Evdə anasına kömək edib yemək bishirərdi. Üzdündən gülüş əskik olmadı.

Bəs ömrün təze çiçək açan vaxtı canlarına qəsd edən sinif yoldaşları ne üçün məhz Lökbata ndakı binanı

seçdilər? 16 və 17 yaşlı qızları Qobudan Lökbatana getməyə nə vadar etmişdi?

Elşən Quliyev davam edir:

- Uşaqlar ali məktəbə hazırlaşırılar. Hazırlıqlarından ikisi də Lökbata nadadır. Onlar pandemiya olduğu üçün çox vaxt dərslərə on-layn qoşulurdular. Ancaq dünən ikisi də Lökbatana hazırlığa getmişdilər. Güman etmirem ki, onlar intihar etmek məqsədilə binanın damına çıxılsınlar. Ehtimal edirik ki, qızlar mənzərə olsun deyə, selfi çəkmək üçün yuxarı çıxıblar. İstintaq orqanları da belə güman edir.

Mətanət və Əfruz isə dünən son dəfə hazırlığa getmək üçün evdə çıxmışdır. Təessüf ki, ölüm hazırlığına...

Evin tek qızı olan Əfruzun isə tabutu təze gətirilmişdi. Həyətde tabutu önündə onun rəsmi, xonçalar və məktəbin göndərdiyi əklil qoyulmuşdu.

Müəmmalı ölüm dən geriyə qalan isə iki hüznə dolu ev və Əfruzun anasının naləsi idi:

- Tək uşağımız idı, İki uşağımız da yox idi ki, deyək biri qaldı.

Mehman Nəbiyev

Daha bir vəkil koronavirusa yoluxdu

Vəkillər Kollegiyasının Rəyasət Heyətinin üzvü, Ədalət Vəkil Bürosunun rəhbəri, tanınmış vəkil Muxtar Mustafayev koronavirusa yoluxub.

Bu barədə Kollegiyanın sədri Anar Bağırov məlumat verib.

A.Bağırov qeyd edib ki, bir müddətdir COVID-19 yoluxan vəkil hazırda dövlət tibb müəssisəsində stasionar şəraitdə müalicə alır: "Bu gün bir neçə günlük fasılədən sonra özü ilə şəxsən təmasda oldum. Muxtar müəllimin sağılıq durumu normaldır, ona göstərilən tibbi xidmətlərin səviyyəsindən tam razılığını bildirdi, hər kəsə öz salamlarını çatdırıb və müalicənin xüsusiyyətləri ilə bağlı zənglərə cavab verə bilmədiyi üçün üzrxaqlıq etdi. Dəyərli həmkarımız, dostumuz, qardaşımız Muxtar müəllimə Allahdan şəfa dileyirəm, ən tez zamanda sağalib normal həyat tərzini davam etdirməyini arzu edirəm".

Uşaqlardan uşaqlara Xocalı - Müharibə gündəliyi

Xocalıdayış. Daha doğrusu, kəndlərində. Ordumuzun işğaldan azad etdiyi o müqədəs torpaqlarda...

Xocalı - adı belə adamı vahiməyə salır. Uşaqlıqdan izlədiyimiz videolar, yazılar, şahid ifadələri Xocalını düşüncəmdə cəhənnəm bir məkan kimi formalasdır.

Amma ayağımı o torpağa qoyandan əvvəlki düşüncələrim 1800 dəyişir. Yeni bir Xocalı yaradıram özümə. Bir yanından çaylar, bulaqlar, meşələr, dağ, ciçir - bura əməlli cənnət imiş ki... Heç bir rayonumuzun haqqını yemək istəməzdəm, amma indiyə kimi gördüyüüm ən gözəl yer buradır.

Bu cür cənnət torpaqda uşaq qətləmə niyə yaşansın, axı?! Cənnət torpağı uşaq qanıyla gübrələmək hansı düşüncənin məhsulu ola bilər? Vandalizm!

...Evlərə giririk. Bu evə isə tək girmişəm. Bilmirəm, hansı düşüncə məni bu evə salıb. Bəlkə də, içimdə yatan vəhşi ruh oyanıb, qənimət istəyi məni o evə salıb. İnsanam da... Amma şair ruhum o vəhşinin nəfsinə yenilərek ardıycə adımlayıb.

Otaqlardan birinə girirəm. Ortalığa dağlımış uşaq geyimləri və beşik. Uşaq otağı imiş. Stolda fotoalbum var. Vərəqləyirəm fotoları.

Bir anlıq ruhumdakı vəhşi yoxa çıxır. Hara gedib, bilmirəm. İndi Emin Piri ilə birləşəm bu otaqda və qarşımıda albomdan mənə boyylanın uşaq...

10-12 yaşı olar uşaqın. Şəkillər ancaq ona məxsusdur. Doğulandan bu yaşa kimi olan şəkillər. Bəlkə də, bu evdə ondan qabaq azərbaycanlı uşaq yaşamışdı -yaşı bizdən böyük, bizdən evvel doğulan, amma heç zaman böyüymən bir uşaq...

Təkəm, uşaq çarpayışında oturub albomu vərəqlədikcə bəlkə də hönkürürəm, bu, elə də yadımda deyil.

Kvazimodo kimi qışqırmaq istəyirəm evdə, bu uşaq otağında. Mən vəhşini deyiləm, insanam, hissərim, duyğularım var...

Özündən asılı olmadan qəribə duyğular yaşayırıam. Qənimət, başqa heç nə görmədə deyil, düşünmürəm. Anidən fikrim dəyişir. Xocalıda yaşayan uşaq albomlarını yığmaq. Bacardıqca daha çoxunu.

Albomdakı şəkilləri götürürəm. Sonra digər evlərə girib uşaq olmuş evlərdə uşaq şəkillərini çantaya yığırıam.

Xocalı - uşaq qətləmənin yaşadığı yerdə erməni uşaqlarının şəkillərini yığmaq...

Necə də ağırlıdır...

Uşaqlıq xatirəsinin nə olduğunu yaxşı bili-rəm. Bizimkiler yaşamasa da, o qacaqça da uşaqlıq xatirələrini salıb itirsələr də. Bəlkə də bəziləri xatirələrlə birgə torpağa qarışır torpaq olsalar da. Azərbaycanın torpaq uşaqları...

Bir gün sülh dövründə o şəkilləri sahiblərinə qaytarmaq umidiləm... Bəlkə də bir gün bize, mənə bənzəyən kimse olar o uşaqlar arasından... Bu jestlərdən sonra... Bəlkə də dəyişərlər o böyükən uşaqlar.

...Ətrafa minaatan mərmisi düşür. Amma digər evə də girirəm... Sonra digərinə...

Bütün çətinliklərə baxmayaqaraq o albomların bəzisini mühərribə bitənə kimi salamat saxlaya bildim. Bilmirəm, özümdən çox o uşaqların xatirəsini qoruyurdum.

Təxris olduğandan sonra o şəkilləri özümlə birləşərəm.

İndi düşünürəm: şəkillərini yığdığını o uşaq-lar sağ-salamat qaça bildilərmi?

Emin Piri

Azərbaycanlı oğruların "dayı" çağırıldığı "Qorbatı" Ramiz - HƏYAT HEKAYƏTİ

...Ramizin vurulması xəberini "Ded Xasan"a "Starý Fayton" restoranında çatdırmışdır. "Ded" adətən bu restoranda nahar edir, bütün "razborka"larını da burada keçirirdi. O, naharı yarımqıq qoymuşdu. Bir neçə dəqiqəlik araşdırmadan sonra məlum olmuşdu ki, Ramizi 3 sayılı Moskva şəhər xəstəxanasına yerləşdiriblər.

"Ded" dərhal ora getmişdi. Həkim "Qorbatı Ramiz"ə 2 güllə vurulduğunu, vəziyyətinin kritik olduğunu demişdi.

Əməliyyat bitənecən xəstəxanada oturmuşdu. Həkimlərə elə beləcə də demişdi: "Nəiyn bahasına olursa-olsun, sağ qalmalıdır".

Kriminal aləmdə onu "Dayı" deyə çağırırdılar. Sabirabadın Kürkəndi kəndində anadan olmuşdu, 1952-ci il noyabrın 28-də. Tarix elmləri naməzədi Əliheydər Fərzəliyevin ailəsində. Sabirabad şəhər 1 sayılı məktəbin rus sektorunu bitirmişdi. Bundan sonra Politeknik Institutuna qəbul olunmuşdu. Elə həmyerili, Sabirabadlı Hikmet kimi onun taleyini məhz bir biçaqlanmadan sonra alt-üst olub. Türməde ona verilən cəzasını çəkib.

Ramizin yolu həbsxanaya bir də 1982-ci ildə düşür. Və bu dəfə də haqsız yərə. Həmin il Sabirabadda dəhşətli bir qətl tövədir. Kürün qırğıından iki qadının meyiti tapılır. Milis qatilləri tapa bilmir ki, bilmir. Günlərin bir günü Fərzəliyevlərin qapısını döyürlər. Ramizi və ondan başqa bir dostunu həbs edilər. Atası həmin vaxt rayonda yox imiş. Hadisəni eşidib, təcili Sabirabad qayıtmışdı. Amma gec idi. Bundan sonra Əliheydər müəllim oğlunu axtarmağa başlayır.

Respublikanın hər yerini gəzir Əliheydər müəllim - Naxçıvandan Gəncəyə qədər. Bir gün, özü də düz 4 aydan sonra xəbər tutur ki, oğlunu Şuşa türməsində saxlayırlar. Şuşada görüşə bilir Ramizlə.

Ramizin məhkəməsi bir aya yaxın çəkir. O, 15 il müddətinə azadlıqladan məhrum edilir.

1992-ci ildə azadlığa çıxıb Sabirabada qayıdır. Artıq əmisi oğlu Hikmət Muxtarov kriminal aləmdə söz yiyələrindən biriydi. "Sabirabadlı Hikmet" kimi keçmiş SSRİ-də tanınır. Amma maraqlı odur ki, Hikmet ona "Dayı" deyirdi. Ümumiyyətə, bu dayı məsələsi de maraqlı mövzudur.

Təkcə Hikmet yox, çoxları onu "Dayı" deyə çağırırdı. Ona "Qorbatı" ləqəbini belində bir balaca əyrilik olduğuna görə veriblər. Amma Saratovda türmədə yatanda ləqəbi "Kobra Ramiz" olub.

Ramiz Saratovdan gələndən, dustaqlığa son qoyandan sonra bir daha həbsxana həyatı yaşamadı. Amma kriminal avtoritetlər arasında böyük nüfuz sahibi idi. Həm Hikmet, həm rəhmətlik Lotu Bəxtiyar, sonradan Masallı Mamedin özü belə ona qanuni oğru adı verilməsini təklif ediblər. Amma hər dəfə etiraz edib. Oğru dünyasındaki tanınmışlara məsləhətlər verən "Dayı" özü "oğru" ləqəbini görməkdən imtina etmişdi.

2001-ci ildə doğmalarının, dostlarının təklifi ilə evlənir. Bir qızı olur. Adətən Moskvada qərar tutur. Çünkü bu şəhərdə çoxlu dostları vardı. Elə Lotu Hikmet də məhz Moskvada yaşayırı dəye, bu amilin də təsiri vardi.

2006-ci ilin aprelində "Sabirabadlı Hikmet" və "Culfalı Bayram" Moskvada öldürdü. Bu qətl azərbaycanlı kriminal avtoritetlər arasında çəşqinqılıq səbəb oldu. Yeni liderin kim olacağı, başqa kriminal qruplaşmalarla əlaqələr sual altındaydı. Məhz belə bir vaxtda "Qorbatı Ramiz" bu çəşqinqığın qarşısını ala bilir. "Dayı" Masallı Mamedin üzərində dayandı...

İndiyədək bilinmir ki, Hikmet və Bayram kriminal "razborka"ların qurbanı olub, ya bu tamam başqa bir səmtdən gələn qəllər idi.

Amma "Qorbatı" bu cinayətin axırına çıxmak qərarına gelir. İşə hətta "Yaponçık" belə qoşulur. Sonradan "Yaponçık"ın özü də qətlə yetirilir. Amma Ramiz cinayətkarların izinə düşə bilir. Və hər şeyin məlum olacağını az qalmış... yoxa çıxır.

...Onu evdən çıxanda vurmüşdular. 5 güllə dəymışdı. Soy-uq qış gündündə baş vermişdi qətl. Və həmin vaxtdan onun meyitini tapmaq mümkün olmamışdı. Dostları, yaxınları, onun itkin düşdүүнү bilib, gəzmədikləri yer qalmamışdı. Morqları, xəstəxanaları, təcridxanaları belə. Ramizin meyiti bir də 9 ay sonra, qar əriyəndə tapılmışdı...

Onu Sabirabadda dəfn etdirər, böyük təntənəylə. Bir ildən sonra isə elə anadan olduğu Kürkəndi qəbiristanlığında böyük qəbirüstü abidəsi qoyulur, Sabirabadlı Hikmetin məzarının yanında...

Azərbaycanda surroqat ana olmaq TƏKLİFİ: Qanun yox deyir, amma istəyanlar var

Dünyani narahat edən problemlərdən biri qadın sonsuzluğu ilə bağlıdır. Müxtəlif səbəblərdən qadınların reproduktiv orqanlarında yaranan anatomik patologiyalar, sağlamlığın pozulması və ya xud keçirilən ağır xəstəliklər onların ana olmasına maneçilik törədir. Bu səbəbdən son illərdə dünya ölkələrində surroqat ana ifadəsi ilə xarakterizə edilən yeni metodu kədən istifadə olunur.

Surroqat ana daşıyıcı ana deməkdir. Məsələn, bir qadının uşaqlığı var, ancaq yu-murtalıqları fəaliyyətdə deyil, uşaq dünyaya getirə bilmir.

Belədə genetik ana yu-murtası ilə genetik ata spermasından mayalanınan 3-5 günlük rüşeym uşağı dünyaya getirməyə razı olan qadının uşaqlığına yerləşdirilir.

Son zamanlar Azərbaycanda da surroqat ana təklifi ilə bağlı sosial şəbəkələrdə, xüsusən Instagram-da elanlara çox rast gəlmək olur. "Donor ol, pul qazan" adı ilə 18-35 yaş arasında genç xanımlara edilən təkliflər daşıyıcı ana olmaq üçün 1000, 2000 bəzən isə 10000 manat mükafat vəd edir.

Qeyd edək ki, Azərbaycanda surroqat analıq rəsmi-ləşdirilməyib.

Işə insan sağlamlığı, is-tərse də dini baxımdan bu metodika nə dərəcədə doğru sayılır?

Mövzu ilə bağlı Mo-

dern.az-a danışan Perinatal Mərkəzin direktoru, ginekoloq Sevinc Məmmədovanın sözlərinə görə, Milli Məclis qadın donorluğu ilə bağlı qanun qəbul edilməyib.

"Onu deyə bilərem ki, "Reproduktiv sağlamlıq haqqında" qanun layihəsində bu məsələyə toxunulub. Milli Məclisin həm birinci, həm də ikinci oxunuşunda qadın yumurtaşından istifadə edilərək onun donor olmasına deputatlar narazılıqlarını bildiriblər. Bu gün artıq məsələ gündəmdə deyil, müzakirə olunmur. Surroqat ana ilə bağlı hissə "Reproduktiv sağlamlıq haqqında" qanun layihəsindən çıxarılb. Bir çox ölkələrdə surroqat analıqdan istifadə yolverilməzdir. Məsələ Azərbaycanda da qanun çərçivəsində təsdiq olunmayıb".

Dinşunas alim Əli Abbasov deyib ki, surroqat analığı üzərinə götürən qadının bu-nu nə səbəbdən etdiyini aydınlaşdırmaq lazımdır: "Məsələ orasındadır ki, bəzi ailələrin o qədər də imkanları yoxdur. Burada bir etik problem var. Əgər hansı qadınlar ki, bunu üzərinə götürürsə, onun bunu nə səbəbdən etdiyini aydınlaşdırmaq lazımdır. Bəziləri ola biler ki, sırf pula görə edirlər. Bu o qədər də yaxşı hal deyil. Qohum qadından donor kimi istifadə etmək o qədər də pis deyil. Biz hər belə məsələyə fərdi yanaşmalıyıq. Çoxları bu işlə məşğul olur və ana donorluğu lehine olan mövqedən çıxış edirlər. Düşünürəm ki, ehtiyac olmasa, surroqat analıqdan heç kəs istifadə etməz".

İşğaldan azad olunmuş ərazilərdə radioloji vəziyyət öyrənilir

Zəngilan rayonunda yerləşən Bəsitiçay Dövlət Təbiət Qoruğunda qiymətləndirilmə və bərpə işlərinin planlaşdırılması üçün Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının mütəxəssislərinin iştirakı ilə ərazidə monitorinqlər aparılır.

Unikal.org-un məlumatına görə, bu barədə Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərində məsələlərin mərkəzləşdirilmiş qaydada həll edilməsi üçün yaradılmış Əlaqələndirme Qərargahının nəzdində fəaliyyət göstərən idarələrəsəsi Mərkəzin Ekoloji məsələlər üzrə İşçi Qrupun iclasında bildirilib.

İclasda qeyd edilib ki, ai-diyyəti qurumlar tərəfindən Qrupun sahəvi tədbirlər planının icrasına başlanılıb. Belə ki,

ekoloji vəziyyətin qiymətləndirilməsi üçün işğaldan azad edilmiş rayonlarda kompleks monitorinqlər aparılır və trans-sərhəd çaylara nəzəret edilir. Həmçinin, işğaldan azad

olunmuş ərazilərdə radioloji və radioekoloji vəziyyətin öyrənilməsi məqsədilə aidiyəti dövlət orqanları ilə birgə plan-program hazırlanıb və sahəvi plana əlavə olunub.

Vaxtından da yarım saat tez galmışdı vədələşdiyimiz yera. Deyir, gecikməyi sevmirəm. Bilərəm, bunu gənc aktyor kimi teatrda işləməyə başladığı vaxtlardan mənimsəyib. Özündən böyük sənətkarlardan öyrənib ki, məşqə vaxtından da tez gəlib, obrazla köklənməlisən, yoxsa səndən aktyor olmayacaq.

Köhne sənətkarlardandır - bəlkə bu ifadə bir az qulağa yaxınlıqlı alınır, amma səhnədə, ki-noda korifeylərlə işləyib, dərs alıb korifeyleşən sənətkarı başqa necə dəqiq ifadə etmək olar ki, onun içində bu sadaladıqlarım həmisi olsun. Xalq artisti Rafiq Əzimovdur Lent.az-in həmsöhbəti.

Bir ildir teatrsız qalmışaq. Aktyor üçün bu böyük itkidir. İki ay evdən çöle qətiyyən çıxmışdım, sonra oğlum gəldi, oğurladı məni apardı Mərdəkana bağı, dörd ay orda qaldım. Sonra gözlərimdə problem yarandı, kitab oxuya bilmədim, getdim həkimə, məlum oldu mirvari suyu gəlib, əməliyyat olundu - əvvəl biri, sonra o birisi, indi elə bil gözlerimə işiq gəlib. Yaş 83-dür. Bu gün teatrın uzaq qalmaq çox çətinidir. Evdə başım bir az qarışır. İki oğlum var, dörd de oğlan nəvəm. Qızım yoxdur deyə bilmərəm, gəlinlərim qızlarımdır. Mehriban yaşayırıq.

Uşaqlıq

Bakıda doğulmuşam, uşaqlığım çətin kecib. 1938-ci il təvəllüdəm. Müharibə başlayanda üç yaşım vardi. Atam yollandı müharibəye, anam çarşablı evdar qadın işləməyə məcbur oldu. İki qardaş demək olar ki, xalamgildə kecib uşaqlıq illərimiz. Anam Sabunçuda işləyirdi, bizi də qoyurdu elə orda yaşayan xalamın yanına. İsdən gəldi ora, bir də şəhərə qayıtmazdıq ki, sabah yenə o məsafləni qət etməyək. Bakıda Vida di küçəsində olurduq özümüz, Qurban Pirimovun evindən bir az o tərəfə, Qəmer Almaszadə ilə qonşuluqda. Əliağa Kürçaylı üzbeüzdə kirayedə yaşayırıq.

Atam müharibədən 1947-ci ilde gəlib. Müharibə qurtarmışdı. Atam gəlib çıxmırı. Anamın gözü yollarda. Bilmədi neynəsin, bir qoca falabaxan vardi, noxudla baxırdı, onu çağırıdı. Qadın yaxasından bir torba çıxdıb noxudları töküb yerlərini o tərəf bu tərəf dəyişdi ve dedi ki, bir heftə sonra saat 12-də evinizdə şadyanalıq olacaq.

Həmin deyilən vaxtda bir də baxdıq ki, evimiz aşağıda idi, yuxarıdan piləkən düşürdü məhəlləyə tərəf, atam əsgər paltaşında ciyində heybəsi piləkənləri düşür.

Məhəlləmiz bir az şüluq idi, məni onlardan uzaqlaşdırın dram dərnəyi oldu. Anam da zəhmli qadın idi, qoymazdı məhəllə şuluqlarına qoşulam.

1 nömrəli məktəbdə oxumuşam ibtidaini, sonra 199-da, onilliyi 44 nömrəli məktəbdə başa vurmaşam. Uşaq dram dərnəyinə, böyükler üçün dram dərnəyinə, arada da tar dərnəyinə getmişəm. Yaxşı tar çalırdım, sonralar "Vaqif" tamaşasında Vidadi rolunda səhnədə canlı tar ifa etmişəm. İndi barmaqlarım tutmur, çala bilmərəm. Kamança ifaçısı Ağacebraylıın atası Ağasalehdən öyrənmişdim tarı, gözəl insan idi. Opera teatrının səhnəsində dərnək üzvləri ile birlikdə canlı konsertlə çıxış etmişdik.

Dram dərnəyinə isə Əli Qurbanov rəhbərlik edirdi. Böyükler üçün dram dərnəyinin rəhbəri isə Lütfi Məmmədbəyov idi.

Gənclik

Aktyor olmaq istəyirdim, atam, anam icazə verirdi. Əmim oğlu vardi - Cəbrayıl Əzimov, rəssam idi. Gəldim ona dedim ki, atamı yola gətir, icazə versin aktyor olmağımı. Dedi, sənin qabında bir şey varsa, mən onları razı salaram. Amma sən get kinostudiyyada yaşı "Moskvic" i olan Tofiq adlı oğlan var, onun yanına. O desə ki, səndən aktyor olar, demək işlər düzelib.

Gəldim kinostudiyyaya, sən demə, bu Tofiq Kazimov imiş. Əmim oğlu Cəbrayilla bir məhəllədə böyüyüblər. Mənə çoxlu sual verdim, dram dərnəyindən öyrəndiklərim köməyime çatdı, gördü hər şeydən xəbərdaram. Dedi, ver sənədlərin instituta.

Cəbrayıl da valideynlərimi razı saldı, atam onun xətrini çox isteyirdi, sözünü yerə salmadı.

Mirzə Əliyev adına Teatr İn-

vudova, Fatma Qədiri, Ağasadiq Gəraybəyli kimi nəhənglər işleyirdi həmin vaxt.

Tələbə kimi hər çıxışımıza 80 qəpik pul yazırırdılar teatrda. 10 tamaşa oynayırdıq, 8 manat yaxşı pul idi, üstünə gel təqəqud.

Institutu qurtardıq, təyinatımı verdilər işlədiyim teatra. O vaxt bu vaxt, bir gün də olsun başqa teatrda işləməmişəm. İkinci belə aktyor yoxdur.

O vaxt yaşlı aktyorlar gəncərin sənətə münasibətinə çox fikir verirdilər. Her şey sənətə münasibədən başlayır.

Kino

Teatra məşqə gedirdim, bir qadın yaxınlaşdı mənə, soruşdu ki, kinoya çekilmək istəyirsiniz? Gənc aktyora belə sual verilər? Əlbəttə, istəyirəm!

Teatrdan məşqədən çıxıb getdim kinostudiyyaya. Həmin qadın

əsər barədə fikirlərimi bölüşüb, nəticədə ssenariya görə yığcam olan obrazıma povestdən bəzi yerlər də əlavə etdirib böyütdüm. Filmdə dörd övladım vardi, üçünü tapmışırdılar, dedilər dördüncüünü özün tap. Tapdim gətirdim, dedilər bu uşaq kadrda ağlamalıdır. Çox balacadır, bacaracaq? Dedim bacaracaq. Bunu da həvələ etdilər mənə.

Çəkiliş vaxtı dondurmasatan gəlmışdı, o biri uşaqlar gedib dondurma alıb yedilər, gördüm bu balaca da istəyir. Getdim dondurmasatana dedim ki, o gələndə verme dondurma. Elə de oldu, satıcı ona dondurma satmadı ki, sənə olmaz, uşaq haqsızlıq təsir etdi də, necə yəni hamiya olar mənə yox, başılaq ağlamağa. Kadri çəkdik. Uşaq da mənim böyük oğlum idi, dörd yaşı vardi. Sonradan dedim rejissoru.

Oynadığım film Bakı həyatından bəhs edirdi. Obrazım Əli dayı

idi. Bir dostun ad gündənə rastlaşdıq. Sonra yeni il şənliyində təsadüfən görüşdük. Sonra artıq mən bu qızı institutda özüm tapdim. Nigardı adı, Əsgərağa Goranının nəvəsidir. 1873-cü ildə teatrın əsası qoyulan "Lenkeran xanının vəziri" tamaşasında Teymur ağanı oynayıb. Nəcəf bəy Vəzirov, Əliqulu Qəmküsərlə tərəf müqəbili olublar. İlk teatr tamaşasında rastlaşdıq.

1964-cü ildə "Səadət" sarayında toyumuz oldu. Barat xanım Şekinskayanın toyumuzda bize hediyə etdiyi büllür vaz hələ də evimizin bəzəyidir. Qızı Solmaz da tələbə yoldaşımız idı. Qonaqlara baxın e, Əliağa Ağayev, Lütfi Məmmədbəyov, Həsən Məmmədov, Kamil Qubuşov, daha kimlər. Hayif ki, Qurban Qurbanov məni aldatdı ki, şəkilləri mən çəkəcəm, rəhmətlik gəlmədi, nəticədə toydan şəkillərimiz olmadı.

Gülağa Məmmədov öz dəstə-

Məşhur ailədən olan sevgili, dondurma üçün ağlayan aktyor, Yaşar Nurinin gecə qonaqlığı...

stitutuna qəbul olunanda cəmi 55 nəfər tələbə idik institutda. Kursun rəhbəri Məhərrəm Haşimov idi, rus dramasında rejissor işləyirdi. Derslərimiz də həmin teatrda keçilirdi.

Teatr

2-ci kursda oxuyanda Moskva keçirilən Azərbaycan mədəniyyəti və ədəbiyyatı ongünüyündə dörd tamaşa ilə çıxış etdi. Hamımız tələbə olduğu mənzərdən tamaşaçılar bizi çox yüksək səviyyədə qarşılıdlılar. Kursumuzda Həsən Məmmədov, Hacımurad Yeqizarov, Elmira Şabanova, Tofiq İsmayılov, Zeyyar Ağayev - bir sözlə, hamısı sonradan böyük sənətkar olacaq adamlar.

Moskvadan qayıdandan sonra Həsənə dedim ki, gedək öz milli teatrımızda işləyək, rus dramasında işləməyəcəyik ki. Gəldik kütəvi səhnələrdə bize rol verdilər, Adil İsgəndərovun vaxtları idi. Ələsgər Ələkbərov, Mərziyyə Da-

məni bir rus rejissorə təqdim etdi ki, bu da bizim Əli dayı - obrazın adı ilə. "Mosfilm"in rejissorunun çəkdiyi "Mənim əziz atam" adlı filmde Əli dayı obrazına çəkildim ilk dəfə.

Viktor Qalyakinin bütün əsərlərini oxudum, bir hekayəsi əsasında filmə çəkilib başa çatınca. Əminə Yusifqızı həmin filmde həyat yoldaşına çəkilib. İkimiz də gənc aktyorlar idik. İlk çəkiliş mən iki dənə dəbdə olan "Kəmşirin" çaxırı aldım, Əminə də "Abşeron" tortu. Çəkiliş yerində rejissor bizi filmin qəhrəmanı ilə tanış etdi. Dedi ki, Saşa, tanış ol, Əli dayı geldi. Saşa üzünü çevirəndə görəm Şurik - Aleksandr Demyanenko. Çox sevindim. Bu da məni gərən kimi, ellərini qaldırıb necə - o.... etdise dedim yəqin məni tanışdır, qayıdı ki, "Kəmşirin", məlum oldu ki, ellərimdəki çaxırı salamlayıb. Aldı əlimdən, dərhal açdı, süzdü, tanışlığımız şərəfinə içdi.

Kəmşirinin hesabına yaxşı səhəbə yarandı, mən də həm sənəri barədə, həm də oxuduğum

isə Rasim, Rafiz İsmayılov qardaşlarının atalarının prototipi idi. Rafiz indiyə kimi də mənə "papaşa" deyir.

Bununla da ardıcıl çəkildim - "7 oğul isterəm", "Xatirələr sahili", "Qızıl qaz", "Ad günü", "Arxadan vurulan zərbə" və sair. Hələlik sonuncu rolum Rüfət Həsənovun "Daxildəki ada" filminde Ənvər roludur. Mərdəkanda bağda olub çəkilişlər, onun öz bağında, mən də Mərdəkanda olurdum elə. Internetde gördüm ki, bu film Serbiyada festivalda 49 ölkə arasında birinci yeri tutub. Sevindim, çox sevindim ki, kinomuz uçurumdan çıxır.

Evlilik

Yoldaşım məşhur ailədəndir. Sonradan bildim bunu. Bir institutda oxuyurdum, o mədəni-maarif fakültəsində, məndən iki kurs aşağıda təhsil alırdı. Hamidan seçilən görkəmi vardi. Dərslərə başımız çox qarışırı, çox məşğul idik, qızla görüşməyə vaxt yox

si ilə toyu oxuyurdum. İlk dəfə türk mahnlarını Gülağa oxuyub Azərbaycanda, bizim toyda da oxuyurdu.

İçərişəhərdə Məmmədəlinin kababçılarından bir az yuxarıda yaşayırıq ailəlikcə, iki dar otaqda. Şahmar Ələkbərova bir həyətdə olurduq. Şahmarın əkiz qızları da orda dünyaya gəlib.

Cəmi 4 il idi teatrda işləyirdim, bəxtim gətirdi, mənə iki otaqlı mənzil verdilər, 4-cü mikrorayonda. Rəhile Mirzəyeva imtina elədi ki, mikrorayon uzaqdır, getdim Tofiq Kazimovdan xahiş etdim, dedi mümkün qədər çalışacam alınsın, alındı. Komsomol fəali kimi verdilər mənə, o vaxt komsomolun hörmətli vaxtları idi. Məmmədrəzə Şeyxzamanovla, Leyla Bədirbəyli ilə məsləhətləşib, deyiblər ki, gənc ailədir, vərilsin ona.

Sonra 9-cu mikrorayonda üç otaq verdi mənə dövlətimiz. Son vaxtlar da sağ olsun, prezidentimiz yeni ev verdi mənə Yasamalдан. Hazırda orda yaşayırıam. Yayda Mərdəkana bağı gedirik. Kiçik oğlum İsmayıllıda da ev tikib. Hərdən yayda ora da gedirik. Oğlanları da yerbəyer etmişəm, Allah hamiya qismət etsin.

9-cu mikrorayonda yaşayanda Səməndər Rzayevlə, Yaşar Nuri ilə, Əliabbas Qədirovla qonşu idik.

Məzəli əhvalat

Bir dəfə usta suyu açıq qoypub, axıtmışdı Yaşarın təzə təmir edilmiş evinə. Dedin, Yaşar bizi öldürəcək. Bir az keçdi, gecə vaxtdır, qapı döyüldü, baxdım ki, Yaşar. Dedin qırğını başlayacaq. Açılmış qapını gördüm Yaşar əlinde sinidə şampən, meyvə. Dedin Yaşar, söyəcəksən meni? Qayıdı ki, yox, ale, qonşu qonşunun başına su axıtmadı day bu qonşuluğun nə lezzəti, geldim bunu qeyd edək.

Belə əhvalatlar çox olub həyatımızda. Deyirlər, bunlardan kitab yaz, deyirəm indi kitab oxuyan var bəyəm...

Ramilə Qurbanlı

Bilmayarak evinizdən atlığınız qıymatlı şeylər

Hər gün biz özümüz də bilmədən bir çox müalicəvi təsi-rə malik olan dərmanları atırıq. Dərman dedikdə biz kimyəvi təsirli preparatları yox, hər gün mətbəxtə istifadə etməyib zibilliyyə atlığımız qida artıqlarını nəzərdə tuturuq. Hansı ki, bu qida artıqları mətbəxtə yemək hazırlayarkən artıq qalır və biz onlardan istifadə etmirik. Bəs bunlara nələr addır?

Yumurta qabığı.

Yumurta qabığıdırnaqların qopması, diş qanaxmaları, astma, artrit, opsteoparoz, sümüklərdə tez-tez baş verən sinmalar, revmatizma zamanı faydalıdır. Yumurta qabığını əzib toz halına getirilmiş hali hər gün hamile qadının yeməyinə qatılarla, o hamiləlik zamanı kalsium çatışmazlığından eziyyət çəkməz. Bu 6 yaşına qədər uşaqlar üçün də keçərlidir. Bunu əldə etmək üçün yumurta qaynar suda yaxşı yuyulur, içərisi boşaldılır, pərdəsi çıxarılır. Sonra yumurtanın qabığı uşaqlar üçün hazırlananda sobada, böyükler üçün isə kölgədə qurudulur. Daha sonra isə qəhvəyüdündə üydülür və toz halına getirilir. Üyündülmüş yumurta qabığı tünd rəngli şüşə qabda saxlanılır.

Kartof qabığı.

Kartof qabıqlarını 10 dəqiqə qaynadıb suyunu soyuduqdan sonra içmək arterial təzyiqi aşağı salır. Bunun üçün gündə 4 dəfə 2 xörək qaşığı yeməkdən əvvəl bu suyu içmək lazımdır. Kartof qabıqlarının qaynadıldığı su ilə inhalyasiya edildikdə bronxit əlamətləri azalır və öskürek kəsili. Kartof qabıqlarını suya qatıb tam həll olana qədər qaynadıb və əldə edilən horanı sine və kürək nahiyyəsinə kompores kimi qoyduqda bəlgəm yumşalır və bronxlardan qopub xaric olur.

Soğan qabıqları.

Soğan qabığından hazırlanan dəmləməni angina zamanı boğaza qoyduqda ağrı azalır. Həmin dəmləmə ilə ağız boşluğunun qarqara etdikdə stomatit, parodontit və angina əlamətləri aradan qalxır. Dəmləməni hazırlamaq üçün 3 xörək qaşığı xirdalanmış soğan qabığı yarımlıitr soyuq suya salınır qaynadılır və üstü örtülüb 4 saat dəmlənir. Sistit zamanı 3 çay qaşığı xirdalanmış soğan qabığı 2 stəkan suda qaynadılır və 30 dəqiqə dəmlənir. Gündə 2 dəfə, hər dəfə 2 stəkan dəmləmədən 4-5 gün içilir.

Qarpız tumu.

Osteoondroz zamanı 400-500 qram təzə qarpız tumu salınmış isti suda vanna qəbul eləmək xəstəliyin əlamətlərini azaldır. Müalicə müddəti 15 vannadan ibarətdir. Orqanizmdə şişkinliklər olduqda qarpız tumu sidikqovucu təsir göstərir. Bu zaman 1 hissə xirdalanmış qarpız tumu 10 hissə suda qaynılır və gündə 3-4 dəfə, hər dəfə yarım stəkan qəbul edilir.

Qapızın saplaşmasına yaxın olan yaşıl hissəsi dairəvi kəsildikdə 80-100 qram yaşıl hissə yarımlıitr qaynar suya salınır. Soyuduqdan sonra gündə 4-5 dəfə yarım stəkan içildikdə yoğun bağırıqlardakı iltihabi proses aradan qalxır. Qarpız tumalarını yedikdə orqanizmin cinsi həvəsi artır.

Yemiş tumu.

Yemiş tumu angina və bronxit zamanı boğaz ağrılarını kəsir və sinəni yumşaldır. Yemiş qabıqları salınmış su ilə vanna qəbul etdikdə dəridə olan allergiya əlamətləri aradan qalxır. Müalicə kursu 7-10 vannadan ibarətdir. Yemiş tumaları cinsi zəifliyi aradan qaldırır.

Banan qabığı.

Banan qabığını kəsilmiş, çizilmiş, zədədən göyərmiş nahiyyə qayndıqda həmin hissə tez sağalır.

Situs bitkilərinin qabıqları.

Situs qabıqları vəsətisə vanna qəbul etdikdə sinir sistemi sakitləşir. Bu qabıqları xırda doğrayıb qızdırıcı sobanın üstüne qayndıqda evin havası təmizlənir.

Nar qabıqları.

Nar qabıqlarını qaynadıb ağız boşluğunu qarqara etdikdə diş eti qanaxmaları dayanır, ağız boşluğunda olan iltihabi proseslər aradan qalxır. Bunun üçün 1 xörək qaşığı xirdalanmış nar qabıqlarının üzərinə 1 stəkan qaynar su əlavə edilir və 30 dəqiqə qaynılır. Nar qabığı və tumunun əzməsindən hazırlanın məlhəm ekzemanı sağaldır. Nar qabığı dəmləməsi bağırıqlar infeksiyaları zamanı da çox faydalıdır. Həkimlər hormonal pozğunluqları olanlara nar yeyərkən onun çeyirdəyini də çeynəyərək əzib yeməyi məsləhət bilirlər.

Yeyəyək arıqlamaq istəyirsinizmi?

Bunun üçün acliq hissini aradan qaldırmaqla yeyərək arıqlanın qidalardan istifadə edin. Aşağıdakı qidalar organizmdə yağların ərinməsində yaridimçi olur.

Yeyərək arıqlamaq hər bir qadının arzusudur. Ətrafımızda bu qədər yeməklərin və müxtəlif dadlı qidalanın olduğu zaman onlardan dadmamaq əslində mümkün deyil. Amma bəzi qidalarda vardır ki, onlardan çox istifadə etdikdə organizmdə yiğilib qalan artıq piylərdən azad olmaq mümkün olur. Belə qidalarda organizmin vitamin balansını saxlamaqla piyleri eridir. Həmin qidalardan gün ərzində istədiyiniz qədər yeyərək acliq hissini aradan qaldırmaqla arıqlamaq olur. Belə qidalara aşağıdakılardır:

1. Yumurta.

Suda bişirilərkən sarısı tam bərkiməmiş yumurtanın tərkibində çoxlu vitamin və mineralalar var. Bir bişirilmiş yumurta organizmin zülala olan sutkalıq ehtiyacını 15%-ni ödəyir.

2. Turşuya qoyulmuş kələm.

Kələm organizmin enerjiyə və vitamin C-ye olan tələbatını ödəmek qabiliyyətinə malikdir. Kələm lifli tərəvəz olduğuna görə o qəbizliyi aradan qaldırır, bağırıqların fəaliyyətini sürətləndirir və həzm sistemini yaxşılaşdırır. Turşuya qoyulmuş kələm organizmdə hüceyrələrin yenilənməsi prosesini sürətləndirir və qanda pis xolesterinin miqdərini azaldır. Kələm turşusunun tərkibində olan antioksidantlar qocalmanın qarşısını alır.

3. Közdə bişen kartof.

Közdə bişen kartofun kaloriliyi az olur və mədə-bağırıqlı

dan rahat sorulur. Bu cür kartofun tərkibində olan mineralar əzələlərdə olan qıcolmaların aradan qalxmasına səbəb olur. Közdə bişen kartof cinsi zəifliyin aradan qalxmasına səbəb olur.

4. Qatıq.

Gün ərzində bir-neçə dəfə qatıq yeyərək acliq hissini aradan qaldırmaq mümkünür. Amma gərək qatığın yağlılığı 2%-dən artıq olmamalıdır. Qatığın tərkibində olan kalsium və zülallar bağırısağın mikroflorasını yaxşılaşdırır.

5. Ənginar.

Bu tərəvəzin tərkibi az kalorilidir, amma zülal və karbohidratla zəngindir. Ənginardan hər gün istifadə etmək organizmin qidalardan aldığı kalorilərin mənimsənilməsinə səbəb olur.

6. Lobya.

Mütəxəssisler arıqlamaq istəyənlərə hər gün suda bişen qırmızı lobya yeməyi məsləhət bilir. Qırmızı lobya organizmdəki artıq piylerin erimesinə səbəb olur. Qırmızı lobya həzmi sürətləndirək qəbizliyi aradan qaldırır və adamı tox tutaraq acliq hissini aradan qaldırır.

7. Badam.

Dietoloqların fikrinə görə badam arıqlamaq üçün ən yaxşı vasitədir. Belə ki, acliq hissini əzələmədən badam yemək qida qəbuluna olan tələbəti azaltmaqla yanaşı organizmin vitamin və mineral balansını ödəyir.

8. Zeytun.

Zeytun mədəyə düşən qidanı nəzarət altına alır və onun çeki-ni artırmasına yol vermir. Gün ərzində 10 ədəd zeytun yemək və ya 1 qaşiq zeytrun yağı içmək organizmdə yağ-piy və duz mübadiləsini normallaşdırır, toksinləri xaric edir.

9. Kişmiş.

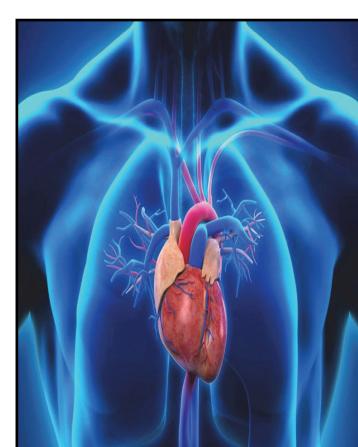
Kişmiş organizmdə depolanmış piylerin parçalanmasında mühüm rol oynayır. Kişmişdən hazırlanmış cəm isə organizm tox tutaraq acliq hissini aradan qaldırır və artıq qida qəbuluna yol vermir. Cəmi hazırlanmaq üçün 100 qram kişmiş, 100 qram qaysı, 100 qram qara gavalı, 200 qram bağayarpağı üydülür və üzərinə bal əlavə edilir. Cəmdən gün ərzində 2 dəfə 1xörək qaşığı yedikdə toxluq hissini yaranır və organizm zərər görmədən arıqlayır.

Simptomatik arterial hipertoniyalar

Müxtəlif xəstəliklərin əlaməti kimi meydana çıxan arterial təzyiq və ya hipertoniyalar simptomatik adlanır. Yəni arterial təzyiq özü sərbəst xəstəlik kimi yox, başqa bir xəstəliyin əlaməti kimi meydana çıxır.

Simptomatik hipertoniyanın əmələ gəlməsinə aşağıdakılardan səbəb ola bilir:

- hormonal vasitələr
- kortikosteroidlər
- iltihab əleyhine qeyri-stroid preparatlar
- böyrək xəstəlikləri
- endokrin xəstəliklər
- beyin qatının zədələnməleri
- bədxassəli şışlər
- duzun birincili ləngiməsi
- nevroloji xəstəliklər
- ensefalitlər
- qurğuşunla zəherlənmələr
- beyin şışları
- cərrahi müdaxilələrlə əla-qədar olaraq meydana gələn arterial təzyiq

lik üçün fərqli cəhetləri mövcuddur. Bu zaman təzyiqin xüsusiyyəti xəstəliyin inkişafının xarakterindən və xüsusiyyələrinən asılı olur. Yəni təzyiqin yüksəlməsi organizmdə baş verən xəstəliyin əmələ gətirdiyi patolojiyaların dərəcəsindən asılı olur.

Arterial təzyiqin yüksəlməsi baş ağrıları, baş gicəlləmə, gözün qarşısında ləkələrin olması, qulaqlarda kükür olmas, ürək nahiyyəsində müxtəlif karakterli ağrıların olması və

diger subyektiv əlamətlərə özünü göstərir. Bu zaman göz dibində patoloji dəyişikliklər baş verir.

Simptomatik arterial təzyiq zamanı təzyiqi aşağı salan dərman preparatlarının xəstəyə köməyi çox az olur. Belə ki, bu zaman təzyiqi aşağı salmaq üçün onu töredən səbəbləri aradan qaldırmaq lazımdır.

Gedişinə görə simptomatik arterial təzyiq xoşxassəli və bədxassəli olur. Bədxassəli təzyiq xəstələrin 30%-ində rast gelinir. Onun xarakterik əlaməti ölçülərində asılı olmayaraq təzyiqin kəskin və davamlı yüksək olmasıdır. Bu cür bədxassəli təzyiq bir müddət sonra aşağıdakı xəstəliklərin əmələ gəlməsinə səbəb olur:

- ağır retinopatiya
- böyrək çatışmazlığı
- müxtəlif ürək xəstəlikləri
- insult

Bədxassəli marterial təzyiq zamanı təzyiqin diastolik səviyyəsi 130-140 mm civə sütunundan yuxarı olur.

Mükafat fondu artırıldı - yiğmalarımızın oynayacağı Avropa çempionatında

Voleybol üzrə Avropa çempionatlarının mükafat fondu artırılıb.

"Unikal"ın məlumatına görə, bu barədə qərarı Avropa Voleybol Konfederasiyası (CEV) verib.

Bu il keçiriləcək kişilər və qadınlar arasında qitə çempionatının hər birində 1 milyon avro sahibini tapacaq. Öncədən bu rəqəmin 750 min avro olacağı planlaşdırılmışdır.

Avropa çempionu olacaq yiğmalar 500 min qazanacaq. Bu, milli komandaların qitə miqyaslı turnirləri üçün rekord məbləğdir.

İkinci yerin sahibi 250 min əldə

edəcək. Bürüncü mükafatçı 150, 4-cü yerin sahibi 100 min qazanacaq.

Qeyd edək ki, Azərbaycan millisiñin de qatılacağı qadınların yarışı avqustun 18-dən sentyabrın 4-dək Belqrاد (Serbiya), Plovdiv (Bolqarıstan), Zadar (Xorvatiya) və Klujda (Rumınıya) keçiriləcək. Kişiñ sentyabrın 1-19-dək Krakov, Qdansk, Katovitse (Polşa), Ostrava (Çexiya), Tallin (Estoniya) və Tampere (Finlandiya) şəhərlərində oynayacaq. Azərbaycan millisi çempionatın seçmə mərhələsində mübarizə aparmalıdır.

Püşk atıldı: Məmmədyarov ilk turda Aronyana rəqib oldu

Şahmat üzrə dünya çempionu Maqnus Karlsenin təşkil etdiyi Çempionlar Turunun IV mərhələsinin püşkü atılıb.

"Report" xəbər verir ki, Azərbaycan təmsilçilərindən Şəhriyar Məmmədyarov ilk turda Ermənistən təmsilçisi Levon Aronyana rəqib olub.

Teymur Rəcəbov isə birinci turda niderlandlı Anış Giri ilə üz-üzə gələcək. Rəcəbov aq, Məmmədyarov qara fiqurlarla oynayacaq.

İki azərbaycanlı şahmatçı arasında görüş isə XIII tura təsadüf edəcək.

Azərbaycan şahmatçılarının bütün görüşlerinin təqvimini belədir:

I tur

Levon Aronyan (Ermənistən) - Şəhriyar Məmmədyarov

Teymur Rəcəbov - Anış Giri (Niderland)

II tur

Teymur Rəcəbov - Alan Piçot (Argentina)
Şəhriyar Məmmədyarov - Daniil Dubov (Rusiya)

III tur

Uesli So (ABŞ) - Teymur Rəcəbov
Hikaru Nakamura (ABŞ) - Şəhriyar Məmmədyarov

IV tur

Şəhriyar Məmmədyarov - Yorden van Forest (Niderland)

Teymur Rəcəbov - Levon Aronyan (Ermənistən)

V tur

Daniil Dubov (Rusiya) - Teymur Rəcəbov
Maksim Vaşye-Laqrav (Fransa) - Şəhriyar Məmmədyarov

VI tur

Şəhriyar Məmmədyarov - Alireza Firuzca (Floride)

Teymur Rəcəbov - Hikaru Nakamura (ABŞ)

VII tur

Yorden van Forest (Niderland) - Teymur Rəcəbov

Maqnus Karlsen (Norveç) - Şəhriyar Məmmədyarov

VIII tur

Şəhriyar Məmmədyarov - David Anton (İspaniya)

Teymur Rəcəbov - Maksim Vaşye-Laqrav (Fransa)

XIX tur

Alireza Firuzca (FIDE) - Teymur Rəcəbov
Nils Qrandelius (İsveç) - Şəhriyar Məmmədyarov

X tur

Anış Giri (Niderland) - Şəhriyar Məmmədyarov

Teymur Rəcəbov - Maqnus Karlsen (Norveç)

XI tur

David Anton (İspaniya) - Teymur Rəcəbov
Şəhriyar Məmmədyarov - Yan Nepomnyaşı (Rusiya)

XII tur

Sergey Karyakin (Rusiya) - Şəhriyar Məmmədyarov

Teymur Rəcəbov - Nils Qrandelius (İsveç)

XIII tur

Şəhriyar Məmmədyarov - Teymur Rəcəbov

XIV tur

Teymur Rəcəbov - Yan Nepomnyaşı (Rusiya)

Alan Piçot (Argentina) - Şəhriyar Məmmədyarov

XV tur

Şəhriyar Məmmədyarov - Uesli So (ABŞ)

Sergey Karyakin (Rusiya) - Teymur Rəcəbov

Qeyd edək ki, püşkə əsasən, ilk 5 tur martin 13-də, VI - X turlar martin 14-də, XI - XV turlar martin 15-də keçiriləcək. İlkin mərhələnin yekununda 8 ən güclü şahmatçı 1/4 finala yüksələcək. Turnirə martin 21-də yekun vurulacaq.

Yiğmamız Braziliya ilə təlim-məşq toplanışında

Azərbaycan cüdoçuları beynəlxalq təlim-məşq toplanışında iştirak edirlər.

Cüdo Federasiyasından Unikal'a verilən məlumatə görə, gələcək beynəlxalq yarışlara hazırlıqlarını davam etdirən kişiñerdən ibarət milli komandanızın üzvləri hazırda Özbəkistandadır.

Paytaxt Daşkənd şəhərində təşkil olunan beynəlxalq təlim-məşq toplanışında aparıcı cüdoçularımız iştirak edirlər. Beynəlxalq Cüdo Federasiya-

sının təşkilatçılığı ilə baş tutan məşqlərə Azərbaycan cüdoçuları ilə yanaşı Fransa, Yaponiya, Koreya, Mongolustan, Almaniya, Rusiya, İtaliya, Braziliya, Çexiya, Ukrayna, Özbəkistan, İspaniya, Gürcüstan, Nederland, Qazaxistən və digər ölkələrin yiğmaları qatılıb. Qeyd edək ki, cüdoçularımız mart-aprel aylarında Tbilisi və Antalyada təşkil olunacaq "Böyük Dəbilqə" yarışında, eləcə də Portuqaliyada keçiriləcək Avropa çempionatında mübarizə aparacaqlar.

Ronaldu Bekhemin komandasında oynaya bilar

İtaliyanın "Juventus" klubunun ulduz futbolcusu Kristianu Ronaldu karyerasını ABŞ-da davam etdirə bilər.

"Unikal" "Daily Star"a istinadən xəbər verir ki, 36 yaşlı hücumçu ABŞ-in "Inter Mayami" klubunun sahibi, İngiltərə yığmasının keçmiş üzvü Devid Bekhemlə əlaqə yaradıb.

O, MLS təmsilcisində oynamama ehtimalını nəzərdən keçirir. Qeyd edək ki, Kristianu Ronaldunun "Juventus"la müqaviləsi 2022-ci ilin yayında başa çatmalıdır. Portuqaliyalı oyuncunun maaşı ildə 31 milyon avrodur. Forvard Turin klubuna 2018-ci ilin iyulunda İspanyanın "Real Madrid" klubundan 117 milyon avroya keçib.

Lisenziya turniri üçün heyati açıqlandı - güləş yiğmamızın

Güləş üzrə Azərbaycan milli komandasının lisenziya xarakteri ilk turnire qatılacaq heyati müyyəyənləşib.

"Unikal" qəzetiñin məlumatına görə, yiğmamız Macarstanın paytaxtı Budapeştəki yarışa 16 güleççi ilə qatılacaq.

Martin 18-21-dəki turnirdə 5 sərbəst güleçsimiz xalça üzərinə çıxacaq. Bunlar Giorgi Edişərəvili (57 kq),

Hacı Əliyev (65 kq), Hacimurad Hacıyev (74 kq), Abubakr Abakarov (86 kq), Camaləddin Maqomedovdur (125 kq).

Qadın güləşində Leyla Qurbanova (53 kq), Alena Kolesnik (57 kq), Tatjana Omelčenko (62 kq), Elis Manolova (68 kq) və Gözəl Zutova (76 kq) mübarizə aparacaqlar. Yunan-Roma güləşi üzrə yiğmada isə Murad Mame-

dov (60 kq), İslambek Dadov (67 kq), Sənan Süleymanov (77 kq), İsləm Abbasov (87 kq), Murad Lokyayev (97 kq) və Beka Kandelaki (130 kq) yer alıb.

Qeyd edək ki, yiğmamız artıq iki lisenziya qazanıb. Hər iki vəsiqəni milliləşən legionerlər əldə edib. Mariya Stadnik (50 kq) qadın, Şərif Şərifov (97 kq) sərbəst güləşdə bunu bacarıb.

Rafael Ağayev bir illik fasıladan sonra tatamiya qayıdır

Bir illik fasıladan sonra Azərbaycan milli komandası beynəlxalq karate turnirlərinə qatılacaq.

Karate Federasiyasının mətbuat xidmətindən "Unikal"ın verilən məlumatə görə, idmançılarımız martin 12-14-də İstanbulda Karate 1 Premyer Liqa turnirində iştirak edəcəklər.

Qurumun prezidenti Yaşar Bəşirovun rəhbərlik etdiyi heyətde 21 idmançı yer alıb. Yarışa yollanan baş məşqçilər Qurban Tağıyev, Denis Morozov və Vaid Ayvazov, eləcə də böyük məşqçilər Şahin Xudaverdiyev və Rəşad Hüseynovun bəzi

çekilərdə bir neçə idmançı ilə tatamiye çıxacaqlar.

Kumiteçilərdən Firdovsi Fərzəliyev, Sultan Hüseyinov, Əminəqə Quliyev (her üçü 60 kq), Tural Ağalarzadə, Rafiz Həsənov (her ikisi 67 kq), Rafael Ağayev, Fərid Ağayev (her ikisi 75 kq), Turqut Həsənov, Penah Abdullayev, Ayxan Mamayev (her üçü 84 kq), Asiman Qurbanlı və Əli Cəfərov (her ikisi +84 kq) çeki dərəcəsində döyüşəcək. Qadınların yarısında isə Nuranə Əliyeva, Fidan Teymurova (50 kq), İlham Qasımovaya, Mədinə Sadıqova (her ikisi 55 kq), İrina Zaretska (68 kq) və Fəridə

Əliyeva (+68 kq) mübarizə aparacaqlar.

Kata çıxışlarında Roman Heydərov (fərdi), həmçinin Rövşən Əliyev, İsmayıllı Quliyev və Tural Balcanlıdan ibarət komanda iştirak edəcək.

Beynəlxalq hakimlər Cahangir Babayev, Vüqar Kərimov və Anar Allahverdiyev nüfuzlu Premyer Liqa turnirini idarə edənlər arasında olacaqlar. İstanbulda Karate 1 Premyer Liqa turnirine 75 ölkədən 865 karateci qatılacaqlar.

Milli komanda yarışdan əvvəl İstanbulda 10 günlük təlim-məşq toplantıda iştirak edib.

Nazəninla dalaşib, Tərana ilə barışdı

Müğənni Manaf Ağayevlə Nazənin dostluğu bitib. Bu haqda prodüser-aparıcı Tarix Əliyev (Tolik) "Günə bir şou" programında deyib. O bildirib ki, M. Ağayev Nazəninə görə danışmadığı həmkarı Tərana Qumralla barışıb.

"Manaf özünə 50 illik yubiley edəndə, bizi çağırmadı. Cox qırıldım. Amma tədbirlərin birində qarşılaşanda ona bu

haqda sual verdim. Dedi, nə-se olmuşdu, bizi ad gününə çağırmadın? Durdu baxdı, dedi ki, ilk dəfədir cavab tapmırıam" deyə, Tərənə deyib.

Tolik isə Manaf Ağayev və Afet Fərmanqızının Nazəninə görə bir vaxtlar Tərənə ilə danışmadığını, indi isə barışdıqlarını söyləyib. O deyib ki, Ma-nafla Nazənin hazırlıda danışdır.

Tərənə "Həmin xanımın sə-nət aləmində çoxları ilə danış-mır. Deməli, problem onun özündədir" sözlerini əlavə edib.

Qeyd edək ki, Nazəninle Tərənə arasında qalmalı fəaliyyəti dayandırılan ANS televizion canalında proqramlardan birin-de başlamışdı. Tərəflər bir-biri ni təhqir etmiş və məhkə-məyə vermişdi.

"110 min dollarlıq avtomobili bir manatsız götürümüşəm" - Yusif Mustafayev

44 ildir toyda oxuyuram. İldə 150 toyda gedərdim. Heç vaxt korluq çəkməmisi şəm.

Unikal.org xəbər verir ki, bu barədə Əməkdar artist Yusif Mustafayev "Günün sədası" proqramında söhbət açıb. İfaçı dəvət aldığı toy sahibləri ilə qonoror barəsində danışmadığı bildirib:

"Elə bilirlər ki, mənim milyonları var. Amma heç nəyim yoxdur. tek milyonum canımın sağlığıdır. Məndən toy qiyməti sorusunda qonorar demirəm. Deyirəm ki, nə versən, min bə-rəkət. O, qiymət deməkdən daha yaxşıdır. Bir dəfə yanımıda bir müğənniye zəng etdilər, 6500 manat istədi. Qızına zəng etdi ki, gətirməyim, bahadır. Amma məcbur danışdı. Məndən sorusunda isə cavab verdim ki, nə olacaq, Allah bə-rə-kət versin. Qayıtdı ki, sən ud-

dun. Bu adam dostlarına deyib ki, toyda həmin müğənniye bir manat xərclənməsin, hər şey Yusifə edilsin. Üreyimdə tutduğum məbləğin dörd qatını yiğdim. Axırdı bir paket verdilər ki, Bakıda götürəcəklər. Yolda zəng vurdular ki, paket

sənindir. Açıdım ki, o məbləğ də üreyimde tutduğumdan çoxdur. Mən bir maşın bağışlayıblar ki... Bir zənglə getdim, kağıza qol çəkib, 110 min dollarlıq avtomobili bir manatsız götürdüüm. Hamısı etdiyim gözütoxluğa görədir".

"Yoga edirəm, bulvara qaçıram" - Niyamaddin Musayev

Xalq artisti Niyamaddin Musayev sağlam qalmayı-nın sırrını açıqlayıb.

"Unikal" axşam.az-a istinadən bildirir ki, 80 yaşlı müğənni "Xəbər-ətər" proqramında bu haqda danışıb. O bildirib ki,

hər gün idman edir:

"Yoga edirəm, qaçıram, yüngül atletika ilə məşğulam. Yoxqanı etmək çox çətindir. Idman zalları indi bağlıdır, açıq olanda gedirdim. Amma evdə də hərəkətlər edirəm.

Bulvara qaçıram. İdman etmək istəyənə 1 metr yer de bəsdir. İradəsi yoxdursa, yalandan yola verəcək. Sənət adımı özüne baxmalıdır: geyiminə, davranışına, danışığına".

"Bütün evlərimi satmışam, kirayada yaşayıram" - Aygün Kazimova

Xalq artisti Aygün Kazimova ARB kanalında yayılmış "Həmin Zaur" proqramına qonaq olub.

Unikal.org xəbər verir ki, sənətçi proqram boyunca bir sıra açıqlamalar verib. Diva bütün evlərini satdığını, kirayədə ya-sadığını etiraf edib. Aparıcı Zaur Kamalın "Bəs, Röya ilə qonşu olduğun ev?" sualına, ifaçı "Röya ilə qonşu olduğum ev də kirayədir. Amma şikayət etmirəm, halımdan məmnunam", - deyə cavab verib.

"Pandemiyada ər çörayı yedim" - Xuraman Şuşalı

"Pandemiyada ər çörayı yedim. Nə yiğmişdimsə, hamisini yedik, getdi".

"Unikal" axşam.az-a istinadən bildirir ki, bu sözleri müğənni Xuraman Şuşalı "Hüseynova bacıları" verilişində deyib. Sənətçi ərinin maaşının azlığından gileyənib: "Yoldaşımın maaşı çox azdır. Komunal xərclərimizi ödəyir, evə yemək alır. Ailə qu-randa bilirdim ki, necə qazancı olan adamı seçmişəm. Ona görə də hər zaman haq-hesabımı bilmışəm".

Səidə Sultan: "Əra getmək istəsam, uzun geyinərəm"

Həmə deyir ailə qur. Ailə fikirləşirəmsə, efi-rə uzun geyinib gə-lərəm. Əzəldən uzun geyinib, özümü ha-zırlayaram.

"Unikal" axşam.az-a istinadən bildirir ki, bu sözleri müğənni Səidə Sultan "Günə bir şou" proqramında deyib. Sənətçi aparıcı-prodüser Tarix Əliyevin (Tolik) "Gün olsun ailə qur, evin-xanımı ol" sözlərinə belə cavab verib:

"Azərbaycanda özünü uzun paltarla satırsan: mən abırlı qızam. Bizdə reallıq budur. Qeyrəti başqa yerə yozurlar. Qeyrət insanların içinde olmalıdır. Məni olduğum kimi qəbul edən biri olsa, ailə qu-racam. Kimə görəsə, dəyişməyəcəm".

